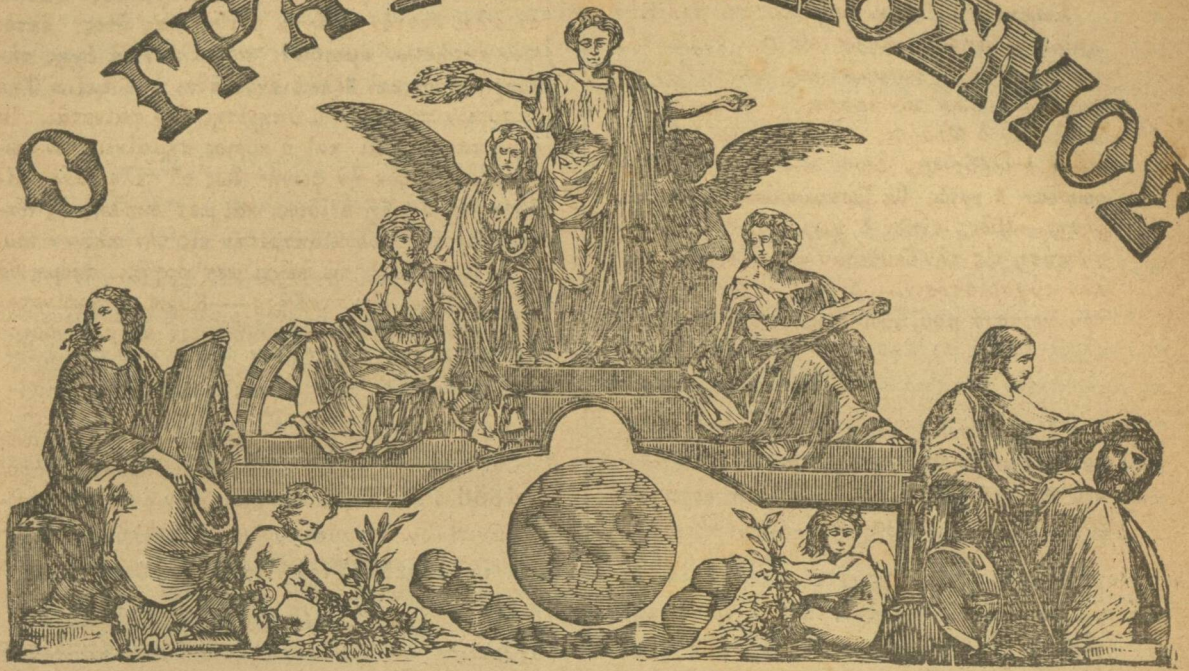

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΤΕΥΧΟΣ ΙΣΤ΄.

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΕΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΤΗ 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1880.

Ἐν τῷ προσεχῇ τεύχει τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου » θέλομεν ἐημοσιεύσει ἐν συμπλέγματι τὰς εἰκόνας, ὡς καὶ ἐκτενεῖς σκιαγραφίας τῶν ἐθνοφιλιῶν ἐκείνων ἀνδρῶν τῶν πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως τὸν ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμόν εὐεργετήσαντων, τῶν ἐξόχων ἐκείνων Ἡπειρωτῶν ὧν τὰ ὀνόματα δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἐνεχαράχθησαν λίαν βαθέως ἐν τῇ καρδίᾳ παντός Ἑλλήνος — τῶν μεγατίμων Ἀδελφῶν ΕΥΑΓΓΕΛΗ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ καὶ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΖΑΠΠΑ.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑ ΕΝ ΔΟΥΝΑΒΕΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ.

Ἰπὸ Δ. ΣΩΦΡΟΝΙΑΔΟΥ.

Ἐπιθυμοῦντες ὅπως καταδείξωμεν ὅσον οἶόν τε εὐκρινέστερον τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις τὴν

καιρίαν προσβολὴν ἦν τὰ πλεῖστα σχεδὸν τῶν ἄρθρων τῆς συνθήκης ταύτης ἐπέφερον ἐπὶ τῶν συμφερόντων τῶν διαφόρων μεγάλων τῆς Εὐρώπης δυνάμεων, θεωροῦμεν ἐπάναγκες ὅπως ποιήσωμεν λόγον καὶ περὶ τῶν ἐπιβλαβῶν συνεπειῶν ἃς ἐμελλε νὰ συνεπάγεται διὰ τὸ διεθνὲς ἐμπόριον ἢ ὑπὸ τῆς Ρωσσίας δυνάμει τοῦ περὶ ἐπανακτῆσεως τῆς Βασσαραβίας ἴσου ἄρθρου τῆς τοῦ Ἀγίου Στεφάνου συνθήκης τοῦ στομίου τοῦ Δουνάβεως κατάληψις.

Ὁ Δούναβις πηγάζων ἐκ τοῦ Μ. Δουκάτου τῆς Βάδης διέρχεται ἐπὶ διαμέτρου 3000 χιλιαμέτρων διὰ 8 διαφόρων κρατῶν, ἐν οἷς συμπεριλαμβάνονται καὶ ἡ Οὐγγαρία καὶ αἱ δύο ἡγεμονίαι τῆς Σερβίας καὶ Ρουμανίας. Ὁ ποταμὸς οὗτος εἶναι ἡ κυριωτέρα ἀρτηρία τοῦ ἐμπορίου ἀ-

πάσης τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ ὁ δεσμός ὁ συνενῶν πλείστα ἔθνη καὶ διαφόρους φυλάς. Ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου πλέουσι 350 μεταφορικά ἐμπορευμάτων ἀτμόπλοια τῆς γνωστῆς αὐστριακῆς ἐταιρίας τοῦ Λόυδ· ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ ἑτερα 95 προωρισμένα δι' ἐπιβάτας δὲν παύουσιν ὡσαύτως διαπλέοντα τὸν ποταμὸν ἀπὸ τοῦ Οὐλμ, ὁπόθεν ἄρχεται ἀποβαίνων πλωτός, μέχρι τῆς Μαύρης Θαλάσσης.

Κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους δὲ ὑπολογισμοὺς τὰ ἀτμόπλοια ταῦτα μεταφέρουσι κατ' ἔτος ἐν τῷ ποταμῷ πλέον τῶν τριάκοντα ἑκατομμυρίων στατήρων ἐμπορεύματα καὶ πλείονας τοῦ ἑκατομμυρίου ἐπιβάτας. Τὰ δὲ ἀποκλειστικῶς ἐκ τοῦ στομίου τοῦ Σουλινᾶ ἐξαγόμενα ἐτησίως ἐμπορεύματα ὑπερβαίνουσι τοὺς 600,000 τόνων.

Μετὰ τὰς βραχείας ταύτας πληροφορίας ἂς περὶ τῆς γνωστῆς ἄλλως τοῖς πᾶσιν ἐμπορικῆς τοῦ ποταμοῦ τούτου σπουδαιότητος τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν παρέσχομεν, λίαν εὐχερῶς νομίζομεν οὗτοι θὰ ἐννοήσωσι τὸ μέγιστον συμφέρον ὅπερ ἔχουσιν αἱ εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις ὅπως μὴ τὸ στόμιον τοῦ διεθνούς τούτου ποταμοῦ περιέλθῃ ὑπὸ τὴν κατοχὴν δυνάμεως ἀρκούντως ἰσχυρᾶς ὅπως ἀποκλείσῃ ἢ παρακωλύσῃ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐξάσκησιν τοῦ διεθνούς εὐρωπαϊκοῦ ἐμπορίου. Οὕτω δὲ ἀκριβῶς δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ κυριώτερος λόγος δι' ὃν ὁπότε ἡ Ρωσσία εὐρέθη ἀσθενῆς μετὰ τὸν καταστρεπτικὸν δι' αὐτὴν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ἢ συνηνωμένη Εὐρώπη ἀπεφάσισεν ἐν τῇ Παρισινῇ συνθήκῃ ὅπως ἀφαιρέσῃ ἀπὸ ταύτης τὴν Βασσαραβίαν καὶ μετ' αὐτῆς τὸ τοῦ Δουνάβειος στόμιον.

Ἡ Ρωσσία καταλαμβάνουσα νῦν τὰ στόμια τοῦ Δουνάβειος ἐσκόπει βεβαίως νὰ τιρῆσῃ τὴν αὐτὴν ἢν καὶ πρὸ τοῦ 1856 πορείαν· τὸ δὲ παρελθὸν τοῦτο ἀκριβῶς μᾶς διδάσκει ὅτι ἡ δύναμις αὕτη κατέχουσα μόνη τὰ στόμια τοῦ ποταμοῦ τούτου οὐδόλως ἐφρόντισεν ὅπως συμμορφωθῇ πρὸς τὰς διεθνεῖς περὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου διατάξεις αἵτινες συνεπήγοντο δι' αὐτὴν τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ διατηρῇ τὰ στόμια ταῦτα, καὶ ἰδίᾳ τὸ σπουδαιότερον διὰ τὸ ἐμπορικὸν ναυτικόν, τὸ τοῦ Σουλινᾶ, ἐν καλῇ καταστάσει· ἄλ-

λ' ὅτι τούναντίον ὅλως ἐγκατέλειπε ταῦτα εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν τύχην, ὅπως μίαν ἡμέραν περιφραχθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς συσσωρευομένης ἰλῆος καὶ καταστῆ ἀδύνατος ἢ τοῦλάχιστον δυσχερῆς ἡ ποταμοπλοία.

Γνωστὸν ὅτι ὁ Δούναβις ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐξείνου διὰ τριῶν στομιῶν: τοῦ τῆς Κιλίας πρὸς βορρᾶν, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου πρὸς νότον καὶ τέλος διὰ τοῦ Σουλινᾶ. Ἡ πρώτη τῶν ἐκβολῶν τούτων, ἡ τῆς Κιλίας εἶναι ἡ σπουδαιότερα πασῶν, κατὰ δὲ τὴν γνώμην τῶν εἰδημόνων ἡ ἐκβολὴ αὕτη ἔδει ἀντὶ πάσης ἄλλης νὰ χρησιμοποιηθῆ διὰ τὴν διεθνῆ ποταμοπλοίαν. Ἐν τούτοις ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐπιτροπὴ ἣτις συνῆλθε κατὰ τὸ 1856 ὅπως ἐποπτεύσῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐργασιῶν τινῶν δυνάμενων νὰ διευκολύνωσι τὴν μετὰ τοῦ Εὐξείνου τοῦ ποταμοῦ τούτου συγκοινωνίαν ἀντὶ νὰ εὐρύνῃ πρὸς τοῦτο τὸ στόμιον τῆς Κιλίας ἐδαπάνησε σημαντικὰ χρηματικὰ ποσὰ πρὸς εὐρυσιν τῆς διώρυγος τοῦ Σουλινᾶ, ἣτις οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ ἀπλή διώρυξ παραβαλλομένη πρὸς τὴν ἐκβολὴν τῆς Κιλίας. Οὕτως συνεπεῖα τοῦ λάθους τούτου εἰς ὃ περιέπεσεν ἡ ἐν λόγῳ διεθνῆς ἐπιτροπὴ ἀπαιτοῦνται κατ' ἔτος νέαι ἐργασίαι ὅπως διατηρεῖται ἢ μετὰ τοῦ Εὐξείνου συγκοινωνία τοῦ ποταμοῦ. Ὁ κ. Ἐρνέστος Γιραρδίνος ἀπέδειξε κατὰ τὸ 1867 διὰ μακρᾶς καὶ ἐμβριθοῦς πραγματείας ὅτι τὸ μόνον πρακτικὸν μέσον δι' οὗ δύναται ν' ἀποβῆ ὁ Δούναβις πλεύσιμος εἰς πᾶν οἰασθήποτε χωρητικότητος πλοῖον ἦτον ἡ μετὰ τῆς θαλάσσης, τούτέστι τοῦ Εὐξείνου τοῦ στομίου τοῦ Δέλτα συνένωσις. Τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τούτου θὰ εἶχε βεβαίως ὑπ' ὄψιν αὐτῆς ἡ ρωσικὴ Κυβέρνησις. Κρίνομεν δὲ ἀναγκαῖον χάριν τῶν μὴ γνωριζόντων τὸν Δούναβιν ἀναγνωστῶν μας νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ βραχίον τῆς Κιλίας ἔχει βάθος ἄνω τῶν 20 μέτρων καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν συναινούμεναι μετὰ τῆς θαλάσσης θὰ ἠδύνατο λίαν ἀνέτως νὰ παράσχη ὀρμητήριον εἰς ὀλόκληρον στόλον.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω εὐνόητον πλέον ἀποβαίνει ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο τοῦ στομίου τοῦ Δουνάβειος ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τοῦ νὰ ᾖ ζήτημα

ρωσσοτουρκικὸν οἱ διπλωμάται τοῦ Ἁγίου Στεφάνου οὐδόλως ἐπέκτητο τὸ δικαίωμα ὅπως διακανονίσωσιν αὐτό. Αἱ δυνάμεις συνελθοῦσαι κατὰ τὸ 1856 εἰς ἀνταποκρινόμενος πρὸς τὰ συμφέροντα ἐκάστης αὐτῶν καὶ κατὰ συνέπειαν μόνον τῇ συναινέσει καὶ συνκαταθέσει αὐτῶν τούτων τῶν δυνάμεων ἠδύνατο νὰ μεταβληθῶσιν αἱ περὶ αὐτοῦ διατάξεις τῆς παρισινῆς συνθήκης, τοῦ ὅπερ καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοῦ πρασίνου τάπητος τῆς τραπέζης τοῦ Βερολινείου Συνεδρίου.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΥΛΙΣΜΟΣ

(Ἴδε τεῦχος ΙΕ')

Ἐπὶ τούτου προσεκαλέσαμεν μίαν παιῖδα, Γουλιέλμιν Βουλερμόζ καλουμένην τὸ ἑβδομον τῆς ἡλικίας ἄγουσαν, ἣτις κατέθεσεν ὅτι ἤχθη ὑπὸ τῆς μητρὸς τῆς εἰς τὴν συναγωγὴν ἐν ἣ ἴδε τὸν Ἰατόζ· τὰ αὐτὰ ὑπεστήριξε καὶ ἐνώπιον ἡμῶν. Εἶπεν ὅτι τὸν εἶδεν ὀρχούμενον καὶ ὅτι ὠδήγει τὴν θυγατέρα του· ὅτι μετὰ τὸν χορὸν ἔκαμον διαφόρους περιστροφάς, καὶ προσέθηκε τέλος ὅτι ὁ Ἰατόζ δὲν ἐπροστωπιδόφορει ὡς οἱ λοιποί.

Ἄλλα ἀποσπάσματα.

Τὴν ἐνάτην Αὐγούστου ἐρωτηθεὶς ἐκ νέου ὁ Κλαύδιος Ἰατόζ προσεποιήθη ὅτι κλαίει χωρὶς ὅμως οὐδὲν νὰ χύσῃ δάκρυον εἶπεν δὲ ὅτι ποτὲ τὸ Κακὸν δὲν τὸν ἔκαμε νὰ ἀρνηθῆ τὸν Θεόν, τὴν νηστείαν καὶ τὸ βάπτισμα.

Τότε προσήξαμεν τὴν Κλαυδίαν ἣτις ὑπεστήριξεν ὅτι ὁ πατὴρ τῆς τὴν ὠδήγησε δις εἰς τὴν συναγωγὴν, ὁδὸς Τρε-Βουγιόρ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Δεμανζόν εἶπε προσέτι ὅτι ἀφοῦ τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν ρηθεῖσαν συναγωγὴν τὸν ἤκουσε λέγοντα ὅτι θὰ ὠδηγήσῃ ἐπίσης καὶ τὸν υἱὸν τῆς Κλαυδίου· τότε ἤρξατο νὰ προτρέπῃ τὸν πατέρα τῆς εἰς ἀγαθὰς σκέψεις λέγουσα αὐτῷ ὅτι ἂν εἶπε τὴν ἀλήθειαν θέλει χύσει ὡς αὐτὴ πικρὰ δάκρυα.

Τὴν ἐπιούσαν ἡ Κλαυδία προσήχθη εἰς ἀντιπαράστασιν πρὸς τὴν πωλήτριαν Φραγκίσκαν Περοταίν, τὴν ὅποιαν ἐδήλωσεν ὅτι ἐγνώρισε ἐν τῇ συναγωγῇ ἐκ τῶν στρεβλῶν κνημῶν καὶ τοῦ ἐνὸς ὀφθαλμοῦ τῆς.

Ἡ πωλήτρια ἀντεῖπε ὅτι ποτὲ δὲν παρευρέθη

ἐν τῇ συναγωγῇ ἐκείνη καὶ ὅτι δὲ ἦτο ἐξ ἐκείνων τῶν γυναικῶν.

Ἡ Κλαυδία τούναντίον ἀπήντησεν ὅτι ἡ πωλήτρια αὕτη ἐχόρευσε ἐπίσης ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀποτανθεῖσα δὲ πρὸς αὐτὴν τὴν προέτρεψε νὰ σκεφθῆ καὶ νὰ ἐπανέλθῃ πρὸς τὸν Θεόν.

Ἡ Κλαυδία εἶπεν ὅτι ὀφείλουσι τέλος νὰ ὑπομείνωσι, διότι καὶ ὁ Ἁγίος Βαρθολομαῖος ἀκόμη ἀπεδερματίσθη διὰ ξυλίνης μαχαίρας. Προτέθηκεν ἀποτεινομένη πρὸς τὴν πωλήτριαν ὅτι, ἐπιθυμεῖ νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν τῆς εἰς Θεὸν καὶ ὅτι δὲν φοβεῖται νὰ τὸ κάμῃ. Εἶπε πρὸς τούτους ὅτι τὸ πῦρ τοῦ κόσμου τούτου δὲν εἶναι ἄλλο τι παρά ἡ σκία τοῦ ἄλλου... τότε ἡ πωλήτρια ἐπρόφερε τοὺς ἐξῆς λόγους. Ἄ! μάτια μου! θὰ καῖς καὶ σὺ ἐπίσης ὡς καὶ ἐγώ.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΛΑΥΔΙΑΣ

Ἰανκατίνου Ἰαττόζ καλουμένων.

Ἐπειδὴ τὸ κάτωθι ἐγγράφον δὲν μᾶς ἐκοινοποιήθη ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου διδάκτορος Α. Σερῶ, ὅστις ἐξήλεγξε καὶ τὰ προηγούμενα, δὲν δύναμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν τὴν ἀβητικότητά αὐτοῦ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπιφοῖς μόνον ὅτι ἡ σύνταξις αὐτοῦ ἐστὶ ὀρθοτάτη καὶ ἀξίεπαινος, τὸ δὲ ὕψος θρησκευτικώτατον. Ἰδοῦ αὐτό.

Πρὸ πάντων ἐπικαλούμεθα τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ ὄνομα· ἐν τῇ ἐνώπιον ἡμῶν διεξαγωμένη δίκῃ κτλ. ἀναθεθείσῃ ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Κυρίου μεγάλου δικαστοῦ τοῦ Σαιντουάν, καὶ τοῦ εισαγγελέως τῆς αὐτῆς χώρας ἐνάγοντος τὴν Κλαυδίαν καὶ τὸν Κλαύδιον Ἰανκατίνου Ἰαττόζ καλουμένους.

Ἐπειδὴ οἱ ἐν λόγῳ ἐναγόμενοι ἐδώθησαν τῷ διαβόλῳ,

Ἐπειδὴ ἀπεκύρησαν τὸν Θεόν, τὴν νηστείαν καὶ τὸ βάπτισμα,

Ἐπειδὴ παρευρέθησαν εἰς τὰ σάββατα καὶ τὰς συναθροίσεις τῶν γοήτων ἐν τῇ θέσει καλουμένην Τρε-Βαγιόρ, ἐνθα ἐχόρευσαν, ἔφαγον, ἠσπάζθησαν τὰ ὀπίσθια τοῦ διαβόλου, ἐβοήθησαν τοὺς συνενόγους τῶν εἰς τὸ νὰ παράξουν χάλυζαν κτυπῶντες τὸ ὕδωρ μετὰ ῥάβδους.

Ἐπειδὴ καὶ οἱ δύο φημίζονται ὡς γόητες ἀπὸ ὄλους ἐν γένει ὅσοι τοὺς γνωρίζουσι.

Ἐπειδὴ ὁ ρηθεὶς Κλαύδιος Ἰαττόζ κατηράσθη τὸν Κλαύδιον υἱὸν τῆς θυγατρὸς τοῦ Κλαυδίας, τὴν ὅποιαν ὠδήγησεν εἰς τὰ σάββατα ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ τὴν ἀπωλέσῃ ψυχικῶς.

Ἐπειδὴ ἡ ρηθεῖσα Κλαυδία κατεπορευέθη ἐλ-

θοῦσα εἰς σαρκίᾳς σχέσεις μετὰ τοῦ διαβόλου τοῦλάχιστον καθ' ἃ αὐτὴ αὐτὴ ὠμολόγησε.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἐγγράφα τῆς δίκης κτλ. Κατεδικάσαμεν καὶ καταδικάζομεν τὸν τε Κλαύδιον Ἰαττόζ καὶ τὴν θυγατέρα του Κλαυδίου Ἰαττόζ ἀμφοτέρους ἐναγομένους ὡς ἔπεται ὁ μέγας δῆμιος τῆς ὑψηλῆς δικαιοσύνης ὁδηγήσει τοὺς ἐνόχους μέχρι τοῦ τόπου τῆς ἀγχόνης ἐνθα ἀφοῦ τοὺς στραγγαλίσει μεχριστοῦ ἐπέλθει φυσικὸς θάνατος (φυσικὸς μὲν ἀλλὰ φαινομενικὸς

διὰ τοὺς δαιμονιῶντας) θέλει καύσει τὰ σώματά των καὶ μεταβάλει αὐτὰ εἰς κόνιν.

(Ἵπογ.) ΧΕΝ.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΘΡΗΝΟΣ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ ΕΚΦΕΡΟΜΕΝ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΑΓΑΘΑΣ ΨΥΧΑΣ.

Ἀποκλειστικῶς ἀποτεινόμενοι. Διὰ μακρῶν καὶ ἐπιμόνων μόχθων κατωρθώσαμεν νὰ φέρωμεν εἰς φῶς τὰς πράξεις καὶ τὴν διαγωγὴν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ σωφράτου ἀν-

Ο ΠΡΙΓΚΗΨ ΒΙΣΜΑΡΚ (ἀρχικαγκελάριος τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας).

δρὸς Ερ. Βογιέ, καὶ τοῦτο πρὸς χρῆσιν τῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν ὑγιᾶ ἠθικὴν ἀφοσιωμένων εὐσεβῶν. Ὡς πρὸς τοῦτο νομίζομεν ὅτι ἐξετελέσαμεν καθῆκον, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχωμεν τὴν φαντασιοπληξίαν ὅτι ἐτέθη τέρμα εἰς τὰς μυσαρὰς καὶ εἰδεχθεῖς πράξεις τῶν ὁποίων ἐκόντες ἄκοντες ἐσμὲν αὐτόπται μάρτυρες κατὰ τὸν ἀποτρόπαιον τοῦτον αἰῶνα.

Σήμερον οἱ δαιμονιῶντες ἐγκαθίστανται ὡς ἀπλοὶ παράφρονες εἰς τὸ κατὰστημα τοῦ Σαραντῶν ἢ εἰς ἄλλα τοιαῦτα καθιδρύματα, ἐνθα τοὺς περιθάλλουν, καὶ τὸ δὴ χεῖριστον ἀπρεπῶς εἰρωνευόμενοι, τὸν καθυποβάλλουν εἰς ψυχρολουσίαν ἀντὶ νὰ τοὺς ρίψουν εἰς τὰς κανονικὰς φλόγας ἐν αἷς, καθ' ὅλους τοὺς θεῖους καὶ ἀνθρωπί-

νους νόμους, κατὰ τὰς ἀναριθμήτους ἀποφάσεις τῶν πατέρων καὶ διδακτόρων καὶ τοσοῦτων ἐκκλησιαστικῶν ἀναθεμάτων δέον οἱ τοιοῦτοι νὰ ἐψηθῶσι ζῶντες.

Ἐκτὸς τούτου μεθ' ὅλα τὰ εὐσεβῆ ἀναθέματα, ἀφ' ἑνὸς μὲν τοσοῦτων νομομαθῶν Ἱεραρχῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοσοῦτων καθολικῶν συγγραφέων, οἵτινες ἰδίᾳ ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ ἐκμηδενίσαι τὴν ἀσέβειαν καὶ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ὑποστηρίξαι γενναίως τὸν Πλάστην, ἀνασπῶσι ἄνευ ἀναβολῆς τὸν πηλὸν τῶν ὕδρων ἀπὸ τῆς εἰδεχθοῦς κεφαλῆς τῶν ἀπίστων, τῶν ἐπικουρίων, τῶν ἀθέων, καὶ ὄλων τῶν τῆς συμμορίας τῆς πανώλους ταύτης, μεθ' ὅλα λέγω ταῦτα, οὐδὲν τῶν τεράτων τούτων καὶ τῶν ὑποστηριγμάτων τοῦ ἐωσφόρου

οὔτε κἂν τὴν ἀπλήν καὶ ἥσυχον τοῦ στραγγαλισμοῦ ποινὴν ὑφίσταται.

Ὡστε δὲν ὑπάρχει πλέον θρησκεία. Σήμερον δὲ (ὦ τοῦ φρικώδους θεάματος!) Ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Γαλλίας πόλει ἧτις ἄλλοτε, ὡς οἱ πάντες οἶδασι, ἦτο ἡ πρεσβυτέρα τῆς Ἐκκλησίας θυγάτηρ, εἰς μαργαρίτης εἰς τὸ μέτωπον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐν τῇ θέσει ἦν ὠνόμασαν Πεδίον τοῦ Ἄρεος, ὄνομα ἀρχαίας Ἑθνικῆς Θεότητος, ἐπεσώρευσαν σωρὸν κατηραμένων τῆς

πολυτελείας, τοῦ ἐπικουρισμοῦ, καὶ τῆς δῆθεν ἐπιστήμης ὀργάνων, τὰ ὅποια δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἀπλοὶ ὑπερέται καὶ ὑποκινηταὶ τῶν ἐπὶ θανάσιμων ἀμαρτημάτων, τεχνηταὶ προβοσκίδες ἐντόμων τὰ πάντα ἐπινοηθέντα, τῇ ὑποκινήσει τοῦ Σατανᾶ, ὑπὸ τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου μόνον καὶ μόνον πρὸς εὐκολωτέραν συνάφειαν μετὰ τῆς ὕλης καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀδυναμίας τῶν πέντε τοῦ ἀνθρώπου αἰσθήσεων. (1)

Ὁ παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ πρεσβευτῆς τῆς Ἰταλίας ΚΟΜΗΣ ΚΟΡΤΗΣ.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΥΤΙΜΟΤΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΕΛΙΚΟΝ.

— Λοιπὸν, φίλε ἀναγνώστα, ἀνῆλθες ποτε πνευστιῶν τὰς γιγνοσκοπεῖς Ἄλπεις; ἄνω τῶν ἐκ ὀριῶν δασῶν, ἄνω ἀκόμη τῶν ὑψικόμων πευκῶν, μέχρι τῆς ζώνης ἧτις περιλαμβάνει τὴν πρὸς βοσκὴν γλῶσιν ἐστολισμένην τῆδε κακεῖσε με ἀνωθὴ καὶ ἧτις ἀνωτέρω μὲν τοῦ δάσους, κάτω ὅμως τῶν γιγόνων καὶ τῶν κρυσταλωδῶν πάγων περιβάλλει τὰς ὄραιας Ἄλπεις ὡς ζώνη τὴν Ἀφροδίτην; Ἰδοῦ! ἡ ζώνη αὕτη ἀναπολεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τὸν οὐράνιον παράδεισον ἐνθα κατεβροχθήθη τὸ ἀπαίσιον μῆλον. Ἐκεῖ γοητευτικὴ στολὴ ἀνθοῦσης καὶ μυροβόλου πρασιᾶς, ἀδαμάντινα

ρυάκια γλυκεῖαν μουσικὴν ἁρμονίαν ἐν τῇ ροῇ των ἀποτελοῦντα, ἀῆρζωτικὸς καθαρὸς καὶ ἀγνὸς ὡς συνείδησις ἀγία, ἡδὺς δὲ εἰς ἀναπνοὴν, κωδωνίσκοι ποιμνίων ἀργυροειδῆ ἐκβάλλοντες ἦχον, ποιμὴν δὲ συνάμα πορρωτέρω αὐλίζων ἡδεῖαν τῇ ἀκοῇ μελωδίαν προσφέρει. ὑπὸ τοὺς πόδας σου ποταμοὶ κείμενοι δίκην ἀργυρῶν ταινιῶν, λίμναι ὡσεὶ κάτοπτρα στίλβουσαι, χωρίδια παιδικοῦ; ἀθύρμασι παρεμφερῆ ἄνωθι δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου ὁ μέγας τοῦ στερεώματος θόλος τῶν

(1) Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐδημοσιεύθη κατὰ τὴν Παγκόσμιον ἐκθεσιν τοῦ 1867. τὰ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐγγράφα εἶδον αἰθεντικώτατα.

ὅποιον ὁ τοῦ σύμπαντος ἀρχιτέκτων δι' ἐνὸς μόνο-
λου λόγου ὠκοδόμησε, καὶ τὸν ὅποιον αἱ βρα-
χυῶδεις τῶν ὁρέων κορυφαὶ προβαίνουσι δῆθεν ὀ-
πως διασπάρσῃσι, φέρουσαι ἐπ' ὤμων σωρούς πά-
γων ὑελωδῶν, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς πικρὴν χιόνος
φανάκην, ὕψος θλιβερὸν ἅμα καὶ ὑπεροήφανον ἔ-
χουσαι ὥσπερ ἡ τὴν πίστιν ἀποβαλοῦσα ψυχὴ.

Ἐνῶ δὲ ἐκθαμβὸς ἐνώπιον τοῦ ὠραίου τούτου
θεάματος, ἐκστατικὸς πρὸ τοῦ ὠραίου τούτου
τῆς φύσεως προσώπου ἰστάμενος ἀνυπέμπευς εὐ-
χαριστίας καὶ φάλλεις τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ με-
γαλείου, ἰδοὺ χελιδῶν ἐντὸς τοῦ διαυγοῦς τού-
του ἀέρος ἐλαφρῶς κολυμβῶσα ἐγγίξει μὲ τὴν
ἄκραν τῆς μικρᾶς αὐτῆς πτέρυγος τὴν χιονοσκε-
πῆ τοῦ ὄρους κορυφῆν. Ἡ τοσοῦτον ἐλαφρὰ αὕτη
ψαῦσις, ἥτις οὐδ' ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ ἐν μαστῶ
βρέφους γινομένη οὐδὲν θὰ ἐπέφερον ἐρύθημα
ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς χιόνος τεμάχιον καὶ λεπτο-
καρῦου λεπτότερον· τὸ τεμάχιον τούτο γίνεται
μετ' ὀλίγον ἴσον καρῦου, εἶτα λαμβάνει τὸ μέ-
γεθος ἀσκῶ, κυλιόμενον δὲ προσκτᾶται μετ' ὀ-
λίγον ὄγκον λόφου ὅστις ἀποσπασθεὶς τῆς βιά-
σεώς του συμπαρασύρει λίθους καὶ βράχους κατα-
στρέφων πᾶν τὸ προστυχόν, ἀνατρέπει τοῦ ποι-
μένου ὅστις τελειώνει τὸν αὐλισμὸν του ἐν τῷ
Ἄδῃ, ἐκρίζου ἑκάτὸν ἐτῶν πύνας αἴτινες κα-
ταπίπτουσι μετὰ τρομεροῦ πατάγου, μετὰ μι-
κροῦ δὲ ὄγκος οὗτος μανιωδέστερος καὶ τοῦ
τῆς Νουμηθίας Ἰππου, καταπίπτει θανατηφόρος
ἐπὶ τῶν χωρίων τῆς πεδιάδος κατακλίζων τὰ
πάντα καὶ παραδίδων εἰς θάνατον καὶ τὸν ὑ-
πέργηρον γέροντα καὶ τὸν ἀκμάζοντα νέον,
καὶ τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀδίκον· διότι ὅταν ἡ ὄρ-
γῆ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν βαρύνῃ ἐκδικητικῶς ἐπὶ τῶν
ἀνθρώπων κατασυντρίβει τὸ πᾶν ἄνευ διακρί-
σεως, ἐπιφυλαττομένη μετὰ ταῦτα νὰ παραλά-
βῃ εἰς τὸν παράδεισον τὸν ἀθῶν, τοῦ ὁποίου,
τὸ Πλουτώνειον ὄρέπανον, ἐξέσχισε προῶρως τὸ
συμφωνητικὸν τῆς θνητῆς ταύτης ζωῆς ἔγγραφο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΓΚΩΜΑ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΦΕΝΔΗΣ ΗΛΙΑΔΗΣ.

(Πρωτότυπος Σκιαγραφία).

Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τοῦ ἡμετέρου περιο-
δικοῦ ὑπεσχέθημεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις
νὰ παράσχῃμεν αὐτοῖς τὰς σκιαγραφίας δύο
διαπρεπῶν ὁμογενῶν τῶν κ. κ. Γεωργίου
Κορωνιοῦ καὶ Γεωργίου Ζαφειροπού-
λου· μὴ δυνηθέντες ὁμῶς νὰ συμπληρώσωμεν
τὰς περὶ τοῦ ἀτόμου αὐτῶν πληροφορίας μας ἀ-

Χριστιανοί, ἀδελφοί μου, οἵτινες ἀναγινώσκε-
τε τὰ παρόντα φωτισθῆτε ἀπὸ τῆς παραβολῆς
ταύτης, ὁ χιωνώδης ὄγκος ὁ τοσοῦτον ἀδύνατος
ἐν τῇ ἀρχῇ του, καὶ τοσοῦτον τρομερὸς ἐν τῇ
τέλει εἶναι ἡ αἵρεσις, εἶναι πᾶσα ἐνοχὸς συνά-
φεια εἶναι τὸ βρωμερὸν φιλοσοφικὸν ἀμάρτημα·
ὥστε, ἀδελφοί, δεόν νὰ φονεύσωμεν τὴν χελι-
δῶνα ἐγκαίρως, δεόν καυσίτριάζειν τὴν καρκι-
νώδη πληγὴν μὲ τὰς σοφὰς καὶ ἀγίας τῆς ἐκκλη-
σίας συμβουλὰς· δεόν ὁ αἰρετικὸς καὶ ὁ ἀσεβὴς
νὰ κατακλιθῶσιν ἐπὶ μιᾶς καλῆς στρωμνῆς φλε-
γομένων φρυγάνων· τουλάχιστον ἀντὶ φρυγάνων
δυνατὸν νὰ γίνῃ χρῆσις γαιανθράκων, καὶ τοῦτο
ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ καταδειχθῇ ὅτι πα-
ραχωρεῖται καὶ προνόμιόν τι εἰς τὸ κικόν πνεῦμα
τῆς δῆθεν προόδου τοῦ σιδηροῦ τούτου αἰῶνος.

Ἄλλὰ, δύνασθε εἰπεῖν, τοσαῦτα ὀλοκαυστώ-
ματα διὰ τῆς θείας τῆς πίστεως φλογὸς ἀνηφ-
θέντα τόσοι αἰρετικοὶ καὶ ἄθεοι καταστραφέν-
τες, ὡς οἱ πατέρες ἡμῶν ἐπόθησαν, διὰ χεῖρὸς
τοῦ δημίου δὲν ἤρκεσαν νὰ συγκινήσωσι καὶ νὰ
καταβάλλωσι τὴν ὕδραν τῆς ἀσεβείας· ὥστε κάλ-
λιον νὰ ἀφειθῶσιν ἐλεύθερα τὸ λέγειν καὶ τὸ
σκέπτεσθαι, καθόσον μάλιστα ἡ ἀληθὴς ἀλή-
θεια, ὥσπερ ὁ ἀδάμας, ἐστὶ σκληρὰ διὰ τοὺς ὀ-
δόντας τῶν ἀσεβῶν.

ᾠ! πόσον ἡ γλῶσσα αὕτη ὀζει αἰρέσεως!
Ταῦτα εἰσιν ψευδῆ ἐπιχειρήματα ὑπὸ τοῦ δια-
βόλου προβαλλόμενα, ἀναμφιβόλως πρέπει τις
νὰ σέβηται πολὺ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ὁμιλεῖν καὶ
σκέπτεσθαι ἀλλ' ὑπὸ μόνον τὸν ὄρον τοῦ ὅτι τὸ
σκέπτεσθαι καὶ ὁμιλεῖν πρέπει νὰ γίνωνται συμ-
φῶνως μὲ τὰς ἀγίας Γραφάς. Ἄλλως τί ἄλλο ἔ-
σκει ἡ θλίψις καὶ ἀπέχθεια; Ἡ ἀποτυχία τῶν
πατέρων ἡμῶν προῆλθεν οὐχὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν
αὐστηρότητα ἀλλ' ἀπὸ τὴν ὑπεροβικὴν ἐπιεί-
κειαν. Πρέπει νὰ φονεύσωμεν τὴν χελιδῶνα.
Πιστεύσατε το.

ναγκαζόμεθα νὰ ἀναβάλωμεν τὴν δημοσίευσιν
τῶν σκιαγραφιῶν τούτων. Τολμῶμεν δὲ νὰ δια-
τηρῶμεν τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸ ὁμογενὲς τῆς ἡ-
μετέρας πρωτεύουσας δημόσιον μετὰ πολλῆς τῆς
εὐχαριστήσεως καὶ ἐνδιαφέροντος θέλει ἀναγνώσει
τὴν σκιαγραφίαν τοῦ ἀτόμου ἐτέρου διαπρεποῦς
ἐπίσης ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενοῦς, ὁμογε-
νοῦς μὴ ἐπιδιώκοντος πομπώδεις ἐπιδείξεις καὶ
κενοφανεῖς ἐξυμνήσεις, πλὴν τὰ εὐγενέστερα

πάντοτε ἀπέναντι τῶν ὁμοεθνῶν αὐτοῦ ἐπιδει-
ξαντος αἰσθήματα καὶ πολλαχῶς καὶ πολυτρό-
πως τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενῆ κινώ-
τητα εὐεργετήσαντος· ὁ ἀξιότιμος καὶ ὑπὸ πάν-
των ἐκτιμούμενος οὗτος ὁμογενὴς, οὕτινος ἀτελῆ
σκιαγραφίαν ἀπορσιζόμεν σήμερον ὅπως παρα-
θέσωμεν ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Λευκώματι τοῦ πα-
ρόντος τεύχους «τοῦ Γραφικοῦ Κόσμου» ἐστὶν ὁ
Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΦΕΝΔΗΣ ΗΛΙΑΔΗΣ, ἐν
τῶν διαπρεπεστέρων μελῶν τοῦ ἐμπορικοῦ τῆς
ἡμετέρας μεγαλοπόλεως κόσμου.

Ἄναντίρητον τυγχάνει βεβαίως ὅτι ἡ κοινω-
νία αἰσθάνεται πάντοτε πρὸς τὰ ἄτομα ἕτινα
ἠδυνήθησαν νὰ προαχθῶσι καὶ καταλάβωσι ὑπέ-
ροχον ἐν αὐτῇ θέσιν οὐχὶ διὰ συγγενικῶν ἢ φι-
λικῶν προστασιῶν, οὐχὶ διὰ συγκαιρίας ἐκτά-
κτων ὅλως περιστάσεων ἢ κληρονομικῶν συμπτώ-
σεων, ἀλλὰ δυνηθέντα νὰ ἀναδειχθῶσι διὰ τῆς
προσωπικῆς αὐτῶν ἰκανότητος, τῶν ἀτομικῶν
αὐτῶν προσόντων, τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐνεργητικό-
τητος, ἀναντίρρητον, λέγομεν, τυγχάνει ὅτι ἡ
κοινωνία τρέφει πάντοτε πρὸς τὰ ἄτομα ταῦτα
εὐκρινῆ ἐκτίμησιν καὶ αἰσθάνεται πάντοτε δι'
αὐτὰ ὑπόψιν πολὺ ζωηροτέραν ἐκείνης ἣν αἰσ-
θάνεται πρὸς τοὺς σχῆμας τὸ εὐτύχημα νὰ εὐ-
ρωσιν ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν ἐτοιμοῦς, στρογγυλὰς
πατρικῆς ἢ συγγενικᾶς παρουσίας ἢ καταλά-
βωσι διαπρεπῆ ἐν αὐτῇ θέσιν διὰ τῆς κληρονο-
μίας τοῦ βαρῆχου τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὀνόματος.

Κατορθώσας νὰ ἀναδειχθῇ καὶ καταλάβῃ οὐ-
τωσὶ σπουδαίαν ἐν τῷ ἐμπορικῷ καὶ λοιπῷ
τῆς Κωνσταντινουπόλεως κόσμῳ θέσιν διὰ τῶν
ιδίῶν αὐτοῦ ἐνεργειῶν, τῆς ἰδίας αὐτοῦ πρωτο-
βουλίας, τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἰκανότητος καὶ ὁ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ ἐφελεύσατο ἀκριβῶς
διὰ τοῦτο τῆς γενικῆς καὶ ὁμοθύμου ἀπάντων
τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενῶν τε καὶ ξέ-
νης ὑπολήψεως.

Ἄν ἐπιθυμῆ τις νὰ μάθῃ τὸ τί δύναται νὰ
κατορθώσῃ τις ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δι' ὀρθῆς καὶ
συνετῆς κρίσεως ἐμψυχουμένης ὑπὸ λογικῆς καὶ
οὐχὶ ἐξειμμένης φιλοδοξίας δὲν ἔχει ἢ νὰ με-
λετήσῃ λεπτομερῶς τὸν μέχρι τοῦδε κοινωνι-
κὸν βίον τοῦ Ἀναστασίου Ἡλιάδου ὀ-

πως πεισθῇ ὅτι δὲν ἀπαιτοῦνται ἰσχυραὶ προ-
στασίαι, οὔτε ἐκτακτοὶ καὶ ἐξαιρετικαὶ περι-
στάσεις ὅπως σχηματίσῃ τις περιουσίαν καὶ
ἀνέλθῃ εἰς ὑψηλότεραν τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ
κοινωνικὴν σφαιρίαν, ἀλλ' ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπαι-
τεῖται συνετὴ ἀποφασιστικότης καὶ λελογισμέ-
νη ἐπιχειρηματικότης συμβαδίζουσαι μετὰ ἐμ-
πορικῆς εὐθύτητος καὶ ἀκριβοῦς τοῦ ἀτομικοῦ
χαρακτῆρος ἀκεραιότητος.

* *

Γεννηθεὶς ἐν τινι τῶν προαστείων τῆς Κων-
σταντινουπόλεως ἐκ γονέων τιμίων καὶ εὐσεβῶν
ὁ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ ἔτυχε παρὰ τούτων
καθ' ὅσον ἐπέτρεπον αὐτοῖς τοῦτο τὰ ὑλικά αὐ-
τῶν μέσα ἀρκούντως ἐπιμεμελημένης ἀγωγῆς.
Ἐπιδοθεὶς δὲ ἐκ νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας εἰς τὸ
ἐμπορικὸν στάδιον καὶ συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ
μακαρίτου Δημητρίου Ἀποστολίδου Βαξεβάνο-
γλου, λίαν γνωστοῦ εἰς τὸν ἐμπορικὸν τῆς ἐπο-
χῆς ἐκείνης κόσμον, ἔλαβε τὸ ἐνεργητικώτερον
μέρος ἐν ταῖς σπουδαίαις ἐμπορικαῖς ἐπιχειρή-
σεσι ἄς ὁ μεγάλεμπορος οὗτος διεξήγαγεν τότε
μετὰ τῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως.

Ἐπιτελέσας εἶτα τὴν ἐμπορικὴν αὐτοῦ χει-
ραφέτησιν καὶ ἀναλαβὼν τὴν δι' ἴδιον αὐτοῦ
λογισμὸν διεξαγωγὴν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν ὁ Ἀ-
ναστασιος Ἡλιάδης κατέδειξεν εὐθύς
ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἐστὶ πεπροικισμένος ἐκ φύσεως διὰ
τοῦ ἐμπορικοῦ ἐκείνου πνεύματος καὶ ἐπιχειρη-
ματικῆς ἐκείνης ἰκανότητος ἥτις καὶ μόνῃ ἄρ-
κεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὸν κάτοχον αὐτῆς βε-
βαίαν προαγωγὴν.

Ἐπεκτείνας τὸν κύκλον τῆς ἐμπορικῆς αὐ-
τοῦ ἐνεργείας καὶ ἀναλαβὼν νὰ παράσχῃ τὰς
προμηθείας τῆς γυτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως,
ιδίᾳ δὲ τὰ κρέατα τοῦ Ὑπουργείου τοῦ Ναυ-
τικοῦ καὶ τοῦ γυτοκρατορικοῦ Οἴκου, ὁ Ἰνα-
στάσιος Ἡλιάδης ἐπεδείξατο καθ' ἀπά-
σας αὐτοῦ ταύτας τὰς μετὰ τῆς Κυβερνήσεως
συναλλαγὰς μεγίστην χαρακτῆρος εὐθύτητα
καὶ ἀκεραιότητα. Κατὰ τὴν φρικώδη δὲ ἐκεί-
νην διὰ τὴν ἡμετέραν πρωτεύουσαν ἐποχὴν,
κατὰ τὴν χολέραν τοῦ 1865, ἐξηκολούθησεν οὐ-
τως διατρέφων τὸν γυτοκρ. στρατὸν παρατῶν

αὐτῶ σπουδαίας εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Κυβέρ-
νησιν ὑπηρεσίας.

* *

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἠθικῆς ταύτης εἰκό-
νος τοῦ διαπρεποῦς τούτου ὁμογενοῦς ὀφείλομεν
νὰ προσθέσωμεν εἰς τὰ ἀνωτέρω ὅτι ἐν τῶν
κυριωτέρων τοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ διακριτικῶν
ἐστὶν ἡ ἔκτακτος, ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτοῦ μετριο-
φροσύνη καὶ ἡ ζωηρὰ πρὸς τὰς κενοφανεῖς ἐπι-
δείξεις ἀποστροφή. Ὅσακις ἐζητήθη ἡ συνδρομὴ
αὐτοῦ ὑπὲρ κοινοφελούς καταστάσεως ἢ ἀγαθοερ-
γοῦ τινος σκοποῦ ὁ Ἄναστασιος Ἡλιάδης
ἔσχε πάντοτε τὴν εὐγενῆ θέλησιν οὐδέποτε νὰ
ἀρνηθῆ ταύτην, πλὴν δι' ἐκτάκτου πράγματι
γενναιότητος καὶ προθυμίας νὰ χορηγήσῃ αὐτὴν.
οὐδόλως ἐν τούτοις ὁ γενναῖος οὗτος ὁμογενὴς
ἐπιθυμεῖ ὅπως αἱ ἀγαθοεργίαι τοῦ αὐτοῦ διασαλ-
πίζονται διὰ τῶν ἐφημερίδων μας ἀπὸ τοῦ ἐνός
μέχρι τοῦ ἐτέρου τῆς γῆς ἄκρου, πλὴν ὡς ἀλη-
θῆς φιλάνθρωπος ἐπαρκεῖται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν
ἐκπαιδεύσειν ἢ αἰσθάνεται ἡ συνείδησις αὐτοῦ
ὅσακις ἐπιτελεῖ καὶ πράττει τὸ ἀγαθόν.

Γνωρίζοντες ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν βίον τοῦ Ἄ-
ναστασίου Ἡλιάδου ἠδυνάμεθα νὰ ἀνα-
φέρωμεν ἐνταῦθα πλείστας περιστάσεις καθ' ἃς
ὁ εὐγενὴς οὗτος ὁμογενὴς διὰ τῆς χαρακτηριζού-
σης αὐτὸν γενναιότητος ἔσπευτε νὰ παρασχῇ
εἰς ἀπεινῶς ὑπὸ τῆς τύχης κατατρεχθείσας οἰ-
κογενεῖας πολύτιμον ὑποστήριξιν, ἀδελφικὴν ὄν-
τως ἀρωγὴν καὶ περίθαλψιν· σεβόμενοι ὅμως
τὴν ἐγνωσμένην τοῦ ὁμογενοῦς τούτου μετριο-
φροσύνην ἀπέχομεν ἀπὸ τοῦ νὰ φέρωμεν εἰς φῶς
τὰ φιλάνθρωπα του ταῦτα ἐπεισόδια, ἐπαρ-
κούμενοι εἰς τὸ νὰ εἰπώμεν ὅτι καὶ τοι ὁ πέπλος
τοῦ ἀγνωμόνου ὑφ' ὃν ὁ Ἄναστασιος Ἡλιά-
δης ἐννοεῖ νὰ καλύπτῃ τὰς ἀγαθοεργίας αὐτοῦ
ἐστὶ λίαν πυκνός· εὐρέθησαν ὅμως ἄνθρωποι οἵ-
τινες ἠδυνήθησαν νὰ ἴδωσιν δι' αὐτοῦ τὴν ἐξαι-
ρετικὴν τῆς καρδίας τοῦ διαπρεποῦς τούτου ὁ-
μογενοῦς εὐγένειαν τὰ ὄντως λεπτὰ τῆς ψυχῆς
αὐτοῦ αἰσθήματα καὶ μεταξύ τῶν ἀνθρώπων τού-
των ἔχομεν τὸ εὐτύχημα καὶ ἡμεῖς νὰ συγκα-
ταριθμώμεθα.

*

* *

ὑπὸ οἰκογενειακὴν ἐποψίν ἐξεταζόμενος ὁ
Ἄναστασιος ἐφένδης Ἡλιάδης ἀνήκει εἰς τὴν ἐπαι-

νετὴν χορείαν τῶν ἀξιολόγων ἐκείνων γονέων
οἵτινες πεπρoικισμένοι ἐκ φύσεως διὰ φιλομαθοῦς
καὶ φιλοπροόδου χαρακτήρος, διακαίονται ὑπὸ
τῆς ἐπιθυμίας ὅπως ἀντὶ πάσης θυσίας παρ-
αχωσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν τὴν ἐντελεστέραν
ἀνατροφὴν καὶ καλλιεργήσωσι τὴν διάνοιν αὐ-
τῶν δι' εὐρυτέρας ὅσον τὸ δυνατόν ἐκπαιδεύσεως.
Οὕτως εἰς τὰ τέσσαρα αὐτοῦ τέκνα — Μαρίαν
Γεώργιον, Δημήτριον καὶ Καστάνδραν — παρέχει
ἀγωγὴν σύμφωνον τῆς κοινωνικῆς αὐτοῦ περιω-
πῆς. Αἱ προσπάθειαι δὲ αὐταὶ τοῦ φιλοπροόδου
τούτου πατρὸς δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἐστέ-
φθησαν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν
τελειοποιηθεῖσαν ἀγωγὴν τῆς πρωτοτόκου αὐτοῦ
θυγατρὸς, ἥτις συνδυάζουσα λίαν θαυμασίως ἐν
τῷ προσώπῳ αὐτῆς ἐξαιρετικὴν τῶν εὐγέν-
ειαν καὶ εὐρείαν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν, ἀπο-
λαύει τῶν συμπαθειῶν καὶ τῆς εὐκρινούς ἐκ-
τιμῆσεως ἀπασῶν τῶν ἀνωτέρων οἰκογενειακῶν
τῆς ἡμετέρας μεγαλοπόλεως κύκλων. Ἡ Δε-
σποσύνη ΗΛΙΑΔΟΥ καίπερ εὐτυχίσασα νὰ
κατέχῃ λίαν σπουδαῖα οἰκογενειακὰ καὶ ἀτομι-
κὰ πλεονεκτήματα, ἐν τούτοις ἐστὶ καθ' ὅλο-
κληρίαν ἀπηλλαγμένη τῆς ἀνυποφόρου ἐκείνης
αἰήτεως ἥτις παραδίδεται μεγάλως τὸν χαρα-
κτῆρα ἐτέρων νεανίδων ἀνηκουσῶν εἰς τὰς ἀνω-
τέρας τῆς ἡμετέρας κοινωνίας σφαίρας καὶ ἥτις
— οὐδόλως διστάζομεν νὰ τὸ εἰπώμεν — καθί-
σταται αὐταῖς πάντοτε πρόξενος τῶν λυπηρω-
τέρων τοῦ νεανικοῦ αὐτῶν βίου ἀτυχημάτων.
Μακρὰν τῆς κατακριτέας ταύτης οἰήσεως ἡ εὐ-
παίδευτος τοῦ κ. Ἡλιάδου θυγάτηρ διακρίνεται
ταύναντίον ἐπὶ μεγίστη σεμνοπρεπεῖα καὶ ἐξαι-
ρετικῆς χαρακτῆρος μετριοφροσύνης.

Δίδοντες πέραν εἰς τὴν ἀτελῆ ταύτην τοῦ ἀ-
ξιοτίμου τούτου μεγαλεπόρου σκιαγραφίαν οὐ-
δὲν ἕτερον ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν εἰμὴ ὅτι ὁ
Ἄναστασιος Ἡλιάδης διὰ τῆς ἐμπορικῆς
εὐθύτητος καὶ ἀκεραϊότητος τοῦ χαρακτήρος του
ἀπ' ἐνός καὶ διὰ τῆς ἐξαιρετικῆς εὐγενείας καὶ
ἀδρότητος τῶν τρόπων αὐτοῦ ἀπ' ἐτέρου ἀπο-
λαύει λίαν ζωηρῶν παρὰ τῆ ἡμετέρα κοινωνία
συμπαθειῶν, συμπαθειῶν ἃς δὲν ἠτύχησαν νὰ
ἀπολαύσωσιν ἄλλοι ἔχοντες πολὺ μεγαλειτέραν
αὐτοῦ παρουσίαν καὶ πλέον βαρῆχον αὐτοῦ ὄ-
νομα.

Η ΛΑΥΡΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΑΡΧΟΥ.

Η ΛΑΥΡΑ

Ὀλίγα ἐν τῇ οἰκουμένῃ γυναῖκες ἔσχον τὸ
εὐτύχημα τοῦ ἀποθαναισθῆναι ὑπὸ μεγάλων
ποιητῶν· ἡ ἱστορία ἀναφέρει πλείστας, αἵτινες
διὰ τοῦ κάλλους ἢ τῶν ἀρετῶν αὐτῶν ἐπέδρασαν
ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς ὄφελος ἢ βλάβην αὐ-
τῆς. Ὀλιγίστας ὅμως ἡ ποίησις ἐναπεταμίευ-
σεν ἐν τῇ ἀγλαῇ αὐτῆς πινακοθήκῃ ἵνα πρότυ-
πον δώσῃ τοῖς μεταγενεστέροις αἰῶσι. Τοιαύτας
γυναῖκας ἐκλέισεν ἡ τοῦ Ὀμήρου ἄφθιτος Μοῦ-

σα, καὶ μετὰ σεβασμοῦ ἐτι προφέρονται τὰ ἔξο-
χα ἐκεῖνα, τῆς Πηνελόπης, καὶ τῆς Ναυσικάας
ὀνόματα κάλλους ἀρετῆς καὶ σωφροσύνης ἀπα-
ράμιλλα διδάγματα...

Ἐν τῇ μεταγενεστέρῃ ποιήσει τρεῖς γυναῖκας
βλέπομεν κύριον θέμα τριῶν τῆς Ἑσπερίας ποιη-
τῶν· τὸ ὄνομα αὐτῶν κατέστη ἰδανικὸς κάλλους
καὶ ἀρετῆς τύπος, ἔδωκεν ὕλην τῇ γραφίδι τῶν
διασημοτέρων ζωγράφων, πρότυπα γλυμμάτων,
ιδέαν μουσικῆς.

Εἶναι ἡ Βεατρίκη, ἡ Λαῦρα, ἡ Μαργαρίτα.
62

Ψάλτας ἔσχον τὸν Δάντην, τὸν Πετράρχην, τὸν Γκαϊτε.

Τίς πώποτε δὲν ἤκουσε τὸ ὄνομα τῶν τριῶν τούτων τοῦ γυναικείου φύλου ἀγλαϊσμάτων ἐν Εὐρώπῃ; ἀπὸ τοῦ ἀφελεστέρου γονδολιέρου τῆς Βενετίας ἄχρι τοῦ σοβαρωτέρου Γερμανοῦ φιλολόγου τὸ ὄνομα αὐτῶν εὐσεβάστως ἀναφέρεται. Εἶναι αἱ παρὰ τῷ λαῷ ἐξαγιασθεῖσαι — οὕτως εἶπειν — ψυχαί, ὧν ὁ χρόνος οὐδέποτε κατορθώσει νὰ ἀμαυρώσῃ τὸ κλέος.

Ἡ παρακειμένη εἰκὼν παρίστησιν ἐν ἀτελεῖ σκιαγραφίᾳ τὴν Λαύραν, ἣν ὁ μελιχρὸς Πετράρχης ἀπεθανάτισεν διὰ συλλογῆς ὅλης στίχων ἀπαραιμίλλων ἐν τῇ καθόλου λυρική ποιήσει. . . . Βῆδομεν ἐν ὀλίγοις τίς αὕτη; ἀλλὰ πρὸ παντός ἄλλου ἐρωτήσωμεν, Ἡ Λαῦρα ὑπῆρξε;

Τοῦτο σπουδαῖον ζήτημα οὐκ ὀλίγα γεννήσαν σχόλια, καὶ συζητήσεις.

Περὶ αὐτῆς ὡς περὶ Βεατρίκης πολλοὶ ὑπάρχουσι οἱ διατείναντες, ὅτι καὶ περὶ Ὁμήρου. «Ὅτι δὲν ὑπῆρξε» καίτοι φαινὰ ἱστορικὰ γεγονότα στερρῶς πρὸς τὴν ὑπαρξίν καὶ τὸν βίον αὐτῶν σχετιζόμενα, ἀριδῆλως ἀποδεικνύουσι τὰ ναντία. . . . «Ὅτι ὑπῆρξε.»

Οὐδαμῶς ἡμῖν ἐνδιαφέρει ἂν ἡ Λαῦρα μυθολογουμένη ἦ οὐ. Οἱ βιογράφοι τοῦ ἀοιδοῦ αὐτῆς Πετράρχην διατείνονται ὅτι ἐγεννήθη ἐν Ἀθινῶνι τῷ 1308, καὶ ὅτι ὑπῆρξε σύζυγος Οὐγού ἐκ Σάδης κυρίου πλουσιωτάτου. Αὐτὸς ὁ Πετράρχης ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἀντιτύπου τινος τοῦ Βιργιλίου ἀνακαλυφθέντος τελευταίως, ἐν τινι βιβλιοθήκῃ, ἰδιοχείρως γράφει ὅτι «Ἡ Λαῦρα ἐπεφάνη αὐτῷ τῷ πρῶτον ἐν τῇ ἡλικίᾳ δέκα ἐννέα ἐτῶν, αὐτὴν ἀνεπίληστον ἡμέραν ἐξ ἀπριλίου 1327 περὶ ὥραν θῆν πρωϊνὴν ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Κλαίρης. . . . ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τὴν αὐτὴν ὥραν τῷ 1348 τὸ σέλας ἐκεῖνο ἐξέλιπε τοῦ κόσμου» ὅποτε ἐκεῖνος διητᾶτο ἐν Βερώνῃ.

Λεπτομέρειαι τοιαῦται ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ πηγάζουσαι, ἀρκούντως τὴν ὑπαρξίν τῆς Λαύρας ἐπιβεβαιοῦσι.

Ἐν τῇ πρωτίστῃ θεᾷ τῆς ὠραίας ταύτης γυναικὸς ὁ Πετράρχης ἐτρώθη ὑπὸ τοῦ διακαεστέ-

ρου ἔρωτος, δυστυχοῦς μὲν ἴσως αὐτῷ, διότι πικρίαν καὶ θλίψιν τῷ ἐπότισεν καὶ ἅπαντα τὸν βίον, ἀλλ' εὐτυχοῦς τῇ πατρίδι αὐτοῦ Ἰταλίᾳ, ἣτις σὺν τῷ Δάντῃ, τῷ Τάσσω, καὶ τῷ Ἀρίοστω ἀπετέλεσε τετράδα ποιητῶν τὰ μάλα τιμήσασαν τὴν ὠραίαν ταύτην χερσόνησον τῆς Μεσογείου.

Οὔτε χρόνος οὔτε τόπος ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν ἵνα λεπτομερῶς ἀνελιξώμεν τὰ κατὰ τὸν εἰκοσαετῆ αὐτοῦ ἔρωτα πολιτικὰ συμβῆντα, σπουδαίως ἐπιδράντα τῆς ζωῆς καὶ τῆς τύχης τοῦ κλεινοῦ ποιητοῦ, ἀλλ' οὔτε λεπτομερῆ αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἐρωμένης βίον, διότι σελίδας θὰ ἐπληροῦμεν. Ὁ ἀναγνώστης τοῦ Γραφικοῦ κόσμου δὲν ἐνδιαφέρεται ἴσως νὰ μάθῃ τίς, ἀλλ' οἷα ὑπῆρξε ἡ κόρη ἐκεῖνη ἧς τὸ κάλλος καὶ αἱ χάριτες προσήνεγκον τῇ Ἰταλίᾳ ἓνα τῶν μειζόνων αὐτῆς ποιητῶν.

Ὁ ἴα λοιπὸν ἡ Λαῦρα;

Ἀφήσωμεν αὐτὸν τὸν ἔραστον καὶ ποιητὴν αὐτῆς τὸν πανηγυρικὸν τοῦ κάλλους καὶ τῶν ἀρετῶν τῆς φβεγγόμενον. . . .

«Ἐκ τίνος πηγῆς — λέγει ὁ Πετράρχης — ὁ ἔρωτος ἠρύσθη τὸν χρυσὸν δὲν ἔσπειρεν ἀπλέτως ἐν τῇ ξανθῇ αὐτῆς κόμῃ; Ἐκ τίνος λειμῶνος ἔδρεψε τὰ ἐν τῷ προσώπῳ τῆς βόδα; Ποῦ ἤηροισε τὰς νιφάδας ἐκεῖνας τῆς χιόνος ἃς ἐπισώρευσε ἐν τοῖς στέροισι αὐτῆς. . . . Ἐκ τίνων ἀγγέλων, ἐκ τίνων σφαιρῶν ἀρύεται τὴν φωνὴν ἐκεῖνην ἣτις ἐναλλάξ μαγεύει καὶ καταναλίσκει με. . . . τίς ὁ ἥλιος ὁ γεννῶν τὸ σέλας τῶν ὀμμάτων τῆς ἐκείνων διδόντων μοι ζωὴν οἴμοι! ἀλλὰ καὶ θάνατον.»

Καὶ ἀλλαχοῦ.

«Εἰς τί μέρος τοῦ οὐρανοῦ ἡ φύσις εὔρε τὸν ἀγλαὸν τοῦτον τύπον; Ἐκ τίνος πρωτοτύπου παρήγαγε τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ προσώπου αὐτῆς ἐν ᾧ καταφαίνονται οὐρανόων μόνον ἀπαυγασμάτων ἴχνη; Τίς πώποτε ψυχὴ ἔσχε παραπλήθειον ἀρετῶν ἄθροισμα; καίπερ αἱ ἀρεταὶ αὐταὶ συνενώθησαν ἵνα μὲ καταστρέψωσι. . . . Ματαίως ρεμβάζει τις τὰ θεῖα καὶ ἄφατα πρὶν ἰδῆ ἐφάπαξ τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο, πρὶν τὰ ὠραῖα αὐτῆς ὀμματα θαυμάσῃ.»

Ἡ Λαῦρα ἦν ἔγγαμος, οἷα ἀπόγνωσις διηγε-

κῆς τῷ ποιητῇ καὶ ἀοιδῷ αὐτῆς! Ὁ πρὸς τὸ ζῶν τοῦτο ἰνδαλμα διακαῆς τοῦ Πετράρχου ἔρωτος παρεμπερῆς ὑπῆρξε γελοέσση τινι καὶ διαυγαστᾷ πηγῇ ἦν πόρρωθεν ὄρα διψῶν καὶ φλεγόμενος ὁ ὄδοιπόρος, μὴ δυναμένη ὅμως δροσίσει τὰ καυστηρὰ αὐτοῦ χεῖλη παρεμβαλλόντων τρομερῶν βαράθρων. . . τῆς τιμῆς, τῆς σωφροσύνης, τοῦ καθήκοντος. . . .

«Ἐὰν τὰ ἄστρα — ἔκραζεν ἐν θλίψει — ἔχωσι μυστηριώδη τινα ἐπὶ τῶν θνητῶν δύναμιν, οἷον ἀτέραμον, τῆς γεννήσεώς μου ὑπῆρξε τὸ ἄστρον! . . . Σκληρὰ ἡ κοιτίς ἡ λιχνήσατά με, πετρώδης ἡ γῆ ἐν ᾗ τὸ πρῶτον ἐποίησα βῆμα. . . Σκληρὰ ἡ κόρη ἧς ὁ ἔρωτος καταναλίσκει με. . . Σκληρὸς ὁ ἔρωτος πρὸς ὃν τοςάκις ἐμορμύρισα. . .»

Ἄλλ' ἡμέραν τινα ἀποφράδα ἡ ἀθάνατος Λαῦρα δὲν ὑπῆρχεν ἐν τοῖς ζῶσι, ἀπέπητῃ εἰς οὐρανοῦς. . . . Ὁ ἀμείλικτος θάνατος ἀφήρπασεν αὐτὴν θαλερὸν ἐτι ἄνθος. Ὅποια τῷ Πετράρχῃ ὀδύνη! ἀλλὰ καὶ ποῖα ἐνταυτῷ διαψιλῆς πηγὴ ἄσμάτων καὶ θρηνηδῶν στίχων! Οἱ πρὸς τὴν ζωὴν τῆς Λαύρας ὕμνοι τοῦ ποιητοῦ πένθιμον ἐνεδύθησαν χιτῶνα, καὶ ἀπὸ Σαφικῶν ὠδῶν Ἱερειοῦ ἐγένοντο ἄσματα. . . .

«Ἀπάνθρωπε θάνατε! — ἐφώνει ἀπεγνωκὸς ὁ Πετράρχης — ἀφῆρσάς μοι τὸ ἀγλαέστερον τῶν προσώπων ὅσα ἡ γῆ εἶδεν, ἔσθυσας τὸ σέλας τῶν ὠραιότερων τῆς σφαίρας ὀμμάτων, ἐχώρισας τὴν ἔναρετωτέραν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ ὠραιότερου σώματος. . . .»

«Ἡ Ἐρωμένη ἐπιφαίνεται μοι πολλάκις ἐν ὄνειρῳ ἵνα ἐλαφρύνῃ με ἐκ τῆς ἀνίας. . . . Τὸ ἔλεος οἶονεῖ ποδηγετεῖ αὐτὴν πρὸς με, οὐδεμίαν δ' ἔχω τανῦν παραμυθίαν ἐκεῖνης ἣν ἐν ὄνειρῳ μοὶ παρέχει. . . .»

«Καὶ ἂν ἡδυνάμην ἐκφράσαι πάνθ' ὅσα φεβγεται μοι τότε, πανθ' ὅσα περιχοσμῶσιν αὐτὴν γόητρα, τίγρεων καὶ ἄρκτων θὰ κατένυγον καρδίας, πολλῷ μᾶλλον ἀνθρώπων. . . .»

Τοιαυτὴ ἐν ἀτελεῖ σκιαγραφίᾳ ἡ Λαῦρα, ἡ πολυθρόλλητος ἐκεῖνη τοῦ Πετράρχου Λαῦρα ἧς τὸ ὄνομα λάμψει ἐτι εἰς αἰῶνας ἐν ὅσῳ τὸ κλέος τοῦ ποιητοῦ αὐτῆς, ἐν ὅσῳ ἡ Βεατρίκη καὶ ὁ Δάντης, ἡ Μαργαρίτα καὶ ὁ Γκαϊτε. . . .

Ἐπισφραγίσωμεν τὸ δοκίμιον τοῦτο δι' αὐτῶν τῶν στίχων δι' ὧν ὁ κλεινὸς ποιητὴς περαίνει τοῦ πρὸς τὸ ἰνδαλμα αὐτοῦ διηγεκοῦς αὐτοῦ ὕμνολογίου καὶ ἐλεγείου.

«Δῶμεν πέρας τοῖς ἐρωτύλοις ἡμῶν ἄσμασι. . . Ἡ ἐμπνεύσά με πηγὴ ἐξηράνθη. . . ἡ δὲ λύρα θρηνώδεις καὶ ὑποκώφους καὶ μόνον φθέγγεται πλέον ἤχους. . . .»

4 8θρίου 1880

Θ. Μ.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΑΠΟ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ ΕΙΣ
ΑΘΗΝΑΣ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ.

(Συνέχ. καὶ τέλος ἴδε τεῦχος ΙΕ'. σελ. 472.)

Β.

Ἦτο νύξ. Πρὸ πολλοῦ οἱ φανοὶ τῶν πλοίων εἶχον ἀναφθῆ, μόλις ἐφάνησαν αἱ πρῶται τοῦ στερεώματος λυχνίαι. Πρὸ πολλῶν ὥρῶν τὸ πλοῖον ἔπλεεν ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν ὑδάτων. Εἰχε παρέλθει παρὰ τὸν φοβερὸν Καφκρέα, οὔτινος καὶ αὐτὴ ἡ ὄψις φέρει εἰς τὴν ψυχὴν τὴν ἰδέαν τοῦ ναυαγίου. Τὸ ὄλον τῆς ἀποτόμου ταύτης ἄκρας ὁμοιάζει μὲ χαίνον στόμα βρυχωμένου θηρίου. Ὀδόντες τοῦ στόματος τούτου τοῦ χαινοντος, εἶνε αἱ ὀξεῖαι ἄκραι τῶν σκοπέλων, βρυχηθμὸς ὁ πάταγος τῶν ἐπ' αὐτοῦ λυσσαυδῶς θραυμένων κυμάτων. Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐπάλαιε κατὰ τοῦ φοβεροῦ τούτου τάφου τῶν πλοίων διὰ τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἐνίκησεν. Ὁ ἀτμὸς παρέσχε ἐν αὐτὸν τὴν αὐτὴν ἐκδούλευσιν καὶ ἦν ἡ ἀνάπτυξις τῶν Φυσικῶν ἐπιστημῶν ἐλυτρώθη ἀπὸ δύο φάσματα. Πρὸ τῆς προόδου τῶν ἐπιστημῶν τούτων, ὁ ἄνθρωπος ἐπάλαιεν ἐν ἀγωνίᾳ κατὰ τῶν προλήψεων, κατὰ τῶν θαυμάτων. Ἐπίστευε καὶ εἰς τὰ δύο, διότι οἱ ὀφθαλμοὶ του, ἀνοιχθέντες πρόωρος πρὸς κατάλειψιν τοῦ ἀπείρου, δὲν ἐσκέφθησαν ὅτι ἔπρεπε νὰ κατανοήσωσι πρὶν τὸ πεπρωμένον. Ὁ ἄνθρωπος εἶχε περιφρονήσει τὴν γεννήσασαν αὐτὸν γῆν καὶ ἡ γῆ, ὡς μήτηρ περιφρονηθεῖσα, τὸν ἐτιμῶρει. Ἀπεκάλυπτεν εἰς τινὰς τὰ μυστήριά της καὶ οὗτοι, ἐκδικούντες τὴν προσβολὴν, ἤγον καὶ ἔφερον ὡς κτῆνος τὸν

ἀποπλανηθέντα ἄνθρωπον. Μέσα τῆς κυριαρχίας των ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν ἄλλων, ἦσαν αὐτὰ ἐκεῖνα, ἅτινα πρὶν ὁ ἄνθρωπος εἶχε περιφρονήσει, τὰ μυστήρια τῆς φύσεως. Ἄλλ' ἡ πρόοδος τῶν Φυσικῶν ἐπιστημῶν κατέρριψε τὴν μυσαρὰν ταύτην δυναστείαν. Ἡ πρόοδος αὐτῶν ἦτον ἡ συμφιλίωσις τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς μητρὸς του γῆς.

Ἡ δὲ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀτμοῦ ὡς δυνάμειος κινητικῆς, κατεπολέμησε νικηφόρως καὶ τὸ δεύτερον φάσμα· ἐσμίχρυνε τὰς ἀποστάσεις. Πρὸ τρισχιλίων ἐτῶν ταξιδίδιον ἀπὸ τῆς Τρωάδος μέχρις Ἰθάκης διήρκει δεκαεταίαν ὄλην, σήμερον ὁ περίπλους τῆς γῆς συμπληροῦται εἰς ἡμέρας 80! . .

Ὁ ἀπέναντι τοῦ Καφηρέως φάρος τῆς Ἄνδρου πρὸ πολλοῦ δὲν ἐφαίνετο πλέον· τὸ φέρον τὸν Καλλικλῆ σκάφος εἶχε κάμψει τὴν ἄκραν τοῦ Σουνίου. Ἡ Σελήνη, καθ' ὅλοκληρίαν στρέψασα πρὸς τὴν Γῆν τὸ χλωμόν πρόσωπόν της, ἐφαίνετο διασκελίζουσα ὡς γίγας τὰ ὑπ' αὐτὴν πλανώμενα νέφη. Ἐπλησίαζεν εἰς τὸ ἡμισυ τοῦ νυκτερινοῦ δρόμου τῆς ζηλοτύπως διωκομένη ὑπὸ τοῦ ὑπερηφάνου μνηστῆρός της, τοῦ φωστῆρος τῆς ἡμέρας. Φεύγει ἄλλ' εἰς μάτην· τὰ ἰσχυρὰ τοῦ ἔρωτος δεσμὰ παρακωλύουσι τοῦ δρόμου τῆς τὴν ταχύτητα καὶ μετὰ μηνιαίαν αἰθέριον καταδίωξιν πίπτει θνησκουσα εἰς τοῦ μνηστῆρός της τὴν πυριφλεγῆ ἀγκάλην.

Ἄλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο πολὺ μακρὰν τοῦ ἀπηνούς διώκτου της· ἀνελάμβανεν ὅθεν ἄπασαν τὴν λαμπρότητα τῆς ἀργυρᾶς καλλονῆς της, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἐσθνον ἐκ ζηλοτυπίας οἱ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ της ἐπιδεικνύοντες τὰς ἀδαμαντίνας μαρμαρυγὰς των ἀστέρες, ὡς ὠχρεῖα καὶ ἐξαφανίζεται πρὸ τῆς ἐξόχου καλλονῆς τὸ κοινὸν κάλλος, ὡς σιωπῶσι πρὸ τῆς μεγαλοφυίας οἱ κοινοὶ νόες.

Ἐφαίνετο ἤδη μακρόθεν ἡ ἐπίπεδος τοῦ Φαλήρου παραλία καὶ ἀριστερόθεν αὐτῆς ὁ ἐπὶ τῆς ἐνδόξου Σαλαμῖνος φάρος, ὀλίγη μακρὰν τοῦ στενοῦ, ὅπερ εἰδίαζεν ἕνα βασιλέα ἀμυθῆτου πλήθους τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἀνδρείαν. Ὁ Καλλικλῆς καὶ ἄπαντες οἱ ἐπιβάται ἦσαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Τίς δύναται νὰ κοιμηθῆ ἐνφ

σκέπτεται ὅτι πρώτην φοράν θὰ πατήσῃ τὴν ἐνδοξὸν τῆς Ἀττικῆς γῆν, ὅτι πρώτην φοράν θὰ ἀναπνεύσῃ τὸν ἐλεύθερον ἀέρα της, ὅτι πρώτην φοράν θὰ ἴδῃ τὰ λαλοῦντα τῆς ἀρχαιότητος μνημεῖα; Συγκίνησις ζωηρά, συγκίνησις ἐκ τῶν ἡδυτέρων, ἔκαμνε τὴν τρυφερὰν τοῦ Καλλικλέους καρδίαν νὰ πάλλῃ ζωηρῶς. Τὴν Ἑλλάδα δὲν τὴν ἠγάπα μόνον ὡς ἐνεστὼς, ὡς πατρίδα του, τὴν ἠγάπα καὶ ὡς παρελθόν· ὅθεν τὴν ἐλάτρευεν.

Ἐφάνησαν τέλος καὶ οἱ τὸ στόμιον τοῦ Πειραιῶς φωτίζοντες φάροι. Τὰ πάντα ἐν τῷ πλοίῳ ἦσαν εἰς κίνησιν, ἀπὸ τοῦ πλοίαρχου μέχρι τοῦ τελευταίου ναυτόπαιδος. Τὸ σύριγμα τοῦ ναυκλήρου (ὅπερ εἶνε ἡ διὰ πασῶν ἐφ' ἧς τονίζονται αἱ ἐργασίαι ἐκάστου) ὠδήγει τὸ πλήρωμα εἰς τὰς πρὸς προσέγγισιν εἰς λιμένα ἀπαιτουμένας ἐργασίας.

Ὁ Πειραιεὺς, διὰ τὸν εἰσπλέοντα ἐν καιρῷ νυκτός, παρουσιάζει τὴν ὄψιν φωταγωγημένου ἀμφιθεάτρου. Πλατεῖα τοῦ ἀμφιθεάτρου τούτου εἶνε ἡ θάλασσα ἐφ' ἧς μυριοπλασιάζονται ἀντανακλώμενα τὰ τοῦ ἀμφιθεάτρου φῶτα. Εἶνε λιμὴν σχεδὸν κυκλικὸς, μικρᾶς ἀλλ' ἀσφαλτοῦς περιοχῆς, παρουσιάζων ὄψιν λίμνης μᾶλλον ἢ θαλάσσης. Ἡ εἴσοδος του εἶνε τόσο στενὴ, ὥστε μόλις εἰς δύο συνάμα πλοῖα παρέχει ἐλευθερίαν διαβάσεως.

Λέμβος, φέρουσα ἐπὶ τῆς πρύμνης τὴν οὐρανόχρουν σημαίαν, ἐπλησίασε τὸ προσαράξαν ἐν τῷ λιμένι πλοῖον, φέρουσα τὴν τῆς ἀποθιβάσεως ἄδειαν· ἑκατοντὰς δὲ λέμβων, με ἠνεωγμένον ἰστίον, ὡς πτέρυγα περιστερᾶς, προσήγγισαν πρὸς παραλαβὴν τῶν ἀποθιβασθησμένων ἐπιβατῶν. Ἡ ταχύτης καὶ ἡ εὐκαμψία τῶν λεμβούχων τούτων ὑπερέβη τὰς προσδοκίας τοῦ Καλλικλέους· ἀνερριχθήσαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου πρὶν ἢ καταθιβασθῶσιν αἱ κλίμακες. Ἐκ τῶν ἀγρίων δὲ φωνῶν τῶν ἐξ ἐφόδου ἐπιδραμόντων τὸ πλοῖον λεμβούχων, ὁ Καλλικλῆς ἐπέισθη ὅτι πράγματι εὐρίσκετο εἰς τὴν λάλον χώραν τῆς Ἀττικῆς.

Ὁ Καλλικλῆς κατορθώσας τέλος νὰ εὔρη λεμβούχον τινα μᾶλλον φιλήσυχον ἐπέβη τῆς λέμβου του καὶ ἀπεθιβάσθη εἰς τὸ τελωνεῖον, ὅπου,

μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὀδοπορικῶν κιβωτίου του, εὐρέθη ἐλεύθερος. Ἄλλ' ἐτιμωρήθη διότι τόσον ταχέως ἀνέπνευσε, καθ' ὅσον ὁ φαινόμενος φιλήσυχος λεμβούχος του, ὅστις πρὸ τῆς ἐπὶ τῆς λέμβου ἐπιθιβάσεως του ἠρνήθη (ἀπὸ εὐγένειαν βέβαια) νὰ ἔλθῃ εἰς συμφωνίας περὶ τοῦ ναύλου, ἀπήτει μετὰ τὴν ἀποθιβῶσιν ἕ ὄλα φράγκα ὡς διαπῶρια. Πέντε φράγκα διὰ πλοῦν οὐχὶ μακρότερον τῶν 20 βημάτων! . . . Πόσον ἐπωφελὲς θὰ ἦτο διὰ τοὺς ἀναλαμβάνοντας τὴν διεύθυνσιν ἀτμοπλοικῶν ἐταιριῶν, ἐὰν ἐλάμβανον ὡς μέτρον τοῦ ναύλου τὴν μονάδα τοῦ λεμβούχου! Ἄλλ' οἱ διευθύνται τῶν ἐν λόγῳ ἐταιριῶν δὲν εἶνε τόσο εὐφρεῖς ὅσον ὁ Ἑλληὴν λεμβούχος.

Συμβιβασθείσης τέλος καὶ τῆς ἀνωμαλίας ταύτης, τῇ ἐπεμβάσει ἀστυνομικοῦ τινος κλητῆρος, ὁ Καλλικλῆς, μεταθιβάσας τὸ κιβώτιόν του εἰς τὸ πλησιέστερον ξενοδοχεῖον, ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ὅπως ἴδῃ ὅ,τι ἀξιοπεριεργον αὐτὴ εἶχε, ἀποφασίσας ἐνδομύχως νὰ μὴ ἐπιβῆ πλέον λέμβου, ἧς πρότερον δὲν ἐσυμφώνησε τὸ ἀντίτιμον.

Γ'.

Μόλις ἡ ἐνδεκάτη μ. μ. ὥρα εἶχε σημάνει ἐν τῷ ἐπὶ τοῦ Χρηματιστηρίου Πειραιῶς ὥρολογίῳ, καὶ ἐν τούτοις αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως, δυσαναλόγως πλατεῖαι πρὸς τὴν ἔκτασιν της, ἦσαν ἔρημοι ἀνθρώπων. Τὰ πάντα ἐσιῶπων ὑπὸ τὴν νερκοτικὴν τοῦ Μορφῆως χλαμύδα. Οὐδεὶς κρότος, οὐδεμία φωνή, διέκοπτε τὴν πένθιμον σιωπὴν τῆς νυκτός πλην τοῦ ρόχθου τοῦ ὑπὸ τὴν τροπιδὰ λέμβου σχιζομένου ὕδατος, ἢ τοῦ κρότου τῶν τροχῶν καὶ τῶν ὀπλῶν τῶν ἵππων διαβαίουσης ἀμάξης.

Ὁ Καλλικλῆς ἠπόρει διὰ τὴν σιγὴν ταύτην, τὴν τόσῳ πρόωρον, καὶ εἶχε δίκαιον ν' ἀπορῆ. Δὲν ἐγνώριζεν ὅτι οἱ τοῦ Πειραιῶς κάτοικοι εἶνε οἱ μᾶλλον φιλήσυχοι τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Πειραιεὺς κατοικεῖται ἀπὸ ἐμπόρους ἢ βιομηχάνους. Καὶ αἱ δύο αὗται τάξεις ἐργάζονται ἀπὸ τῆς πρώτης αὐγῆς μέχρι τῆς νυκτός ἀδιακόπως, λόγος δι' ὃν φυσικῶς ἐκζητοῦσιν ἐν τῷ ὕπνῳ ἢ τῇ οἰκογενειακῇ περιθάψει νὰ ἀνακτῆσιν τὰς δυνάμεις ἅς τινὰς δι' ὄλης τῆς ἡμέρας ἐργαζόμενοι

κατηνάλωσαν. Διὰ τοὺς ἀέργους (καὶ ἄεργοι ἐν Ἑλλάδι εὐρίσκονται, ὡς εἰς πᾶσαν πόλιν, οἰουδὴποτε μεγέθους) ὑπάρχουσι καταφύγια, ἐν οἷς οὗτοι δύνανται νὰ συνεχίζωσι τὴν ἀπραξίαν τῆς ἡμέρας καὶ νὰ διέρχωνται εὐχαρίστως τὸ πλεῖστον τῆς νυκτός, τὰ ὠδικὰ καφενεῖα καὶ τὰ Ζυθοπωλεῖα. Ἐν τοῖς καταγωγίσις τούτοις προσπαθοῦσι ν' ἀνανηψώσιν ἐκ τῆς ὀλοήμερου νάρκης των, προερχομένης ἐκ κραιπάλης τῆς παρελθούσης νυκτός, μεταχειριζόμενοι τὴν ὁμοιοπαθητικὴν θεραπείαν, δηλ. νέαν κραιπάλην. Ποτήρια ἀφροστεφοῦς ζύθου, συμπινόμενα μετὰ τῶν διεγερτικῶν ἀσμάτων ὀρχήστρας καταγωγίου, διεγείρουσιν ἐν αὐτοῖς τὴν ἐπιθυμίαν νέας πόσεως, νέας μέθης. . .

Δι' ὄλης σχεδὸν τῆς νυκτός ὁ Καλλικλῆς περιεφέρετο μόνος ἀνὰ τὴν πόλιν. Ἐθαύμαζε τὰς κομψὰς καὶ συμμετρους οἰκοδομάς της, καὶ τὸ εὐρὺ καὶ καθάριον τῶν ὁδῶν της· ἀλλ' ὅ,τι ἰδίως τῷ ἔκαμνε ἐντύπωσιν ἦτον ἡ κατὰ μῆκος τοῦ λιμένος προκυμαία, καὶ ἡ λευκότης τοῦ λιθοστρώτου ἀπετέλει ὠραίαν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ βαθυκύανον τῆς θαλάσσης χρωμα. Τὸν ἐλύπει ὅμως καιρίως ἡ παντελής ἔλλειψις δένδρων ἀνὰ τὴν πόλιν. Εἶχεν ἰδέαν τοῦ λεπτόγεω τῆς Ἀττικῆς, οἷον περιγράφεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἀλλὰ δὲν ὑπέθετε ποτὲ ὅτι τὸ λεπτόγεω ἐκείνων ἦτον ἐκ τῶν πολλῶν εὐφημισμῶν των. Ἡ διοίκησις ἠθέλησε νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἐκ μέρους τῆς φύσεως ἀδικίαν ταύτην, φυτεῖουσα δενδροφυτείας καὶ κήπους εἰς τινὰ μέρη. Ἄλλ' αἱ Τεχνηταὶ φυτεῖαι, ὅταν ὑπὸ τῆς φύσεως δὲν εὐνοῶνται, ὁμοιάζουσι μετὰ τὴν μετάγγισιν αἵματος ὑγιούς εἰς φλέβας ἀνθρώπου θανόντος. Αἱ δενδροφυτεῖαι ἐκεῖναι μικραὶ καὶ βεβιασμένοι κινουσι μᾶλλον τὸν οἶκτον ἢ τὸν θαυμασμόν τοῦ ὄρωντος.

Ἄλλ' ἤδη ὁ προάγγελος τοῦ Φοίβου ἀστὴρ ἀνέτελλεν ὑπεράνω τοῦ Ὑμηττοῦ. Λεπτὸν φῶς, ὅμοιον τοῦ περιγραφομένου ὑπὸ τοῦ Φενελῶνος διὰ τὰ Ἠλύσια πεδία, ἐχρῶσιζε τὸν Ἀνατολικὸν οὐρανὸν καὶ ἐξύπνα ἀποτόμως τὸν χειρῶνακτα, ὅστις ἐγκατέλειπε τὴν ξηρὰν κλίνην του διὰ νὰ σκεφθῆ περὶ τῆς ἐπιουσίας τροφῆς του. Δι' αὐτὸν ἡ πρώτη αὐγὴ ἦτον ἡδὴ ἡμέρα. Ἐπρεπε νὰ ἐργασθῆ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας, ὅπως δυνήθῃ διὰ

τοῦ ἰδρωτός του νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπαπειλοῦσαν τὰ τέκνα του λιμοκτονίαν. Ὁ Πλούσιος; . . . Ὁ Πλούσιος ἐκοιμᾶτο. Δι' αὐτὸν ἦτον ἀκόμη μεσονύκτιον. Μόλις πρὸ ὀλίγου εἶχε κλίσει βαρύθυμος ἐκ τῆς πολλῆς ἡδονῆς τὰ βλέφαρά του καὶ ἐκοιμᾶτο τὸν μολύβδιον τῆς ἐκ τῶν καταχρήσεων κοπώσεως ὕπνου. Ὁ ὕπνος του ἦτο διακεκομμένος, παραχώδης. Ὁ τοῦ χειρώννακτος ἦτο συνεχῆς ἀδιάκοπος, ὕπνος δικαίου. Ὁ εἰς ἐγειρόμενος τῆς ξηρᾶς κλίνης του ἐνωρὶς ἠὺχαρίσται τὸν Θεὸν διότι δὲν θὰ στερηθῆ ὀλίγων ὥρων πρῶνιτης ἐργασίας, ὁ ἕτερος ἐξυπνῶν ἀπὸ τὸν μεσημβρινὸν θόρυβον, ἐβλασφήμει διότι τὸν ἐξύπνησαν. Ὁ εἰς εὐλογεῖ τὴν ἡμέραν ὡς σωτῆρά του, ὁ ἕτερος θὰ ἠύχεται νὰ κοιμᾶται αἰωνίως· δὲν τὸν τέρπει ἡ ζωὴ, διότι τὴν τέρψιν τοῦ βίου ἀποτελεῖ ἡ ἐργασία καὶ αὐτὸς δι' ὅλης τῆς ἡμέρας δὲν εἰργάζεται.

Ἄλλ' ὁ κανὼν οὗτος, ὡς κανὼν, ἔχει καὶ τὰς ἐξαιρέσεις του. Ὅπως δὲ μεταξὺ τοῦ ὠραίου φύλου ὑπάρχουσι καὶ δυσειδεῖς ὠραῖαι, οὕτω καὶ μεταξὺ τῶν πλουσίων εὐρίσκονται καὶ ἐργατικοὶ πλούσιοι. Αὐτοὶ ἐργάζονται. Ἄρα γε δι' ὅ,τι ἐργάζεται ὁ χειρώνναξ; — ὄχι. Ἐργάζονται ἀντιθέτως τοῦ χειρώννακτος· πλεονεκτοῦσι. Διὰ τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἡ κατοχὴ τοῦ πλούτου περιορίζεται εἰς μικρότερον ὄλων ἐκκύκλον, ὅπερ φέρει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν καταστροφὴν τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Δὲν ἀρκεῖ πλέον ἡ ἐργασία τῆς ἡμέρας πρὸς πορισμὸν τοῦ ἄρτου τοῦ χειρώννακτος! Ἴδου τὰ ἀποτελέσματα τῆς συγκεντρώσεως τοῦ πλούτου! Εὐτυχία μικροῦ κύκλου, ὀλίγων μονάδων καὶ ἀφ' ἐτέρου κακοδαιμονία τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος. . . . Ἐν συνόψει ἡ ἐργατικὴ τάξις ἐργάζεται διὰ νὰ ζήσῃ, ἐνῶ ἡ τῶν πλουσίων ἐργάζεται διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐργατικὴν τάξιν ἀπὸ τοῦ νὰ ζήσῃ.

Ἐντὸς μιᾶς ὥρας ἀπασαί αἱ τοῦ οὐρανοῦ λυχνίαι ἐσθυσαν ἀνὰ μία. Ὁ ἥλιος ἄνευ ἀκολουθίας, ἄνευ νεφῶν, ἐξώρμα πύρινος ἐκ τῆς Ἀνατολῆς καθαρὸς καὶ νεάζων ὡς ἡ ἐκ τοῦ λουτροῦ ἐξερχομένη καλλιπάρειος νεάνις.

Εἶνέ τι πάγκαλον ὁ ἥλιος. Πρὸ τῆς ἀνατολῆς

του δὲν ὑπάρχει διάκρισις κάλλους καὶ ἀσχημίας. Ἐν τῷ σκότει ὑπάρχει ἰσότης, δημοκρατία, μεταξύ τῶν δύο τούτων ἀντιθέσεων. Ὁ ἥλιος εἶνε πάγκαλος διότι δι' αὐτοῦ γεννᾶται ἡ ἰδέα τοῦ κάλλους· εἶνε καὶ βασιλεὺς, διότι φέρει διὰ τῆς παρουσίας του τὰς διακρίσεις, καταστρέφει τὴν δημοκρατίαν· εἶνε καὶ υπερήφανος βασιλεὺς, διότι δὲν ἐπιτρέπει νὰ τὸν βλέπωσιν ἀπὸ εὐθείας, ἀλλὰ διὰ μεσάζοντος προσώπου, διὰ μαυρισμένης ὑάλου. Καὶ γνωρίζετε διατί δὲν ἐπιτρέπει νὰ τὸν βλέπωσιν ἀπ' εὐθείας; — Διότι δὲν εἶνε τὸ τέλειον τοῦ κάλλους, ἔχει κηλίδας. . .

Ὁ Πειραιεὺς ἠγείρετο ἤδη τοῦ βαθέος ὕπνου του. Ὁ ἀπὸ τῆς ναυαρχίδος πρὸς ὕψωσιν τῆς σημαίας ἐωθινὸς πυροβολισμὸς, τὸ παρατεταμένον σύριγμα τῶν ἐργοστασίων, σημαῖνον τὴν ἀρχὴν τῆς ἐργασίας ἐν αὐτοῖς, ὁ κρότος τῶν ἀνοιγομένων παραθυροφύλλων τῶν καταστημάτων, ἀπετέλει θόρυβον ἀντίθετον τῆς νυκτίας νάρκης. Οἱ ἐργάται ἐλάμβανον ἀνὰ χεῖρας τὰς σφύρας καὶ τὰ ἐργαλεῖά των, τὰ ἐθεώρουν μετὰ στοργῆς καὶ δι' αὐτῶν ἐδάμαζον τὴν ὕλην. Ὁ μικροσκοπικὸς τοῦ κόσμου μύρμηξ, ὁ ἄνθρωπος, ἠρέυνα τὰ βάθη τῆς γῆς, ἀνεύρισκεν ἐν αὐτοῖς ὅ,τι τῷ ἦν ἀναγκαῖον, ἡ σμίλη του δὲ καὶ τὸ σφυρίον μετεμόρφωνεν αὐτὸ εἰς οἶκημα, εἰς πλοῖον. Ἐδάμαζε τὴν ὕλην δι' ἑτέρας ὕλης, εἰς ἣν μετέδιδεν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν νόησιν. Ἐρρῦθμιζε τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀτμοῦ, τοῦ πυρός, καὶ δι' αὐτῶν, ἐνεργοῦντων ὡς τι νοητικόν, μετεμόρφωνε τὴν ἐπίλοιπον ὕλην. Αἱ μεταμορφώσεις αὗται ἤρξαντο ἀπὸ τοῦ Προμηθεὺς καὶ δὲν θὰ παύσωσιν ἢ μετὰ τοῦ τελευταίου ἀνθρώπου.

Ταῦτα συνέβαινον ἐν τοῖς ἐργοστασίοις. Ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖς καὶ τοῖς καταστήμασιν ὁ ἔμπορος παραλαμβάνων παρὰ τῶν ἐργοστασίων τὰ πρῶτα πρὸς τὴν ζωὴν χρειώδη, ἐπώλει αὐτὰ ἀδιαφόρως εἰς πλουσίους καὶ πένητας. Διότι εἰς τὰ τῆς πρώτης ἀνάγκης εἶδη, ἐπικρατεῖ ἰσότης μεταξύ τῶν δύο τάξεων· ἰσότης διότι ἅπαντες ἔχουσιν ἀνάγκην αὐτῶν, ἀνίσότης δὲ διότι ὁ μὲν ἀρκεῖται εἰς ὀλίγα τινα καὶ μικρᾶς ἀξίας πράγματα, ὁ δὲ πλούσιος δὲν ἀρκεῖται εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα· ἔχει πολλὰ καὶ ἀγοράζει πολλά. . . .

Δὲν θέλω ὅμως διὰ τῶν ὀλίγων τούτων νὰ με κατατάξῃς, ἀναγνώστα, ἐν τῇ χορεία θερμοκεφάλων τινων, οἵτινες πρεσβεύουσι τὴν κοινω-νικὴν ἰσότητα. Ἀπλῶς ἀναγράφω ὅ,τι ἐν τῇ κοινωσίᾳ συμβαίνει. Ἐὰν ὡς ἄτομον ἐρωτηθῶ, ἐὰν αὐτὴ ἡ διάρκειά μου φαίνεται καλὴ, θὰ ἀπαντήσω ἀποφατικῶς. Ἐὰν δὲ πάλιν ἐρωτηθῶ, ἐὰν νομίζω ὅτι εἶνε δυνατὴ ἡ πραγματοποίησις τῆς κοινωνικῆς ἰσότητος, θὰ ἀπαντήσω πάλιν ἀποφατικῶς. Ἐὰν δὲ σὺ, ἀναγνώστα, δὲν ἐδαρύνῃς τὰ ἀναρρα ψελλίσματά μου, ἐὰν εὐχαριστῆσαι πως εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραφομένων μου θὰ ἐπανέλθω ἐν καιρῷ τῷ δέοντι καὶ θὰ συζητήσω μετὰ σοῦ τὸ ζήτημα τοῦτο. Πρὸς τὸ παρὸν ὑπόθεσις ὅτι εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν εἶπα οὐδὲ λέξιον.

Ὁ Καλλικλῆς, θεωρήσας ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐμπορικὴν τοῦ Πειραιῶς κίνησιν, εὔρε μὲν αὐτὴν ἀτυχερίτως ψυχροτέραν τῆς ἀγορᾶς τῆς Κων]λεως, οὐχ ἦτον ὅμως ἔμεινεν εὐχαριστημένος καθ' ὅσον δὲν εἶχε ποτὲ τὴν ἀνόητον ἀπαίτησιν νὰ συγκρίνῃ τὴν κίνησιν τῆς κλειδὸς τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὴν κίνησιν τῆς δευτέρας ἐμπορικῆς πόλεως τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος. Τὰ περὶ Ἑλλάδος ὄνειρά του δὲν εἶχον φθάσει ποτὲ εἰς τόσην ἔντασιν ἀκρίσιας.

Ἐφθασε τέλος ἡ στιγμή τῆς ἀναχωρήσεως τῆς σιδηροδρομικῆς δι' Ἀθήνας ἀμαξοστοιχίας. Ὁ Καλλικλῆς ἐπέβη ἐπ' αὐτῆς ὄλως συγκεκινημένος διότι ἐντὸς ὀλίγου θὰ εὐρίσκετο πρὸ τοῦ ἰνδάλματός του, θὰ ἐπάτει τὴν γῆν τοῦ Πλάτωνος. Ἄλλ' ἐνῶ ἐκεῖνος, ἐν τῷ κατακορύφῳ τῆς ἀνυπομονησίας του, εὐρίσκει τὸν ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας δρόμον αἰώνιον, ἐγὼ ὅστις δὲν ἔχω τὴν αὐτὴν ἀνυπομονησίαν, ὅστις ἐκατοντάκις ἔκαμα τὸν αὐτὸν δρόμον, εὐρίσκω αὐτὸν πολὺ βραχύν. Ὁ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας σιδηρόδρομος (ἔχων μῆκος 9 χιλιαμέτρων) ἔχει τι τὸ ἐξαιρετικὸν πρὸς τοὺς σιδηροδρόμους τοῦ λοιποῦ κόσμου. Εἶνε κά τι τι ὡς ἀρχὴ σιδηροδρόμου, ἀλλ' εἶνε τί ποτε ὡς τι αὐτοτελές, ὡς σιδηρόδρομος. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Ἑλλάδος ὁμοιάζει μὲ καρφοβελόνην ἐρριμμένην ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Ὀμοιοίας. . . .

Δ.

Τὸ νὰ θελήσω νὰ παραστήσω τὴν συγκίνησιν τοῦ Καλλικλέους ὅταν ἐπάτησε τὸν πόδα εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τῶν Ἀθηνῶν, θὰ ἦτον ἀφροσύνη. Ἐπὶ πολὺ περιέφερε τὰ βλέμματά του ἐνθουσιῶν ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ζῶντος ἐκείνου συγγράμματος τῆς Ἀρχαιότητος, τῆς πόλεως τῆς Ἑλλάδος. Τῷ ἐφαίνετο ὅτι ἡ πόλις δὲν τῷ ἦτο ξένη, ὅτι τὴν εἶχε ἄλλοτε ἴδει, ὅτι καὶ ἄλλοτε εἶχε διέλθει τὰς ὁδοὺς τῆς. Τῷ ἐφαίνετο ὅμως ἡ πόλις μικρότερα καὶ ὡς μετακινήθεισα ἀπὸ τὴν θέσιν τῆς. Αὐτὸς τὴν ἐνθυμεῖτο κάτωθεν τῆς Ἀκροπόλεως παρὰ τὸν Ἰλισσὸν, καὶ τὴν εὕρισκεν ἐκτεινομένην πρὸς βορρᾶν.

Δὲν ἦτο πλέον ὁ πεζὸς Καλλικλῆς. Τὸν ἐθέρομαινεν ἡ ὄψις τῶν κειμηλίων ἐκείνων, τὸν ἐπνιγον αἱ ἀναμνήσεις. Εἶχε τόσον λησμονήσει καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸν ἔξω κόσμον, ὥστε ὁ ἀμαξηλάτης του (διότι ἐλησμονήσα νὰ σᾶς εἶπω ὅτι ἐπέβη ἀμαξίης) μάτην τῷ ἐζήτηε τὴν διεύθυνσίν του. Τέλος ἀνένηψε καὶ πρώτην φορὰν παρετήρησε περὶ ἑαυτὸν. Εὐρίσκετο εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως πλησίον τῆς Καπνικαρέας. Ἀνήρχετο τὴν ὁδὸν Ἐρμοῦ καὶ ἔβλεπεν ἤδη τὴν πρὸ τῶν Ἀνακτόρων πλατείαν, τὴν δευροστοιχίαν καὶ αὐτὰ τὰ Ἀνάκτορα. Ὁ ἀμαξηλάτης του, τὸν ὀπιῶν πρώτην ἤδη φορὰν παρετήρησε, ἦτο ζῶσα γελοιογραφία. Μικρὸς καὶ ὄχι τόσον εὐμορφος, ἔφερε φουστανέλλαν καὶ ἐπ' αὐτῆς Εὐρωπαϊκὸν ἐπενδύτην μὲ κίτρινα κομβία καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του πῖλον ἐκ ψιᾶθου. Ἡ ἐκπληξις τοῦ Καλλικλέους ἦτο μεγάλη. Ἐπερίμενε νὰ ἴδῃ ἕνα ἔλληνα, καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἶχεν ἔμπροσθέν του μίαν γελοιογραφίαν! Τῷ ἦλθεν ὄρεξις νὰ γελάσῃ διὰ τὴν νόστιμον τοῦ ἀμαξηλάτου στολῆν, ἀλλ' εἰς τὴν ὁδὸν ἦσαν πολλοὶ ἄνθρωποι, ἦτο μόνος εἰς τὴν ἀμαξίαν καὶ ἐφοβήθη μὴ τὸν ἐκλάβωσιν ὡς τρελλόν. Ἐπνίξε λοιπὸν τὸν γέλωτά του καὶ ἀπήνητησεν εἰς τὰς ἐπανελημμένας ἐρωτήσεις του «Εἰς τὴν Ἀκρόπολιν!» «Εἰς τὴν Ἀκρόπολιν!» Εἶχον ἤδη φθάσει εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Συντάγματος, ἦτις πράγματι εἶνε ἡ ὠραιότερα θέσις τῆς πόλεως. Ἐκεῖ συγκεντροῦται περὶ τὰ

Ἄνακτορα πολλή τεχνητή καὶ ὀλίγη φυσική καλλονή. Καὶ διὰ τὴν ἐννοήσεως, ἀναγνώστα, (ἐὰν ποτὲ δὲν ἐπεσκέφθης τὰς Ἀθήνας) τὴν τοποθεσίαν τοῦ μέρους τούτου τῆς πόλεως, θὰ προσπαθῆσω νὰ τὴν ἰχνογραφήσω εἰς ὀλίγας γραμμὰς. Φαντάσθητι μίαν ὁδὸν ὀλίγη ἀνωφερῆ, ἔχουσαν ὡς ὄρια κομφὰς καὶ ὄχι πολὺ ὑψηλὰς οἰκοδομὰς. Ἡ ὁδὸς αὕτη ἢ τοῦ θεοῦ τῆς κλοπῆς καὶ τοῦ Ἐμπορίου, ἀρχεται ἀπὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ σκολιὰ ὀλίγον καὶ μὲ μικρὰ καὶ ρυπαρὰ οἰκίδια ἐκατέρωθεν καὶ, διασχίζουσα τὴν πόλιν ἐκ τοῦ ΝΔ. πρὸς τὸ ΒΑ., τελευτᾷ καθάριος καὶ μεγαλοπρεπῆς εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Πλατεῖαν. Ἡ πλατεῖα αὕτη εἶνε τετράπλευρον σχεδὸν τετράγωνον ἐπίπεδον ἔχον εἰς τὸ μέσον πολυγωνικὸν ὑψωμα, ἐφ' οὗ παιανίζει ἢ μουσική. Περιστρέφεται κατὰ τὰς τρεῖς πρὸς τὴν ὁδὸν Ἐρμού πλευρὰς, ἀπὸ τὰς κομφωτέρας τῶν Ἀθηνῶν οἰκίας, ἐκ δὲ τοῦ ἀνοικτοῦ αὐτῆς μέρους ὀρίζεται ἀπὸ τὸν σχεδὸν ἰσομεγέθη μὲ αὐτὴν κήπον τοῦ δήμου, ὁστις ὀλόκληρος εἶνε πεφυτευμένος ἀπὸ εὐώδεις χρυσομηλέας. Στενοὶ διάδρομοι χωρίζουσι τὰς συμμετρους τῶν δένδρων τούτων φυτείας, ἔνθα ἀναπνέει τις ἡδύτατον μοσχοδόλον ἀέρα. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ κήπου τούτου ὑπάρχει διάστημα κυκλικόν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου κομφὸν ἀναβρυτήριον ἀναπέμπει εἰς τὸν ἀέρα κρυστάλλινον πίδακα ὕδατος. Ἀκριβῶς ἀπέναντι τούτου κλίμαξ μαρμαρίνη φέρει εἰς τὴν πρὸ τῶν Ἀνακτόρων δειροστοιχίαν τῆς Ἀμαλίας. Κατόπιν αὐτῆς ἑτέρα πλατεῖα καὶ ἀπέναντι τὰ Ἀνάκτορα. Ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς μαρμαρίνης κλίμακος ἔχει τις ἐνώπιόν του κάτι τι ὠραῖον: Τὸν κήπον τῶν χρυσομήλων, τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος, καὶ τὴν ὁδὸν Ἐρμού κλειομένην οὕτως εἰπεῖν ὑπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Καπνικαρῆας.

Τὸ ὄλον τῆς δειροστοιχίας τῆς Ἀμαλίας, ἀρχομένης πρὸ τῶν Ἀνακτόρων, παρακολουθοῦσης τὴν γλυκεῖαν καμπὴν τοῦ Βασιλικοῦ κήπου καὶ περιστροφούσης, ὡς περιδέραιον χλοερὸν, τὸν ξηρὸν τῆς Ἀκροπόλεως βράχον, ἔχει τι τὸ ἐξαιρετικόν, τὸ μελαγχολικόν. Αἱ ὑψηλαὶ αὐτῆς πεπερέαι, ὁμοιάζουσαι πολὺ μὲ θρηνοῦσας

ἰτέας, φαίνονται ὡσεὶ κλαίουσαι διὰ τὴν στέρησιν τῆς Προστάτιδος των. Αἰωνία ἢ μνήμη τῆς καλλιτέχνιδος ἐκείνης Βασιλίσσης. . . .

Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ὁ Καλλικλῆς ἐγонуπέτει ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ τῆς Παλάδος!

Η. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

Ο ΣΚΟΨΦΟΣ ΤΟΥ ΚΟΖΑΚΟΥ

(Συνέχεια καὶ τέλος, ἴδε τεύχος ΙΔ'. σελ. 433).

Ὁ Κοζάκος παροργισθεὶς ἔνεκα τῆς ἀπροσδοκῆτου πρὸς αὐτὸν ὕβρεως τῆς βαρωνίδος καὶ πνέων ἐκδίκησιν, ἀνείλκυσε τὸ ξίφος αὐτοῦ καὶ ὕφονε τὴν χεῖρα κατ' αὐτῆς, ὅτε εἰς ἐκ τῶν τῆς συνοδείας ὀρμήσας ἤρπασε βιαίως τὸ ξίφος ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ λέγων συνάμα πρὸς αὐτόν:

— Γνωρίζω καλῶς τὴν γυναῖκα ταύτην, εἶναι παράφρων.

Λαθῶν δ' αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν παρέσυρε μετὰ τῆς συνοδείας ἐντὸς τοῦ μεγάρου.

Οὕτως ἄπαν τὸ στρατιωτικὸν ἐκεῖνο ἀπόσπασμα διεσκορπίσθη ἐντὸς τῶν εὐρείων αἰθουσῶν τοῦ μεγάρου μετὰ κραυγῶν καὶ ἀλαλαγμῶν καί τοι τῆς Κυρίας Μοντριῆ ἐντόνως διαμαρτυρομένης κατὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατοχῆς τοῦ μεγάρου αὐτῆς.

Ταῦτα πάντα ἐγένοντο ἐν ροπῇ ὀφθαλμοῦ καὶ ὡς κατ' ὄναρ, οὕτως, ὥστε ἡ βαρωνὶς μόλις διέκρινε τὸ ξίφος ὑψούμενον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, μόλις δὲ παρετήρησε τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὅστις ἔσωσεν αὐτὴν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ χαρμάνου Κοζάκου, οὐχ ἤττον ὁμοῦ ἀκούοντως ὅπως ἀναγνώρισε αὐτόν.

Ἡ βαρωνὶς εἶχε συναντήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν χορὸν τῶν Τουκλήρων συνοδεύοντα τὸν πρεσβευτὴν τοῦ Τσάρου. Καθ' ὄλην δὲ τὴν νύκτα ὠνευρέετο ὅτι ἔβλεπεν αὐτὸν ἐνώπιον αὐτῆς.

Ἡ βαρωνὶς εἰς αὐτὸν καὶ μόνον ὤφειλε τὴν σωτηρίαν αὐτῆς. Ἐν τῇ παραφορᾷ ὁμοῦ ὑπ' ἧς κατεῖχετο κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην δὲν ἠδύνατο οὐ μόνον τὴν χάριν ἣν ὤφειλεν αὐτῷ νὰ ἀναλογισθῆ, ἀλλ' οὐδὲ τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχε, κίνδυνον φρικῶδη, φρικωδέστερον δ' ἔτι εἰ ὁ Ρενέος παρίστατο ἐπὶ τῆς σκηνῆς ταύτης.

Ὁ Ρενέος ἀφυπνισθεὶς ὑπὸ τοῦ κρότου τῶν βημάτων τῶν Κοζάκων καὶ τῶν Ρώσων στρατιωτῶν ἠγέρθη πάραυτα ἐκ τῆς κλίνης αὐτοῦ καὶ ἐνεδύθη. Ἀλλ' εἶτε θεωρήσας ἀνωφελῆ τὴν πα-

ρουσίαν αὐτοῦ, εἶτε φοβηθεὶς μήπως δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναγκασθῆ αὐτὸν ἐν τῇ ὀρμῇ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ ἀπέναντι, τῆς βαναύσου καὶ ὑβριστικῆς διαγωγῆς τοῦ Κοζάκου ἐκείνου, ἐκρύφθη ὀπισθεν τοῦ παραπετάσματος τοῦ παρθεύρου τῆς αἰθούσης του καὶ παρετήρει ἐκεῖθεν πᾶν ὅ,τι συνέβαιεν. Εἶχεν ἰδεῖ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ἀποσπάσματος καὶ τοὺς λοιποὺς ἀξιωματικούς καὶ τὴν συνοδείαν ἧτις ἐστάθμευεν ἐντὸς τοῦ περιβόλου ὡς καὶ τὸν χαρμάνον ἐκεῖνον Κοζάκον, ὅστις ἀνῆρχετο τὰς μαρμαρίνους βαθμίδας τῶν προθύρων τοῦ μεγάρου. Εἶχε πρὸς τούτοις παρατηρήσει καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ ραπίζουσα αὐτόν. Τότε δὲ τρέμων ἐκ φόβου μήπως συμβῆ ἀπευκατόν τι ἐξῆλθεν ἐκ τῆς αἰθούσης αὐτοῦ καὶ ὡς παράφρων ἔδραμεν εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ μεγάρου.

Ἄλλ' ὁμοῦ τὰ πάντα ἦσαν τετελεσμένα. . . .

Συνωθούμενος ὁ Ρενέος ὑπὸ τῶν Ρώσων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ, ὅπως οὗτοι διέλθωσιν. Ὅτε δ' οὗτοι διεσκορπίσθησαν ἐντὸς τοῦ μεγάρου καὶ ἐνῶ ἡ μητέρα αὐτοῦ τρέμουσα ἐκ τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ φόβου αὐτῆς παρετήρει ἀσκαρδοσμητικὸν τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο τῆς τρίχρου Γαλλικῆς σημαίας, ὅπερ ἐκράτει εἰσέτι ὁ Ρενέος πλησιάζας καὶ ἐναγκαλισθεὶς αὐτὴν ἤρξατο περιπαθῶς νὰ ἀσπάζηται καὶ νὰ περιπτύσσεται αὐτήν!

— Μὲ συγχωρεῖς λοιπὸν υἱέ μου; ἀνέκραξεν ἡ Κυρία Μοντριῆ ἀτενίζουσα αὐτὸν μετὰ βλέμματος περιπαθοῦς καὶ μειδιῶσα.

— Ἄλλ' ὁμοῦ ἐγὼ δὲν συγχωρῶ ἑμαυτὴν! . . . Ἐλθέ μετ' ἐμοῦ, ἀκολούθησόν με. Πορευομένη δὲ παραπλεύρως τοῦ τείχους τοῦ περιβόλου καὶ τρέγουσα τοσοῦτον ὥστε ὁ Ρενέος μόλις ἠδύνατο νὰ παρακολουθήσῃ αὐτήν, ἔρθασεν εἰς τὸ σκηνωμα ἐν ᾧ κατῴκει πάλαι ποτὲ ὁ φύλαξ τοῦ περιβόλου, μετ' οὗ ὁ βαρωνὶς ἐξήρχετο πρὸς θήραν, καὶ τὸ ὁποῖον ἐκεῖτο εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν περὶπου ποδῶν ἀπὸ τοῦ μεγάρου.

Ἡ κυρία Μοντριῆ ἠνέφξε τὴν θύραν τοῦ σκηνώματος καὶ εἰσῆλθεν ἐν αὐτῷ. Ἐξεκρέμασεν ἐκ τοῦ τοίχου αὐτοῦ ἐφ' οὗ ἀπὸ εἰκοσαετίας περίπου ἐκρεμάτο παλαιὸν πυροβόλον κεκαλυμμένον ὑπὸ σκωρίας καὶ ἐπαρουσίασεν αὐτὸ εἰς τὸν Ρενέον λέγουσα:

— Δύνασαι νὰ μεταχειρισθῆς αὐτό;

Ὁ Ρενέος ἤρπασε τὸ πυροβόλον ὀπίσθη, ἐστήριξεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐπυροβόλησεν.

— Ὑπαγε! Ἀνεφώνησε τότε ἡ Κυρία Μοντριῆ, Ὑπαγε νὰ συνενωθῆς μετὰ τῶν χωρικῶν μας! Ὑπαγε νὰ πολεμήσῃς ὑπὲρ τῆς πατρίδος

ἡμῶν. . . . Ἐὰν φρονεθῆς ἐγὼ θὰ σὲ ἐκδικήσω.

— Νὰ πολεμήσω; Ὡ! Μάλιστα, μήτερ μου! Νὰ φρονεθῶ; Οὐχί! θὰ ἐπανίδωμεν ἀλλήλους! Καὶ τότε κατὰ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος δὲν θὰ ἀποχωρισθῶμεν τοῦ λοιποῦ! . . . Σὲ εὐχαριστῶ μήτερ μου.

— Ἐσκέφθης ἄλλοτε περὶ τούτου;

— Πολλάκις.

— Διὰ τί λοιπὸν δὲν ἀνεχώρησας.

— Διότι θὰ ἀπεθνήσκειτε ὑπὸ τῆς λύπης, ἣν ἤθελε σᾶς προσενηῆσει ἡ ἀναχώρησίς μου!

Ἡ πρὸς αὐτὴν ἀφοσιώσις καὶ ἀγάπη τοῦ Ρενέου ἐφάνη εἰς τὴν Κυρίαν Μοντριῆ ἀσυγκρίτῳ λόγῳ μεγαλειτέρα τῆς πρὸς αὐτὸν μητρικῆς αὐτῆς στοργῆς. Διὸ καὶ συγκινηθεῖσα ἐπὶ τῇ ἐνδείξει αὐτῆς ἐνηγκαλίσθη αὐτὸν διὰ τελευταίαν φορὰν λέγουσα:

— Σπεῦσον, ὕπαγε!

Ὁ Ρενέος ἔρριπεν ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸ πυροβόλον καὶ δι' ἐνὸς ἄλματος ἐξηφανίσθη πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Ἡ Κυρία Μοντριῆ ἐφοικίασε τότε!

— Ὅρθῶς μοὶ προεῖπον, ἐφιθύρισε, ὅτι θὰ μετανοήσω σκληρῶς διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου ἐπὶ τοῦ υἱοῦ μου! . . . Φίλαυτος! . . . Ἀπῆλθον νὰ ζῆ δι' ἐμὲ μόνην! . . . ὅταν ἀναλογίζωμαι ὅσα ἠδύναμην, ὅσα ὤφειλον νὰ πράξω δ' αὐτόν! Ἰδοὺ τί ἐποίησα ἐξ ὄλων τούτων! . . . Ἐνα ἔβελοντὴν! . . . Καὶ ἐν τούτοις ἐκεῖνο μετὰ τῶν ὁποίων μέλλει νὰ συνενωθῆ θὰ κρῖνωσιν ἀρά γε αὐτὸν ἄξιον νὰ ἀποθάνῃ μαχόμενος μετ' αὐτῶν!

Παράδοξον! Μολονότι λίαν σκληρὸς ἐφαίνετο αὐτῇ πρὸ μικροῦ ἔτι ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ Ρενέου, οὕτινος ἡ ἰδέα μόνη εἰς ἀπαρηγόρητον ἐνέβαλλεν αὐτὴν θλίψιν, νῦν ὁμοῦ ἀγογγύστως ὑφίστατο αὐτόν. Ἐνόμιζε ὅτι πολλῶν προτιμότερον ἦτο νὰ ἴδῃ τὸν υἱὸν τῆς ἐκτεθειμένου εἰς τοὺς μᾶλλον σκληροῦς κινδύνους ἢ νὰ ἴδῃ αὐτὸν ἀδύνατον καὶ ἄσπρον ἀπέναντι τῶν Κοζάκων ἐκείνων, ὧν ἡ παρουσία κατήσχυνε τὴν Κυρίαν Μοντριῆ.

Μετὰ ταῦτα ἡ βαρωνὶς ἐπέστρεψε μειδιῶσα καὶ χαίρουσα εἰς τὸ μέγαρον.

Μὴ εὐρόντες ὑπηρετάς οἱ νικηταὶ ὑπηρετοῦντο μόνον των. Διαφόρων σκευῶν συντρίμματα ἐκάλυπτον τὸ ἔδαφος.

Ἄλλοι μὲν περίεξ τῆς τραπέζης συνηθροισμένοι ἐκοιμῶντο, καταβεβλημένοι ὑπὸ τῆς μέθης. Ἄλλοι δὲ ἐπὶ τῆς παρουσίας τῆς βαρωνίδος προσεπάθουν νὰ ἐγερθῶσι καὶ λάβωσιν ἦθος σοβαρὸν ἀπέναντι αὐτῆς.

Ἄλλ' ὁμοῦ ἅμ' ὡς ἐγείραντο ἐπιπτον πάραυτα χαμαὶ μὴ δυνάμενοι νὰ κρατηθῶσιν ἔνεκα τῆς μέθης.

— Μὴν ἐνοχλεῖσθε, Κύριοι! Ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς ἡ Κυρία Μοντριέ.

Ἄμεσως δὲ προσεκάλεσε τὸν Βενουά καὶ διέταξεν αὐτὸν ὅπως ἦ πρόθυμος εἰς τὰς διαταγὰς τῶν Κυρίων καὶ προσέχη καὶ περιποιῆται αὐτοὺς.

Ἡ Κυρία Μοντριέ ἐνόησεν ὅτι ὤφειλεν ὅπως μὴ διεγείρῃ τὴν δυσπιστίαν τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς· ἔδει, ὅπως ἀντὶ πάσης δυνατῆς θυσίας ἐξαλείψῃ ἐκ τῆς μνήμης αὐτῶν τὴν κακὴν ἐντύπωσιν, ἣν τοῖς ἐπροξένησεν ἡ ὀρμὴ καὶ ὁ ἀγροίκος αὐτῆς τρόπος μεθ' οὗ προσηνέχθη πρὸς τὸν Κοζάκον ἐκεῖνον, καὶ ἀποδείξῃ διὰ τῆς αἰφνιδίου ταύτης μεταβολῆς καὶ τοῦ μειλιχίου αὐτῆς τρόπου, ὅτι πράγματι εὐρίσκειτο ἐν καταστάσει παραφροσύνης.

Αἱ γυναῖκες ὅταν περιέλθωσιν εἰς δεινὰς περιστάσεις ἀνακτῶσι καὶ ἐπιδεικνύουσι μεγίστην δραστηριότητα καὶ ἐνεργητικότητα πρὸ τῆς ὁποίας οἱ μᾶλλον ἀπηνεῖς ἄνδρες ἐκπληκτοὶ ὑποχωροῦσιν.

Ἐν τῇ δεινῇ καὶ ἀκροσφαλεῖ ἐκείνῃ εὐρισκομένη θέσει ἡ βαρωνίς, μόνη ἐν μέσῳ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἀξιωματικῶν ἐκεῖνων, οἵτινες ἤρπαζον καὶ κατέστρεφον πᾶν τὸ πολύτιμον ἐν τῷ μεγάρῳ, μακρὰν τοῦ προσφιλοῦς αὐτῆς τέκνου ὅπερ ἴσως δὲν θὰ ἐπανέδλεπε πλεόν, οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν ἐκυριεύθη ὑπὸ φόβου ἢ ἀδυναμίας.

Ἡ αἰθουσα αὐτῆς ἔμεινεν ἀβλαβής· ἐν αὐτῇ κατόκει καὶ ὑπηρετεῖτο ὑπὸ τοῦ Βενουά, οὐδεμίαν εἶχε σχέσιν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῆς φιλοξενουμένων. Τότε μόνον δὲ ἐξήρχετο ἐκ τῆς αἰθούσης αὐτῆς, ὅτε ἤθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ περιβόλου πρὸς τὸ μέρος τῆς τάφρου, τῆς διαχωρίζουσας τὴν Βιθιέρην ἀπὸ τῆς Σαμμεβεόλης, ὅπου ἐκάθητο καθ' ἐκάστην πρὸς ἀναψυχὴν.

Τὸ τεῖχος τοῦ περιβόλου πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτο διερρηγμένον· οὕτω δ' ἠδύνατο αὕτη νὰ παρατηρῆ μέχρις ἀπομεμακρυσμένου τινὸς διαστήματος. Μετὰ προσοχῆς ἠτένιζε τὸν ὀρίζοντα καὶ ἡ καρδία αὐτῆς ἐπαλλε σφοδρῶς ἐν τοῖς στέροισι αὐτῆς ὁπότε ἐφαίνετο πρὸς τὸ μέρος τοῦ δάσους, ὅπερ ἦτο κατάλευκον εἰσέτι ὑπὸ τῆς πυκνῆς γιγνός, μαῦρον τι σημεῖον.

Ἐνόμιζεν ὅτι ἤρχετο ὁ υἱὸς τῆς . . . ἡ χωρικός τις ἀπεσταλμένος ὑπ' αὐτοῦ.

Ὁ Ρενέας δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ εἰδοποιήσῃ τὴν μητέρα αὐτοῦ περὶ τῆς υγείας του.

Ἐν ᾧ ἔσπεραν τινα κατὰ τὸ σύνθημα ἴστατο ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ περιβόλου παιδίον τι τῆς Σαμμεβεόλης εἰσῆλθεν ἐν τῷ περιβόλῳ καὶ πλη-

σίασαν ἐνεγείρισε τῇ Κυρίᾳ Μοντριέ τεμάχιον ἐφημερίδος ἐφ' ἧς ἦταν γεγραμμέναι αἱ λέξεις:

« Ζῶ εἰσέτι, σὲ ἀγαπῶ. »

Αἱ λέξεις αὗται μεγίστην χαρὰν προξένησαν τῇ Κυρίᾳ Μοντριέ, ἧτις ἀμέσως ὤρμησε καὶ ἐνηγκαλίσθη τὸ παιδίον ἐκεῖνο λέγουσα πρὸς αὐτό.

— Τὸν εἶδες;

— Ὁχι, ἐν αὐτῇ παλληκάρῳ τοῦ χωριοῦ μας μὲ ἔδωκε τοῦτο νὰ σᾶς τὸ φέρω.

— Λαμβάνεται τακτικῶς εἰδήσεις περὶ τῶν συγγενῶν σας;

— Κἀθε ἡμέραν.

— Μοὶ κάμνεις τὴν χάριν νὰ ἔρχεσαι τακτικῶς καὶ νὰ μὲ πληροφορῆς περὶ τοῦ υἱοῦ μου καὶ τῶν ἄλλων χωρικῶν μας;

— Μάλιστα! Μάλιστα! Κυρία.

Τῶν κατοίκων τῆς Σαμμεβεόλης πληροφορηθέντων περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ χαρακτῆρος τῆς βαρωνίδος καὶ μαθόντων ὅτι μόνη τῆς παρότρυνε τὸν Ρενέον ὅπως ὑπάγῃ εἰς τὸν πόλεμον καὶ συνενωθῇ μετὰ τῶν χωρικῶν τῆς κωμολέως πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἀπειλούμενης πατρίδος, τὸ πρὸς αὐτὴν μῖτος καὶ ἡ ἀπέχθεια αὐτῶν μετεβλήθη εἰς συμπάθειαν πρὸς αὐτήν. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἡ Κυρία Μοντριέ παρηκολούθει βῆμα πρὸς βῆμα τὸν υἱὸν τῆς καὶ τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ ἐν τῇ ἡρωικῇ καὶ λυσσαλέᾳ μάχῃ αὐτῶν ἐναντίον ὀλοκλήρου στρατοῦ.

Οἱ δὲ ἐν τῷ μεγάρῳ Ρῶσσοι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται καθ' ἐκάστην εὐωχοῦντο καὶ ἐκραιπάλουν. Πολλάκις εἰς τὸσαύτην ἀναισχυντίαν ἔφθανον, ὥστε ἠπειλοῦν τὸν Βενουά, ὅτι ἐμελλον νὰ ἐμβάλωσι πῦρ καὶ νὰ κατακαύσωσι τὸ Μέγαρον.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Φεβρουαρίου διεδόθη ἡ φήμη ὅτι οἱ νικηταὶ προσεχώρῃς ἐμελλον νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν Γαλλίαν. Ἡ φήμη αὕτη, ἧτις ἐπὶ τοσοῦτον ἀνεμείνετο καὶ μεγίστην ἐνεποίησε τοῖς πᾶσι χαρὰν, οὐδόλως συνεκίνησε τὴν Κυρίαν Μοντριέ.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τετάρτην ἤδη φορὰν περιέμενε μέχρι τῆς ἑσπέρας τὸ παιδίον ἐκεῖνο, ὅπερ καθ' ἐκάστην ἔφερεν αὐτῇ εἰδήσεις παρὰ τοῦ Ρενέου.

Τὸ παιδίον ὅμως δὲν εἶχεν ἔλθῃ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκεῖνην. Ἐν τῇ ἀδημονίᾳ καὶ τῇ λύπῃ αὐτῆς ἐπὶ τῇ μὴ ἐμφανίσει τοῦ παιδίου πᾶν ἔτερον αἶσθημα χαρᾶς ἐσβέννυτο ἐν τῇ τεθλιμμένη καρδίᾳ τῆς Κυρίας Μοντριέ.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς εἰς τὸ μέγαρον χωρὶς νὰ χαιρετίσῃ κατὰ τὸ σύνθημα τοὺς στρα-

τιώτας καὶ τοὺς Ρῶσσοι ἀξιωματικούς καὶ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς φιλοφρονήσεις αὐτῶν ἔστρεψε τὰ ὦτα καὶ διευθύνθη εἰς τὴν αἰθουσάν τῆς. Ἐκάθησε πλησίον τοῦ παραθύρου ἔχουσα τὰ βλέμματά τῆς προσηλωμένα πρὸς τὸ μέρος τοῦ δάσους καὶ μετὰ ψυχικοῦ ἄλγους ἀκούουσα τὸν θόρυβον καὶ τὰς κραυγὰς τῶν ἐν τῷ μεγάρῳ φιλοξενουμένων.

Ἡ νύξ ἦτο μελαγχολικὴ καὶ ἀσέληνος. Πέριξ τοῦ μεγάρου ἐπεκράτει ἄκρα σιγή. Ἐν τῷ μεταξύ μόνον ἠκούετο ὁ θόρυβος τῶν συγκρουομένων κλάδων τῶν δένδρων ὑπὸ τοῦ ἐλαφρῶς πνεύοντος ἀνέμου καὶ αἱ θρηνώδεις καὶ πένθιμοι κραυγαὶ τῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς παρακειμένης δρυὸς ἐπικαθημένων κοράκων!

Αἴφνης ἡ βαρωνίς ἠγέρθη τρέμουσα· τείνασα δὲ τὸ οὖς μετὰ προσοχῆς ἠκροάζετο. Ἦκουσε συριγμὸν τινα πρὸς τὸ μέρος τῆς τάφρου· ἐνόμισεν ὅτι ἦτο σημεῖον ἢ πρόσκλησις τις.

Ἡ κυρία Μοντριέ ἔβαινε τότε ἐτι μᾶλλον τὸ οὖς. Μετὰ τινος στιγμᾶς ἐπανελήθη ὁ αὐτὸς συριγμὸς μᾶλλον θρηνώδης καὶ πένθιμος. Ἦρξατο τότε ἡ βαρωνίς νὰ τρέμῃ σπασμωδικῶς καὶ νὰ φρικιά. Μυχία τις φωνὴ ἔλεγεν αὐτῇ ὅτι πρὸς αὐτὴν διηθύνετο ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός ὁ πένθιμος καὶ ἀπελπὶς ἐκεῖνος συριγμὸς.

Ἄνευ λυχνίας καὶ μὲ γυμνὸς τοὺς πόδας, ἵνα μὴ διαταράξῃ τὴν ἡσυχίαν τῶν ὑπνωττότων, κατέβη, διήλθε τὸν περιβόλον καὶ ἔδραμε πρὸς τὴν τάφρον. Ἐσταμάτησεν ὀλίγον ἐκεῖ διὰ νὰ ἀκούσῃ πόθεν ἤρχετο ὁ συριγμὸς ἐκεῖνος.

Τὸ τρίτον ἤδη ἐπανελήθη. Ἄλλ' ἤρχετο μακρόθεν ἐκ τῆς Σαμμεβεόλης. Πορευομένη ἡ κυρία Μοντριέ παραπλεύρως τοῦ τεύχους ἔφθασεν εἰς τὴν μικρὰν θύραν τοῦ περιβόλου ἧτις ἔφερε πρὸς τὴν Σαμμεβεόλην· ἦτο ἡ θύρα πρὸ τῆς ὁποίας ἡμέραν τινα εὔρε τὸν Ρενέον παίζοντα μετὰ τῶν συντρόφων του μιμουμένων τοὺς στρατιώτας ἐν πολέμῳ. Ἠνέφξε λοιπὸν τὴν θύραν καὶ μὴ ἰδοῦσα οὐδένα ἀνέκραξε:

— Ρενέε, Ρενέε!

— Ἀπὸ ἐδῶ, κυρία! ἠκούσθη τότε ἄγνωστος τις φωνή.

Ἡ βαρωνίς διεθύνθη πρὸς τὸ μέρος, ὅθεν ἐξήρχετο ἡ φωνή.

— Ὁ υἱός μου, ἀνεφώνησε, ποῦ εἶναι ὁ υἱός μου!

Τότε τὰ σκοτεινὰ καί μελανὰ τοῦ οὐρανοῦ νέφη διεσχίσθησαν. Ἡ κυρία Μοντριέ ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ . . . καὶ νὰ ἴδῃ καλῶς.

Ἐπὶ τινος φερέτρου κακῶς καὶ παραμελημένως

κατασκευασμένου ἔκειτο σῶμα νεκρὸν· οἱ βραχίονες αὐτοῦ ἐκρεμῶντο ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ φερέτρου, τὸ δὲ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο κεκαλυμμένον ὑπὸ τινος μελανοῦ ἐπενδύτου. Πέριξ τοῦ φερέτρου ἴσταντο ἀκίνητοι τέσσαρες χωρικοὶ ἔχοντες ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ πυροβόλα αὐτῶν καὶ τὸν πῖλον κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας.

Τὰ νέφη πάραυτα συνηνώθησαν. Τὸ σκότος τῆς νυκτός ἐγένετο ἐτι μᾶλλον ψηλαφητὸν, ἐμπνέον οὕτως ἰφρίκην εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θνητῶν.

Ἡ κυρία Μοντριέ γονυκλινῆς πρὸ τοῦ φερέτρου ἐψηλάφει διὰ τῶν χειρῶν τῆς τὸ σκληρὸν καὶ ψυχρὸν σῶμα τοῦ νεκροῦ, ὅπερ ὡς ἐκ τοῦ πυκνοῦ σκότους δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ. Ἠννόησεν ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη δὲν προήρχετο ἐξ ἀπλῶν πληγῶν. Ἄλλὰ . . . ἦτο νεκρὸν!

— Δὲν εἶναι ὁ υἱός μου! ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Μοντριέ, ποῦ εἶναι ὁ Ρενέος! Δὲν εἶναι αὐτός! Ὡ τελευταῖαι ἐλπίδες! Ὡ στιγμὴ ὀλεθρία, ἦν καὶ ἡ σκληροτέρα καὶ ἡ μᾶλλον ἀπηνῆς καρδία δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ! Ἀπόλωτο καὶ ἡ τελευταία μου ἐλπίς, ὅτι ἠδύναμην ἡμέραν τινα νὰ ἐπανίδω καὶ περιπτύξω εἰς τὰς ἀγκάλας μου τὸν Ρενέον, τὸ προσφιλὲς καὶ μονογενὲς ζῶντα τὸν Ρενέον, νὰ ἀκούσω αὐτὸν λέγοντά με διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν τὸ ὕστατον χαιρε! Ὡ Θεέ μου! ὁπόσον σκληρὸς ἐράνης πρὸς ἐμὲ, τὴν δύστηνον μητέρα!

Τὰ μελανὰ τοῦ οὐρανοῦ νέφη ἤρχίζον καὶ πάλιν νὰ διασκεδαννύωνται. Καὶ ἡ Κυρία Μοντριέ διέκρινε καλῶς ὅτι ὁ πρὸ αὐτῆς ἐκτάδην κείμενος νεκρὸς ἦτο ὁ Ρενέος, ὁ προσφιλεὶς αὐτῆς υἱός!

Ἡ Κυρία Μοντριέ ἀπέναντι τοῦ φρικαλέου τούτου θεάματος ἔμεινεν ἐκστατικὴ καὶ ἀνάσθητος.

Ἄλλ' ὅμως λίαν φρονίμως ποιούσα οὐδὲ φωνὴν ἐξέβαλλεν, οὐδὲ ἐν δάκρῳ ἔχυσεν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ υἱοῦ τῆς. Ἠναγκαλίσθη μόνον αὐτὸν καὶ προσεκόλλησε τὰ χεῖλη αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἰδίων του κατασπαζομένη αὐτόν.

Μετὰ τινος στιγμᾶς ἐγεσθεῖσα εἶπεν πρὸς τοὺς χωρικοὺς ἐκεῖνους.

— Ἐλθετε.

Οἱ τέσσαρες χωρικοὶ ἀνέλαβον τὸ φέρετρον παρηκολούθησαν τὴν Κυρίαν Μοντριέ μέχρι τοῦ μεγάρου. Ἐν τῷ προδρόμῳ δὲ τοῦ κατωγείου παρεκάλεσεν αὐτοὺς ἡ βαρωνίς ὅπως ἀφήσωσι τὸ φέρετρον καὶ ἀπέλωσι· τείνασα δὲ τὴν χεῖρα ἀπεχαιρέτισεν αὐτοὺς.

Τὰ πάντα ἐγένοντο ἐν ἄκρᾳ σιγῇ.

Οί Ρώσοι αξιωματικοί καὶ στρατιῶται, οἵτινες ἐκοιμῶντο ἐν τῷ καταγείῳ οὐδὲν ἠννόησαν ἐξ ὧσων συνέβαινον οὐδὲ ἐταράχθησαν ποσῶς.

Ἡ Κυρία Μοντριέ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν χωρικῶν ἐκλείσει τὴν θύρα τοῦ μεγάρου. Ἀκολούθως, χωρὶς οὐδόλως νὰ περιέλθῃ εἰς ἀμηχανίαν ὡς εἰ τὰ πάντα ἦσαν προμελετημένα καὶ προαποπερασισμένα, διηυθύνθη πρὸς τὸ μαγειρεῖον, ὅπου ἐκοιμῶντο οἱ Κοζάκοι τῆς συνοδείας· ἔλαθεν ἐκεῖθεν λυγνίαν τινά, ἣν ἔθεσεν ἀνημμένη ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς βαθμίδος τοῦ δευτέρου πατώματος, ὅπως φωτίζηται ἀμυδρῶς, ἅπαντα ἡ κλίμαξ. Μετὰ ταῦτα κατέβη ἔλαθεν ἐπὶ τῶν

βραχιόνων αὐτῆς τὸν νεκρὸν καὶ χωρὶς οὐδαμοῦ νὰ προσκόψῃ ἀνῆλθε καὶ ἀπέθεσεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸ τῆς ὁποίας πάλαι ποτὲ τοσάκις ἠγρύπνησεν. Ἐπὶ τῆς κλίνης ἐφ' ἧς ὁ Ρενέος ἐκοιμάτο, ὁπότε αὕτη παράφρων ὑπὸ τῆς λύπης, ἦν ἡ ἰδέα μόνη τοῦ ἀποχωρισμοῦ τοῦ Ρενέου προὔξεναι αὐτῇ, ἀπέκοψεν ἐκουσίως τοὺς δύο δακτύλους τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρὸς! Ἄφου προσηυχῆθη πρὸς τὸν Ὑψίστον, ἐξῆλθε

ὀρομαίως καὶ ἐν ἄκρᾳ σιγῇ ἐκ τῆς αἰθούσης καὶ ὡς φάσμα νυκτερινὸν διῆλθεν ὄλον σχεδὸν τὸ μέγαρον καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Βενουά, ὃν ἀρύπνιεν.

Οἱ γέροντες κοιμῶνται ἐλαφρῶς. Ἄλλως τε ὁ Βενουά δὲν ἐκοιμάτο οὐδόλως ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν οἱ Κοζάκοι ἤλθον καὶ κατώκησαν ἐν τῷ μεγάρῳ.

(Ἡ κυρία Μοντριέ γονυκλινῆς πρὸ τοῦ φερέτρου ἐψηλάφει διὰ τῶν χειρῶν τῆς κτλ. σελ. 499)

Ἄφου προσηυχῆθη πρὸς τὸν Ὑψίστον, ἐξῆλθε

Μετὰ παρέλευσιν δευτερολέπτου ὁ Βενουά ἦτο ἔτοιμος.

— Μὲ γυμνοὺς τοὺς πόδας ἔλθέ! εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ Κυρία Μοντριέ.

Ὁ Βενουά ὑπήκουσεν ἀμέσως εἰς τὴν διαταγὴν αὐτῆς.

Καταβάντες δ' ὁμοῦ εἰς τὸ κατώγειον ἡ βαρωνὶς ἠνέψξε τὴν μικρὰν θύραν τοῦ μεγάρου, ἣτις, ἔφερε πρὸς τὸν περίβολον· τείνασα δὲ τὴν τρέμουσαν αὐτῆς χεῖρα πρὸς τὸν Βενουά τῷ εἶπεν:

— Ἀγαπητέ μοι φίλε περιμένω εἰδήσεις ἐκ μέρους τοῦ Ρενέου· θὰ ἔλθῃ ἀφεύκτως τις τὴν νύκτα ταύτην ἐκ μέρους αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἱερώνυμον τὸν ἀμαξοποιόν. . . . Ὑπαγε εἰς τὴν οἰκίαν του. . . . ἐὰν βραδύνη νὰ περιμείνης μέχρι τῆς πρωίας. . . . Σὲ παρακαλῶ.

Καὶ ἐνῷ ὁ Βενουά ὑποκλίνας τὴν κεφαλὴν ἀνεχώρησεν, αὕτη ἐπανέλαθεν:

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, νὰ μὴ ἐπιστρέψῃς πρὶν τῆς ἀνατολῆς τοῦ Ἡλίου.

Ὁ Βενουά ἐγένετο ἄφαντος.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ.

— Δυστυχῆς γέρον ὑπηρέτα! εἶπεν καθ' ἑαυτὴν τότε ἡ Κυρία Μοντριέ, δὲν θὰ ἐπανίδῃς πλέον ἐκεῖνους τοὺς ὁποίους τοσοῦτον ἠγάπησες καὶ ἀπὸ πολλοῦ ὑπηρετῆς!

Μετὰ ταῦτα εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ μεγάρου καὶ ἐκλείσει τὴν θύραν, ἣν μόλις διέκρινεν ὡς ἐκ τοῦ πυκνοῦ σκότους τῆς νυκτός· στρέψασα δὲ τὰ βλέμματα αὐτῆς πρὸς τοὺς Κοζάκους, οἵτινες βαθέως ἐκοιμῶντο εἶπεν!

— Καλὰ σὰς ἔχω!

Τὸ πᾶν ἐκοιμάτο!

Οἱ Κοζάκοι καὶ οἱ λοιποὶ στρατιῶται οὐδεμίαν ἄλλην εἶχον διέξοδον εἰμὴ παρὰθυρόν τι πρὸς τὸ μέρος τῆς αὐλῆς τοῦ Μεγάρου, ὅπου εὕρισκετο ἡ βαρωνὶς.

Πρὸ τοῦ παραθύρου τούτου ἡ Κυρία Μοντριέ ἐπεσώρευσεν ἄφθονον ἄχυρον καὶ ξύλα.

Οἱ αξιωματικοί, οἵτινες ἐκοιμῶντο ἐπὶ τοῦ πρώτου δαπέδου μόνον διὰ τῆς μεγάλης κλίμακος ἠδύναντο νὰ ἐξέλθωσιν.

Ἡ κυρία Μοντριέ ἐπεσώρευσεν ἐπ' αὐτῆς ἄχυρον καὶ ξύλα ἀπὸ τῆς πρώτης, μέχρι τῆς τελευταίας βαθμίδος, οὕτως ὥστε οὐδεμία ἄλλη ἐμμενεν διέξοδος εἰς αὐτούς.

Εἶτα ἔρριψεν εἰς τὰ διάφορα διαμερίσματα τοῦ κατωγείου τὸ ἐπίλοιπον ἄχυρον, ὅπερ ἔμεινεν ἐν τῇ ἀποθήκῃ καὶ τινα ξύλα.

Ἀκολούθως ἔβαλε πῦρ εἰς πάντα τὰ μέρη ταῦτα καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὴν αἰθούσαν τοῦ Ρενέου.

Ἐπεσε γονυκλινῆς πρὸ τῆς κλίνης αὐτοῦ.

Ἐπιθέσασα δὲ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἰδικῆς τοῦ ἦτις ἦτο ψυχρὰ καὶ μελανή, ἐνήγκαλισθη καὶ ἠσπάσθη τὸ πτώμα τοῦ υἱοῦ τῆς. Ἐκλείσεν εἶτα τοὺς ὀφθαλμούς τῆς οὐδὲ φωνὴν ἐβαλοῦσα.

Ὅτε ὁ Βενουά ἐπέστρεψε τὴν ἐπαύριον δὲν ἐπανεῦρεν πλέον τὸ μέγαρον τῆς Βιβιέρης. Εἶχεν ἤδη ἀποτεφρωθῆ. Εἰς τὴν θέσιν δ' αὐτοῦ εὔρεν μέγαν πύραυλον καὶ τέσσαρας τοίχους, οἷτινες ἦσαν κατόμαυροι ὑπὸ τῶν φλογῶν!

Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν, τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν Κοζάκων ἐκείνων ἐσώθη!

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Λ. Α. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ.

ΕΠΙΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΟΥ «Tannhäuser»

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΒΙΕΝΝΗΣ ὑπὸ **Θ. Μ.**

(Ἴδε τεῦχος ΙΕ΄.)

Ἐπιτραπήτω ἡμῖν ἀνελιῖξαι νέαν σελίδα ἀναμνήσεων, νέας ἐξομολογήσεις ἀσχετοὺς μὲν — κατὰ τὰ φαινόμενα — τῷ διηγήματι ἡμῶν, ἀλλ' οὐ μετ' οὐ πολὺ σχετισθησομένας αὐτῷ διὰ δεσμῶν ἀρρήκτων καὶ στενωτάτων. — Ἀφέντες λοιπὸν τὴν πολυθρύλλητον τοῦ Τανχάυζερ Γερμανίδα κρυπτομένην, στρέψωμεν ἀλλαγῶν τὰ βλέμματα, καὶ ἐν τέρψεσιν ἄλλαις ζητήσωμεν τὴν παραμυθίαν.

Ἡμέραν τινα ἀνέφελον ἀλλὰ παγεράν ἀργυρομένου Δεκεμβρίου, ἦτοι δεκαοκτῶ ἀκριδῶς ἡμέρας μετὰ τὴν ἐν τῷ μελοδραματικῷ θεάτρῳ συνέντευξιν ἡμῶν ἐκείνην, διηλάνομεν διὰ τοῦ τροχιοδρόμου τὴν ἐκ τῆς πλατείας Σφάρτζεμπεργὸπου καὶ ὁ ὀρειχάλκινος ἀνδριάς τοῦ ὀμωνύμου ἦρωος, ἀρχομένην λεωφόρον Rennweg κατευθυνόμενοι χάριν ἐκδρομῆς εἰς τὰ προάστεια. Ἡ ἁμάξα ἦς μετὰ τοῦ φίλου ἐπέβαινον ἦν κενή, διότι περιεῖχεν ἐν καὶ μόνον τρίτον πρόσωπον, κούρην εἰκοσαετίδα περίπου ξανθὴν καὶ εὐειδῆ φέρουσαν ἐν τῷ ἰοχρόφῳ προσώπῳ ἀγνὸν καὶ ἄδολον τὸν Σαξωνικὸν τύπον.

Ἡ κενότης παρεῖχεν ἡμῖν τὸ δικαίωμα ἵνα ἐλευ-

θεριώτερον λαλῶμεν τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, χωρὶς νὰ φοβώμεθα μὴ τις φλεγματικὸς Γερμανὸς — ὡς συνέβη πολλάκις ἡμῖν ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ ἐν ὥρᾳ ἀναπαύλας — διακόψῃ ἡμᾶς, προφασιζόμενος ὅτι ἀναγνώσκει· ἡ δὲ ὠραία ἐκείνη Σαξωνίς ἀνεγίγνωσκε προσεκτικῶς τὸν «Νέον ἐλεύθερον τύπον» κεκρυμμένην κατ' ὀλοκληρίαν ἔχουσα — κατὰ τὸ Γερμανικὸν σύστημα — τὴν κεφαλὴν ἐν τῇ ἐφημερίδι, καὶ μόνον τὸ πτερόν τοῦ βελουδίνου αὐτῆς πύλου προτάσσουσα ὡς μόνον τῆς παρουσίας τῆς ἀπόδειξιν. Θέμα τῆς συνδιαλέξεως ἡμῶν ἐτύγγανε παρέργωγος τὸ ἐν ταῖς διανοαῖς ἡμῶν ἀνεξίτηλον ἐπιεισόδιον τῆς Βαγνεριστρίας, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ «Τανχάυζερ» ἀδιαφόρως μὲν ἀλλὰ πλειστάκις ὑπεξέφευγε τῶν χειλέων μου, τοῦθ' ὅπερ δις καὶ τρις ὄθησε τὴν συνεπιθάτιδα τοῦ τροχιοδρόμου ἵνα, καταθιβάσασα ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτῆς τὴν ἐφημερίδα ἀσκαρδαμυκτεῖ μᾶς θεωρήσῃ. . . .

Οὐδόλως ἐξέπληξέ με ἡ χαρίεσσα ἀλλὰ καὶ ποθητὴ πλειστάκις ἡμῖν περιέργεια ἐκείνη τῶν παροιμιωδῶν ἐπὶ φιλομαθείᾳ τῆς Βιέννης δεσποινίδων, διότι ποσάκις ἐν τοῖς ὠραίοις ἐκείνοις τῶν γραφικωτάτων τῆς Αὐστρίας ἐξοχῶν λειφορείοις, διασχίζοντες τὰς χαριέσσας καὶ ἀπαραιμίλλους κοιλάδας καὶ τὰ δάση, καὶ συνομιλοῦντες μεθ' Ὀμογενῶν Ἑλληνιστῶν, δὲν ἔσχομεν τὸ ἀτύχημα νὰ ἐρωτηθῶμεν παρὰ παραπλησίων συνεπιθατίδων, ἐὰν ἡ γλῶσσα ἦν λαλῶμεν ἤ... Πολωνική!!

Ἡμεθεα ἐν τῷ μέσῳ τῆς μικρᾶς ἡμῶν ἐκδρομῆς καὶ ἐρωτῶμεν ἤδη τοὺς μολυβδόσκεπεῖς τῆς πινακοθήκης τοῦ Βελθεδέρε θόλους στράπτοντας ὑπὸ τὰς λαμπράς τοῦ χειμερινοῦ ἡλίου ἀκτῖνας, ὅτε ἡ Σαξωνίς ἐγερθεῖσα καὶ ἀβροφρόνως πάνυ αἰτήσασα τὴν ἄδειαν ἠρώτησεν ἡμᾶς ἐὰν ἡ γλῶσσα ἦς τὸ πρότιστον ἀπὸ τοῦ στόματος ἡμῶν ἤκουεν ἦν Ἑλληνική, καὶ ἐὰν ὤμεν Ἑλληνες....

Ἐπὶ τῇ καταφατικῇ ἡμῶν ἀπαντήσῃ εὐχαριστήσασα αὐτῆς, ἐπανεκάθησεν ἐν τῷ ἐδωλίῳ αὐτῆς.

Λαθῶν τότε τὸν λόγον ὁ ἐμὸς φίλος ἠρώτησεν αὐτῇ τὸ αἴτιον τῆς ἀβραῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως. . .

Ἐπὶ τῇ ἀπάντησιν ἀχάριν περιεργείας. . . .»

Τὸ ἐπακολουθήσαν τὰς λέξεις ταύτας μειδία-

μα οὐδαμῶς ἐράνη ἡμῖν ἐπιθεβαιοῦν αὐτάς, ἐφ' ᾧ καὶ νεύσαντός μοι τοῦ φίλου νεῦμα ὀλοκληρον περιέχον σημασίαν προπαρεσκευάσθη. . . Ἡ ἐρώτησις καὶ τὸ μειδίαμα τῆς Σαξωνίδος ἐφάνησαν ἡμῖν πρὸς στιγμὴν σχετιζόμενα τῇ Γερμανίδι τοῦ Τανχάυζερ, ὥστε θὰ ἦν ἄπρεπον ὅλως νὰ ἀφήσωμεν ἀνεκμετάλλευτον ὅλως τὴν θεῖθεν καὶ παρ' ἐλπίδα ἀποσταλεῖσαν ἡμῖν λείαν ταύτην.

Ἐν τῇ βροντηρᾷ φωνῇ «Βελθεδέρε!» τοῦ τροχιοδρομικοῦ ὁδηγοῦ ἡ Σαξωνίς ἐγερθεῖσα ἀπεχαιρέτησεν ἡμᾶς λίαν περισπούδαστως· ἀστραπηδὸν δὲ καὶ ὡσεὶ συνθήματι συνεγερθέντες καὶ ἡμεῖς, καὶ πεζεύσαντες, ἠκολουθήσαμεν πόρρωθεν καὶ ἀόρατοι τὰ βήματα αὐτῆς. Καὶ ἐκείνη μὲν ἐτράπη ἐσπευσμένως τὴν πρὸς τὴν πινακοθήκην τοῦ Βελθεδέρε ἀνωφερῆ τοῦ λειμῶνος λεωφόρον, ἡμεῖς δὲ ἵνα μὴ φωραθῶμεν θρασεῖς κατὰσκοποι εἰσεδύσαμεν εὐθὺς εἰς τὸ δεξιόθεν που κείμενον Αἰγυπτιακὸν μουσεῖον.

Δις ἤδη ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶχον ἐπισκεφθῆ τὴν αἰγυπτιακὴν συλλογὴν σὺν ταῖς μομμιαῖς καὶ πλείστοις ὅσοις αἰγυπτιακοῖς bric-à-brac ὧν λεπτομερῆς περιγραφή οὐδὲν θὰ ἔφερον ἴσως καινὸν εἰς φῶς, (1) ὥστε παρέργωγος πὰ διάφορα ἐκεῖνα καὶ ἀκομψα τερατουργήματα διελαύνοντες, ἐνὸς καὶ μόνου ἀνελογιζόμεθα, καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ μόνου σπουδαίως ἐτυροβάζομεν...

Τοῦ αἰτίου τῆς ἐρωτήσεως τῆς Σαξωνίδος. . . Νέα σελὶς ἀποριῶν τῇ πλήρει ἀνεξηγήτων διλειμμάτων Βιενναῖα ἱστορία μας· καὶ τοῦτο κατὰ κακεντρεχῆ ἴσως ἡμῶν μοῖραν, καθότι ἐν τῇ γυμνῇ ἐκείνῃ ὑπὸ ἡθικὴν ἐποψίν Βιέννη, σπανίζουσι τὰ ἠθικὰ διλείμματα. . . Ἐὰν ἡ Γαλλίς ὑπὸ τὸ ἀναπεπταμένον — οὕτως εἰπεῖν — παντὶ τῷ σχετιζομένῳ αὐτῇ πρόσωπόν τῆς κρύπτει τὴν ἀσταθεστέραν καὶ ζοφερωτέραν καρδίαν, ἡ Γερ-

μανίς τάνάπαλιν, καὶ δὴ ἡ Βιενναῖα ὑπὸ τὴν ἐσκεμμένην ἐκείνην μορφήν κρύπτει τὴν ἀδολωτέραν ψυχὴν, λίμνην τεθολωμένην ἴσως, ἀλλ' ἀκύμαντον, ἐν ἣ καίτοι ρυπούμενος ὁ καταδύων θιασώτης οὐχ ἦττον δὲν κινδυνεύει νὰ πνιγῆ. . . Ἀλλὰ καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων ἀμφοτέρω τὰ τῶν Βιενναίων ἡμῶν ἀναμνήσεων φάσματα ταῦτα — κατ' ἐξαιρέσιν τοῦ Βιενναίου κανόνος — ἐφάνησαν ἡμῖν ἀνεξήγητα ὅλως, καὶ εἰς δεινούς ἐνέβαλον ἡμᾶς περισπασμούς.

Ἄλλ' ἡ ἐπιμονή;

Τὸ «Ὅχι» ἐν Βιέννη σμικρὸν τοῦ «ναί» προηγεῖται, ὡς προέφημεν. Ἡ δευτέρα λεία ἐφάνη ἡμῖν μᾶλλον τῆς πρώτης εὐάλωτος· τὸν ὄρον λοιπὸν τῆς πίστεως ἀλλήλοισ δόντες ἐξήλθομεν τοῦ αἰγυπτιακοῦ μουσείου, ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν ἔχοντες νὰ μὴ ἀφήσωμεν αὐτὴν, ἀλλὰ θηρεύσαντες μάθωμεν — εἰ δυνατὸν — τὰ κατὰ τὴν περισπούδαστον τοῦ Τανχάυζερ φίλην...

Καὶ ἐτράπημεν αὐθωρεὶ πρὸς τὸ Βελθεδέρε, τὴν πινακοθήκην ἐκείνην ἣτις σὺν τῷ μουσεῖῳ τοῦ ἀρχιδουκῆς Ἀλβέρτου, τῷ κοινῶς «Albertina» ἀποτελεῖ τὰ μόνυ σχεδὸν ἐπὶ σπουδαιότητι μουσεῖα, ἐφ' οἷς δύναται σπουδαίως καυχήθηται ἡ περικαλλῆς Βιέννη.

Τίς ἤδη ἡ πινακοθήκη τοῦ «Belvedere»;

Καὶ ἄκοντες θὰ λαλήσωμεν ἕνα τινα τῶν ἐν αὐτῇ, καίτοι συναισθανώμεθα ἀνικάνους ἑαυτοὺς πρὸς τοῦτο. Ἴνα πλανηθῆ τις καὶ μόνον ἐν τοῖς λαθυρινθώδεσι τοῦ μουσείου τούτου αἰθούσαις, καὶ ἐγγράψῃ κατάλογον τῶν εἰκόνων τῶν διαφόρων τῆς ζωγραφικῆς σχολῶν, καὶ χρόνου δεῖται, καὶ μόχθου, καὶ γνώσεων ἐπὶ τούτῳ ἀπαραιτήτων. Ἡ πινακοθήκη αὕτη ἀριθμεῖ τριῶν περίπου αἰώνων ὑπαρξίν. Συσταθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Βοημίας Πράγᾳ ἐπὶ τοῦ φιλομούσου Ροδόλφου τοῦ δευτέρου (2), μετηνέχθη μετέπειτα εἰς Βιέννην ὅπου τῇ ἐνώσει διαφόρων ἰδιωτικῶν καὶ ἀρχιδουκικῶν συλλογῶν, ἐκ κληρονομιῶν καὶ δι' ἀγορᾶς περιεθουσῶν τῷ αὐτοκρατορικῷ οἴκῳ,

(1) Ἐπὶ κυρίως ἀρχαιολογικαῖς συλλογαῖς ἡ Βιέννη ἐστὶ πτωχὴ σχετικῶς πρὸς ἄλλας μεγαλοπόλεις· ἀλλ' αἱ μεσαιωνικαὶ αὐτῆς συλλογαὶ τὸ ἀνακτορικὸν θησαυροφυλάκειον, καὶ αἱ πινακοθήκαι ἀναπληροῦσι τὸ μέγα ἔλλειπον, θεωρούμεναι, ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τὰ παραπλήσια τῶν ἄλλων πόλεων, μουσεῖα.

(2) Παροιμιώδης ὁ πρὸς τὰς ἐπιστήμας ἔρωος τοῦ ἀνακτος τούτου, καὶ ἡ φιλομουσία. Λέγεται δ' ὅτι ἵνα κομίσῃ ἐκ Βενετίας ἄχρι Πράγας διάσημὸν τινα εἰκόνα τοῦ Ἀλβέρτου Δυρῆρ ἀσφαλῶς, ὑπεχρέωσεν

κατώρθωσε να προσλάβη τὴν σπουδαιότεραν μορφήν. Ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀνάσσης Μαρίας τῆς Θερεσίας ἡ συλλογὴ πλουτισθεῖσα διὰ σωροῦ ὄλου εἰκόνων τῶν διασημοτέρων τῆς Ἰταλίας σχολῶν, καὶ τῆς Ὀλλανδικῆς λεγομένης, καὶ πλείστων ὄσων Γερμανικῶν ἀριστουργημάτων κατέστη περιφανής. Ἐπὶ Ἰωσήφ τοῦ δευτέρου μετηνέχθη ἐπισήμως εἰς τὸ οἰκοδόμημα τοῦ Βελθεδέρε, ἀνάκτορον ἄλλοτε τοῦ πρίγκηπος Εὐγενίου τῆς Σαβοΐας, ὅπου καὶ νῦν τηρεῖται πλουτισθεῖσα ἔκτοτε καὶ διηγετικῶς πλουτιζομένη ὑπὸ τῶν κατὰ καιροῦς καισάρων(3).

Ἀφέντες λοιπὸν τὸν περικαλλῆ τοῦ ἀνακτόρου τούτου λειμῶνα, οὗ ἡ φυτικὴ ἀρμονία, τὰ ἀλληγορικὰ τῶν μηνῶν τοῦ ἔτους ἀγαλμάτια, ἡ ὡραία λίμνη, καὶ αἱ δίκην φρουρῶν ἐκ γρανίτου σφίγγες ἐκεῖναι εὐάρεστον ποιοῦσιν ἐντύπωσιν τὸ πρῶτον τῷ ἐπισκέπτῃ, εἰσέλθωμεν εἰς τὸ ἀνάκτορον, καὶ καθάραντες κατὰ νόμον τοὺς πόδας ἐν τῇ πρὸ τῶν πυλῶνων φήκτρα, χαιρετήσωμεν κατ' ἔθος, τὸν ἐν τῇ αὐλῇ μεγαλοπρεπῶς περιδιαβάζοντα ἀρλεκίνειον καὶ τραγέλαρον ἐκεῖνον φύλακα ἢ εἰσηγήτην, οὗ ἡ παχεῖα ἐρυθρὰ διφθέρα, τὸ τρικαντόνιον, καὶ τὸ ἐν ταῖς χερσὶν ἰδανικὸν σκῆπτρον ἐκίνοῦν ἀείποτε τὸν γέλωτα ἡμῶν, ἐὰν προσθέσωμεν μάλιστα καὶ τὸ κωμικὸν τοῦ προσώπου, καὶ ἀνεληθόντες τὴν κλίμακα εἰσδύσωμεν εἰς τὴν ἐν εἶδει κυρίας εἰσόδου τῆς πινακοθήκης μεγαλοπρεπῆ ἐκείνην αἵθουσαν... ζητοῦντες τὴν Σαξωνίδα.

Ἡ αἵθουσα ἦν κενή, οὕτως δ' εὗρομεν καιρὸν ἵνα ἀπαξ ἔτι θαυμάσωμεν τὰ ἐρυθρόλευκα αὐτῆς μόρμαρα, τὰς ὡραίας τῶν διασημοτέρων τῆς ἐποχῆς τεχνητῶν, τοιχογραφίας αὐτῆς, καὶ τὰς ἐκατέρωθεν τῆς εἰσόδου μεγάλας εἰκόνας τῆς Μαρίας Θερεσίας ἐν πενήμιφ στολῇ, καὶ Ἰωσήφ τοῦ Β' ἐν στολῇ στρατάρχου, ἔργα τοῦ ζωγράφου Ἀντωνίου Μαρῶν.

Ἐν τῇ 1ῃ τῆς πινακοθήκης αἰθούσῃ τῇ καὶ ἀνθρώπους πεζῇ καὶ ἐπ' ὤμων νὰ φέρωσιν αὐτὴν μεθ' ὄλον τὸ ἐπίπονον καὶ μακρὸν τῆς ὁδοπορίας.

(3) Ἴδε λεπτομερῆ τῆς πινακοθήκης ἱστορίαν ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ καταλόγου ὑπὸ Ἐράτου δ' Ἐγκερτ γενικοῦ αὐτῆς διεμθυντοῦ.

κυρίως « Βενετικῆ σχολῆ » εἰσελθόντες ἐζητήσαμεν κύκλῳ τὴν Σαξωνίδα· δὲν εὗρομεν αὐτόθι αὐτὴν· ἢ μόνον γυναῖκα θαυμάζουσαν ἐκστατικῶς εἰκόνα τινὰ τοῦ περιωνύμου Βερνεζζὴ ἀριστοῦργημα λεπτότητος καὶ χρωματισμοῦ, παριστῶσαν τὸν Ἰησοῦν ἰλαρῶς μειδιῶντα τῇ τοῦ κρασπέδου αὐτοῦ ἀψαμένη ἀμαρτωλῶ, καὶ λέγοντα αὐτῇ τὸ « Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. » Ὁραία ἢ σύνθεσις!

Ἐν τῇ δευτέρῃ αἰθούσῃ Βενετικῆς ἐπίσης σχολῆς ἐθαυμάσαμεν κατεσκευσμένως τὸ ἀριστοῦργημα ἐκεῖνο τοῦ Τισιανού, τὴν εἰκόνα τοῦ « Ecce homo! » (Ἴδε ὁ ἄνθρωπος!) παριστῶσαν τὸν Πιλάτον ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ Πραιτωρείου δεκνύοντα τῷ κάτωθι ὄχλῳ τὸν Ἰησοῦν. . . Ὁποῖα ἰδέα ἐν τῇ συνθέσει!

Οὐδὲ αὐτόθι εὗρομεν τὴν Σαξωνίδα.

Ἐν τῇ 7ῃ αἰθούσῃ τῇ « τῶν Ρωμαίων » ὀλίγου δεῖν καὶ ἐπελκνηθόμεθα τοῦ σκισπῶ δι' ὃν διελαύνομεν καλπάζοντες τὰς αἰθούσας τοῦ Βελθεδέρε. . . Ἐνταῦθα ἵσταται πρὸς θαυμασμὸν ὁ ἀδάμας τῆς καθόλου πινακοθήκης, ἐν τῶν ὡραιότερων καὶ ὑψίστων τοῦ δαιμονίου Ραφαήλου ἔργων, ἡ « Παρθένος ἐπὶ χλόης » ἀριστοῦργημα ποιηθὲν ἐν ἔτει 1505.

Ἐνδιατρίψωμεν στιγμὰς τινὰς πρὸ τοῦ μεγάλου ῥήματος! Ὑπάρχουσιν ὦραι τινες ἀνεπίληπτοι ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ, καίτοι ἀστραπηδὸν διελθοῦσαι ὡς φάσματα. Τίς δὲν ἔσχεν ἐντυπώσεις ἐκπληκτικὰς πρὸ τοῦ σωροῦ ἐκείνου τῶν ἀπαραιμίλλων μαρμάρων τῆς Ἀκροπόλεως; τίς λησμονεῖ πώποτε τοῦ βίγου ἐκείνου ὃν αἰσθάνεται καὶ ἄκων ἐνατενίζων τὸ πρῶτον τὸν τολμηρὸν τοῦ ναοῦ τῆς ἀγίας Σοφίας τρούλον; Τίς δὲν νύγεται αἰφνιδίως εὐρισκόμενος πρὸ αὐτογράφου εἰκόνας τοῦ περιδόξου Ῥαφαήλου; Τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐστὶν ἱστορία ὅλη τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἀναγεννήσεως, ὡς τὸ ὄνομα τοῦ Φειδίου ταύτωνυμον τῷ τελείῳ. . . Τοιαύτας ἐντυπώσεις ἔσχομεν πρὸ τῆς « Παρθένου ἐπὶ χλόης. »

Ἡ εἰκὼν αὕτη ἐστὶ θαυμασία ὅψ' ὅλας τὰς ἐπίψεις, ἀριστοῦργημα ἐπὶ ἰδέα. Ἡ Παρθένος ἵσταται πρὸ γελοῦσης κοιλάδος καθημένη ἐπὶ χλόης, κρατοῦσα ἐκ τῶν δύο χειρῶν τὸν μικρὸν Ἰησοῦν ὄρθον. . . Ὁ Ἰωάννης ἐπίσης μικρὸς καὶ

ὡραῖος γονυκλυτεῖ πρὸς τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ αὐτοῦ ἱστάμενος, προσφέρει εὐλαβῶς ἐκείνῳ. . . σταυρὸν ἐκ καλάμου. Ἡ μητρικὴ στοργή, ἡ οὐρανία διαύγεια, ἡ χάρις ἢ ἀπλετος ἐκείνη χάρις ἐζωγραφισμένη ἐν τῷ προσώπῳ τῆς θείας ἐκείνης Παρθένου, καὶ ἐπὶ τῆς πανάγνου τῶν μικρῶν μορφῆς χαριέντως ἀνανακλώσα, παρίστανται ἡεῖον τι καὶ ἀνεξήγητον γόητρον, ὅπερ μόνη εὐφυΐα οἷα ἡ τοῦ δαιμονίου ἐκείνου τεχνίτου ἡδύνατο αἰσθανθῆναι. . .

Ἄλλ' ὅποιον ἄρα-γε ἐπεισῶδιον ἐπέπρωτο νὰ καταστήσῃ πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν τὴν εἰκόνα ἐκείνην, ἀληθῶς οὐρανίαν; . . .

Μεθ' ὅλην τὴν ἐπιφυλακτικότητά ἡμῶν ἵνα μὴ καὶ τρίτην προσθέσωμεν Βιενναίαν τῇ Βιενναίᾳ ἡμῶν ἀναμνήσει, οὐχ' ἤττον ὑπαγορευόμενοι αὐστηρῶς ὑπὸ τῆς καρδίας ἡμῶν θὰ λαλήσωμεν. . .

Πρὸ τῆς εἰκόνας ταύτης τοῦ θείου τεχνίτου εἰκοσιδύετις περίπου κόρη εὐλαβῶς ἱσταμένη, ἀντέγραφεν τὴν Παρθένον. . . Οἱ ἐπισκεφθέντες καὶ μόνον μουσεῖα Εὐρωπαϊκὰ καὶ πινακοθήκας, πολλάκις αὐτάπται παρίστανται ἀπαραιμίλλων συμπλεγμάτων. . .

Ἡ εἰκὼν τοῦ Ραφαήλου ἀφ' ἐνός ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ αἰθεριότητι, ἡ εἰκὼν τοῦ Ραφαήλου τοῦ Σύμπαντος, τοῦ μεγάλου Θεοῦ ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ζωῇ, παρίστων ὑμῖν διλογίαν ἄφατον, πρότυπα ἀληθῆ τοῦ οὐρανοῦ ἐναλλάξ καὶ τοῦ γῆνιου τεχνίτου. . . Ἡ κόρη ἀντέγραφε τὸ ἀριστοῦργημα ἐκεῖνο τοῦ Ραφαήλου· τὸ ἀριστοῦργημα ἐκεῖνο ἔώρα τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ Θεοῦ. . . Ὡ! ἐὰν ἐζωπυροῦτο στιγμηδὸν τὸ ἀνθρώπινον ἀριστοῦργημα! Διφωνία θαυμασμοῦ θὰ ἐπληττε τοὺς χρυσοὺς θόλους τοῦ Βελθεδέρε. . . διπλοῦς θὰ ἀντήχει ἀσπασμός. . . Τοιαύτη πρωτοφανὴς μοῖ εἰκὼν εἰς τὸ ὕπατον ἐξῆρε με τοῦ θαυμασμοῦ, διότι οὐδέποτε σχεδὸν παρ' ἡμῖν συναντᾶται ἡ φυσικὴ καλλονὴ καὶ ἡ χάρις σὺν τῇ ἐπικτητῇ ἀρετῇ καὶ τῷ πρὸς τὰ ὑψηλὰ Ἐρωτι εἰς τηλικούτον βαθμὸν συνηρμοσμένα. . . Δὲν ἐκρατήθη, ἀλλ' ἐμορμύριτα μορμυρισμὸν θαυμασμοῦ τῷ φίλῳ. Ἡ κόρη ἤκουσε καὶ ἐνόησεν καὶ ὑψώσα τὸ γλαυκὸν ὄμμα ἐμεδίασεν. . . Ἦν ζῶσα εἰκὼν Ῥαφαήλου!! καὶ μετ' ἀφελείας Γερμανι-

κωτάτης ὅλως καὶ ἀθῶας, πάλλουσα ἐν τοῖς ραδινοῖς δακτύλοις ἐλαφρῶς τὴν γραφίδα ἐρωτᾷ...

« Ἐπιτυχάνω; . . . »

— « Οὐχί — ἀποκρίνομαι ἐν παραφορᾷ. — Ἐγὼ Θεῷ μόνον δέδοται ἡ ἐπιτυχία καὶ ἡ τελειότης. . . Καὶ ἵνα ἐννοήσῃτε ἄχρι τίνος βαθμοῦ ὁ μέγας ἐκεῖνος ζωγράφος προήχθη εἰς τὴν τελειότητα ἐνατενίσατε ὅσον δῆποτε κάτοπτρον. . . Αὐτόθι ὄψεσθε πρότυπον τῆς ἀμιμήτου ζωγραφικῆς του. . . »

Δὲν ἤσπιευόμην. . . Ἐννόει καὶ ἐκείνη τὸ σπουδαῖον καὶ ἀληθές τῶν λόγων μου, καὶ ταπεινώσασα τοὺς μακροβλεφάρους ἐκείνους ὀφθαλμοὺς ὧν τὸ γλαυκὸν καὶ ἡ ζωηρότης θὰ ὠχρίων καὶ αὐτὴν τοῦ Σχιλλέρου τὴν γραφίδα, ἐψιθύρισεν. . .

« Εὐχαριστῶ! »

Μετὰ τινὰ λεπτὰ ἐσυρόμην ἐλαφρῶς ἐκ τοῦ ἐνδύματος καὶ ἡγόμεν ἄκων ἐκ τῆς ἐκστάσεως εἰς τὴν πραγματικότητα. . . ἄλλως ἐπὶ πολὺ ἔτι θὰ ἐξηκολούθουν θεώμενος τὴν « Παρθένον ἐπὶ χλόης » ἐν ἀντιτύπῳ.

Τὴν κόρην ἐκείνην πολλάκις ἔκτοτε συνητήσαμεν ἐν τῷ Ringstrasse ἡμέραν δέ τινα ἠκούσαμεν ἐκθαμβοὶ ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἁγίων Αὐγουστίνων ψάλλουσαν « Solo » τι—ἀν δὲν ἀπατώμεθα τοῦ Brahms. (4) Ἀσίποτε δ' εὐρίσκομεν αὐτὴν ἰλαρῶς μειδιῶσαν καὶ χαιρετῶσαν. . .

Ἐξακολουθοῦμεν διατρέχοντες τὰς αἰθούσας τοῦ Βελθεδέρε· εὐρισκόμεθα δὲ ἤδη ἐν τῇ 8ῃ αἰθούσῃ τῶν σχολῶν « Φλωρεντίας καὶ Μεδιολάνου. » Ἡ Σαξωνίς δὲν ὑπάρχει· οὐδεὶς λόγος, περιέργεια οὐδεμίαν. Ἰστάμεθα σμικρὸν πρὸ εἰκόνας « τοῦ Ἰησοῦ θρηνομένου νεκροῦ ὑπὸ τῆς Παρθένου καὶ δύο ἀγγέλων. » ἔργου τοῦ περιωνύμου Ἰταλοῦ Andrea del Sarto,

(4) Περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ναοῦ ὀμιλήσωμεν ἀκαλούθως. Εἶναι τὸ θέατρον ἀληθῶς τῶν « Oratorio », ὅπου ἐκτιθέασιν τὴν φωνὴν καὶ τέχνην αὐτῶν αἱ ἀδρότεροι τῆς Βιέννης dilettanti. — Ὁ δὲ Brahms εἶναι σπουδαῖος μουσικοσυνθέτης οὗ τὸ « Requiem », ἠκούσαμεν ἀπὸ τῆς μεγάλης μελοδρ. ὀρχήστρας τὸν Δεκέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους, δειγματομένης μάλιστα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

και εισερχόμεθα ταχείς εις την Εην αΐθουσαν.

Ἡ Σαξωνία ἴσταται πρὸ εἰκόνας . . . σπεύδομεν πρὸς αὐτὴν περιχαρεῖς, καὶ χαίρετώμεν δι' ἐνὸς ἤχηρου « Ich habe die Ehre » (Ἐχω τὴν τιμὴν). Μόλις ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν . . . Δὲν ἦτο πλέον ἢ ἰλαρὰ ἐκείνη τοῦ τροχιδορόμου κορασίς, ἀλλὰ σύννοος καὶ τεθλιμμένη τις κόρη οἰονεὶ παλαιῶν ἐρώτων ἀναμνησκόμενη . . . Παράδοξον! τί νὰ εἶχεν;

Ὁ φίλος ἠρώτησε τὸ αἷτιον τῆς θλίψεως.

Ἡ νεῆνις ἠρέσθη ἀντὶ ἀπαντήσεως νὰ ὑποδείξῃ αὐτῷ διὰ τοῦ δακτύλου τὴν ἀπέναντι εἰκόνα. Ἐνηνεύσαμεν αὐτὴν.

Ἦν Παναγία καὶ αὐτὴ, ἔργον οὐχὶ τοῦ Ραφαήλου, ἀλλ' ἑτέρου ἦττον περιωδήτου Βολωνοῦ ζωγράφου, τοῦ Guido Reni.

Ἦν « Ἡ ἐν λατρείᾳ Παρθένος » ἔργον θεσπέσιον, μεγαλονοίας ἀποκύημα, φαντασία ποιητικωτάτη!

Ὁ Ἰησοῦς βρέφος εὐειδὲς καὶ χάριεν, πρόσωπον οὐρανόθεν φωτὸς ἀπαύγασμα, βρέφος οὐ πᾶσα νεαρά μήτηρ θὰ ἐρέμβασεν ἐφάμιλλον, εὐδαίην ἐν τῇ κοιτίδι αὐτοῦ ἐν ὅλῃ τῇ βρεφικῇ ἀθωότητι. Παρ' αὐτῷ ἡ ἄγια Παρθένος καὶ μήτηρ, συνημμένας ἔχουσα ἰκετευτικῶς τὰς χεῖρας θεᾶται αὐτὸ ἐν ἐκστάσει. . . . Τὸ τεταπεινωμένον αὐτῆς βλέμμα ἐκφράζει ἀριδὴλως λατρείαν, τὴν πρὸς τὸ τέκνον αὐτῆς λατρείαν ὡς . . . πρὸς Θεόν. Ἀλλὰ μεθ' ὅλον τὸν πρὸς τὸ μέγα αὐτῆς βρέφος θαυμασμὸν κρύφιόν τι μειδιάμα πλανώμενον ἀρίστως καὶ λάθρα ἐπὶ τῶν παρθενικῶν αὐτῆς χειλέων, προδίδωσιν καταφανῶς δεύτερον αἰσθημα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τὴν λατρείαν βλαστάνον . . . τὴν μητρικὴν στοργὴν. Οἶα φαντασία! Μὴ καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο αἰσθημα δὲν εἶναι ἀκτίς ἀποσπασθεῖσα τοῦ οὐρανοῦ ἐκείνου φωτὸς τῆς Προνοίας ἵνα τοὺς ταλαιπώρους θνητοὺς ζωपुरίση; Μὴ παντοδυναμία Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ μητρικὴ στοργὴ ἐν τῇ γῆ δὲν εἶναι ἴσα; Τὸ ἠσθάνθη ὁ μέγας τεχνίτης ζωγραφίζων τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. Ὅποια τέχνη ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ εἰκονογεγραμμένῳ προσώπῳ, ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ χεῖλει νὰ εἰκονίζωνται τὰ δύο ὕπατα ἐκεῖνα αἰσθηματα!

Ἀλλὰ πρὸς τί ἡ περιπαθὴς ἐκείνη Σαξωνία ἐδάκρυε πρὸ τῆς εἰκόνας ταύτης; Ἐκ θαυμασμοῦ ἄρα γε πρὸς αὐτήν; . . .

Ἐὰν ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν εὐαρεστηθῇ νὰ ἀκολουθήσῃ ἡμᾶς κατὰ βῆμα ἄχρι τέλους τοῦ ἀφηγήματος, ὄψεται τὴν αἰτίαν πολὺ διαφορὸν ἴσως ἐκείνης ἢν ρεμβάζει· καὶ θὰ πράξῃ τοῦτο βεβαίως ἄφ' οὗ τῷ εἴπωμεν ὅτι τὸ δάκρυ

τοῦ τοῦ ἐστὶ μία τῶν ἀναποσπᾶστων τῶν « Ἀναμνήσεων ἡμῶν σελίδων. . . »

XIII.

Ἡ ἡμέρα πρὸυχώρει. Ἦν τρίτη καὶ ἡμίσεια περίπου ὥρα μ. μεσημέριαν, τὸ δὲ τηλέκλυτον ἐκεῖνο μουσεῖον μετὰ ἡμίσειαν ὥραν θὰ ἔκλειε τὰς πύλας αὐτοῦ, τοῦθ' ὅπερ καὶ ὑπέδειξα τῇ Σαξωνίδι ἵνα σπεύσῃ τῆς πρὸς τῆς Παρθένου ἐν λατρείᾳ μελέτης τῆς, καὶ δώσῃ οὕτω καιρὸν ἡμῖν ἵνα εἰς διεξοδικωτέρας ἔλθωμεν μετ' αὐτῆς ὁμιλίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ κόρη αὕτη Γερμανικωτέρα τῆς τοῦ « Τανχάυζερ » καθ' ὃ βορεία, ἐξ ἐκείνων ἃς οὔτε κεραυνὸς αἰφνίδιος συνήθως ἀποσπᾶ τῆς μελέτης ὅταν εὐρίσκωνται ἐν αὐτῇ ἄχρι ἐκστάσεως βεθυθισμένοι, παρεκάλεσεν ἵνα ἀκολουθήσωμεν αὐτὴν ἐπὶ τινα λεπτὰ εἰς τινα τῶν παρακειμένων αἰθουσῶν τῆς « Νερλανδικῆς » λεγομένης σχολῆς, ὅπως θαυμάσῃ ἅπασι ἔτι αὐτόθι ἀγαπητὸν αὐτῇ ἀριστοῦργημα. Ὅποια εὐχάριστος αἴτησις! τίς ὁ μὴ ὑπακούων εἰς παραπλησίαν αἰτήσεις κἂν ἡ αἰτοῦσα εἰς Τάρταρα ζητήσῃ νὰ πορευθῇ πρὸς μελέτην τοῦ γνόφου καὶ τῶν νερετέρων. . .

Ἀκολουθήσαντες λοιπὸν αὐτὴν προπορευομένην εἰσήλθομεν εἰς τὴν τετάρτην ἀλλὰ κυρίως « Δευτέραν αἰθουσαν » τῶν φλαμμανδῶν ζωγράφων.

Τρεῖς γιγαντιαῖαι εἰκόνες παρέστησαν τότε ἔμπροσθέν μου, καὶ αἱ τρεῖς ἀριστουργήματα τοῦ μεγάλου Φλαμμανδοῦ ζωγράφου Ρούβενς (5). « Ἡ τοῦ ἐξορκισμοῦ » αἰθουσῆς τῆς ἀναλήψεως τῆς Θεοτόκου » καὶ « Ἡ τοῦ Φραγκίσκου Ἐαθιέρου ἀναστήνοντος τοὺς νεκρούς ». Οἱ τρεῖς οὗτοι κολοσσοὶ ἐν οἷς καθορᾶ τις τὸν Ρούβενς ἐν τῷ ὑπάτῳ τῆς τέχνης αὐτοῦ ἐποιήθησαν χάριν τοῦ ἐν Ἀμβέρσῃ ναοῦ τῶν Ἰησουτῶν οὗ ἡ ἐσωτερικὴ διακόσμησις εἶχε καθ' ὀλοκληρίαν αὐτῷ ἀνατεθῆ. Τῷ 1718 τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐκεῖνο οἰκοδόμημα καταστραφέν ὑπὸ κεραυνοῦ συμπαρέσυρεν αὐτῷ ἐν ταῖς φλοξὶ τριάκοντα καὶ ἑπτὰ εἰκόνας τοῦ ἀθανάτου ἐκείνου ζωγράφου. Αἱ τρεῖς μόνον αὐταὶ κατ' εὐτυχίαν

(5) Rubens. (Πέτρος Παῦλος) περιώνυμος φλαμμανδὸς ζωγράφος γενν. ἐν Κολωνίᾳ τῷ 1577. ἀποθ. τῷ 1640. Περιηγήθη ἀπαξιαπᾶσας τὰς αὐλὰς, πανταχοῦ δ' ἐτιμήθη ὡς ἀναξ. Ἐγραψεν ὑπὲρ τὰς χιλιάς εἰκόνας. Ἐγένετο ἀρχηγὸς σχολῆς διαπρεφᾶσης κυρίως ἐν τῇ ἀφθονίᾳ καὶ ζωηρῇ τῶν χρωμάτων, τὸ ὑψηλὸν καὶ θρασὺ τῆς συνθέσεως.

σωθεῖσαι ἐκ τοῦ πυρός, ἠγοράσθησαν μετέπειτα καταργηθέντος τοῦ Ἰησουϊτικῆς τάγματος ὑπὸ Μαρίας Θερεσίας καὶ ὠραΐζουσι τὴν Καισαροβασιλικὴν πινακοθήκην.

Ἡ Σαξωνία καθήσασα ἐπὶ τοῦ ἐν μέσῳ τῆς αἰθούσης κυκλοτεροῦς ἀνακλιντροῦ, παρεκάλεσεν ἡμᾶς ἵνα παρακαθήσαντες συνθαυμάσωμεν αὐτῇ τὴν θαυμασίαν ἐκείνην τοῦ Ρούβενς τριλογίαν, καὶ μάλιστα τὸν « ἐξορκισμὸν » ἀδάμαντα κατ' αὐτὴν τοῦ Βελβεδέρε.

Ὁ Ρούβενς ἐστὶν ὁ Γκαῖτε τῆς ζωγραφικῆς· ὁ Ραφαῆλος ὁ Πετράροχος αὐτῆς. Ἐν ἀπάσῃ σχεδὸν τῇ Γερμανικῇ ζωγραφικῇ χωρογραφικῇ τε (paysage) καὶ τῇ προσωπογραφίᾳ δὲν βλέπει τις τὴν διαύγειαν ἐκείνην, καὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν προσώπων τὸ ὁμαλὸν καὶ ἀνέφελον, ὅπερ χαρακτηρίζει τὴν Ἰταλίδα ζωγραφικὴν, τὴν ποιησιν καὶ αὐτὴν τὴν μουσικὴν, ἀλλὰ τὴν μελαγχολίαν, τὸ γλυκὺ μεμιγμένον τῷ θλιβερῷ, τὸ μυστηριώδες καὶ ἰδανικόν, τὸ ἀνώμαλον καὶ πρωτότυπον ἐκεῖνο ὅπερ δίδωσι τῇ Γερμανικῇ ζωγραφικῇ ἰδιαίτερον τι γόητρον ἐκ πρώτης ὄψεως τὸν θεατὴν ἐκπλήττον, ἀλλὰ βαθμιδὸν βυθίζον αὐτὸν εἰς βαθεῖαν ἐκστασιν. Αἱ εἰκονογραφίαι τοῦ Ρούβενς, τοῦ Βάνδουκ(6), τοῦ Ἀλβέρτου Δουρέρ, καὶ ἄλλων εἰσὶ πλήρεις τοιαύτης μυστικότητος. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ζωγραφικῇ τῶν Γερμανῶν ὡς ἐν αὐτῇ τῇ μορφῇ αὐτῶν εὐρίσκει τις φιλοσοφίαν, κεκρυμμένην ὑπὸ τὴν ἀχλύα τῶν σκιῶν καὶ τῶν φυλλωμάτων ὅταν ἐν τῇ ποιήσει ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν ἀλληγοριῶν καὶ τῆς θλιβερᾶς καλλιπερίας, ὅταν ἐν τῇ μουσικῇ ὑπὸ τὸν θαυμάσιον ἐκείνον χιτῶνα τῆς ἁρμονίας τὸν περικαλύπτοντα τὸ μέλος. . . Ὅτι ὁ τόπος ἐπιδραῖ ἐπὶ τε τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ἀναντίρρητον. Ὁ Johannes Scherr τὸ θέμα τοῦ-

(6) Van Dyck. (Ἀντώνιος) ἐγεννήθη ἐν Ἀμβέρσῃ τῷ 1599. Γίδς ζωγράφου ἐπὶ ὕλων, ἐμαθήτευσεν ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Ρούβενς. Αἱ γιγαντιαῖαι αὐτοῦ πρόοδοι ἀνεδείξαν αὐτὸν σπουδαῖον ζωγράφον. — Περιηγήθη τὴν Γαλλίαν, ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ ὁ βασιλεὺς Κάρολος ὁ πρῶτος ἐτίμησεν αὐτὸν δι' ἀριστείου τοῦ Λουτροῦ. Ἀπέθανε τῷ 1641. — Ἐτελειοποίησε τὴν ἱστορικὴν προσωπογραφίαν, διὸ καὶ ἐκλήθη ὁ βασιλεὺς αὐτῆς. — Durer (Ἀλβέρτος) ζωγράφος καὶ ξυλογράφος, γενν. ἐν Νυρεμβέργῃ τῷ 1528. Ἐτελειοποίησε εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τὴν ξυλογλυφίαν. Ἡ « Σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ », ἦν εἶδομεν ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ μεγάρου Διχτενστάιεν μετὰ θαυμασίας γεγλυμμένη λεπτότητος, ἀφῆκεν ἡμῖν ἐκπληξίν καὶ θαυμασμὸν. Ἐχει δ' ἄπειρα ζωγραφικὰ καὶ ξυλογλυπτικὰ ἔργα.

το πραγματευόμενος, κυρίως δὲ αὐτοὺς τοὺς ὁμορφύλους αὐτῷ Γερμανοῦς ὑπ' ὄψιν ἔχων λέγει. « Ἡ τοπογραφία ἐστὶν ἐν στενῇ πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ τὰ ἦθη αὐτῶν, σχέσει· ὁ σχηματισμὸς τοῦ ἐδάφους ἐστὶν ἀργέγονος τῆς ἀναπτύξεως ἔθνους τινος, αἰτία· οὐχὶ ἀδίκως γεωλόγος τις ἀπεφάνθη ὅτι ἡ τοῦ ἀνθρώπου ζωὴ συνδέεται τῇ γῆ διὰ πλήθους ριζῶν ἀναποσπᾶστων. « Ὁ Clavel » τὴν διαφορὰν τοῦ Λατίνου πρὸς τὸν Τεύτονα ποιῶν ἐκφράζεται οὕτω.

« Ὡς ὁ Λατίνος ἐραστής τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ φωτὸς πλατύνει τὰς θυρίδας αὐτοῦ, οἰκοδομεῖ ἐξώστας, καλλιεργεῖ τὰ δάση φυτεῶν ἐν αὐτοῖς τὴν ἀμπελον, ὁ Γερμανὸς πρὸ παντοῦ ἄλλου ζητεῖ τὴν σκιάν, καὶ τὰ ἀπόκρυφα αὐτῆς κρησφύγετα. Κρύπτει τὸν οἶκον αὐτοῦ ὑπὸ τὰ δένδρα, στενοῖ τὰς θυρίδας, καὶ φράττει τὰς ὁδοὺς διὰ πτελεῶν πυκνοτάτων. Ἄχρι λατρείας σεβόμενος τὰς γηραιὰς δρεῖς δίδωσιν αὐταῖς οἰονεὶ ψυχὴν καὶ φωνήν, καὶ ὑποτίθησιν αὐτὰς κατοικίας θεότητος. »

Τὴν ἐπίρροιαν ταύτην τῆς φύσεως αὐτῶν ὁραῖ τις καταφανῆ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς πνευματικοῖς τῶν Γερμανῶν καλλιτεχνήμασι καὶ ἔργοις· τοιαῦται δὲ παρέστησαν τὸ πρῶτον ἡμῖν πᾶσαι σχεδὸν αἱ τοῦ Ἀλβέρτου Δουρέρ καὶ Βάνδουκ εἰκόνες ὅσαι ἐν ἀφθονίᾳ βρίθουσιν ἐσπαρμένοι ἐν ταῖς πολυτελεῖσιν αἰθούσαις τοῦ Βελβεδέρε, τῆς Ἀλβερτίνας καὶ τοῦ περιπτέρου τοῦ πρίγκηπος Διχτενστάιν.

Ἡ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ὑπ' ἀριθ. 1 εἰκὼν τοῦ Ρούβενς « Ὁ ἐξορκισμὸς » ἀφῆκεν ἐκπληξίν ἡμῖν ἕνεκα τοῦ θρασέως καὶ φοβεροῦ τῆς συνθέσεως.

Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Λουόλας ὁ ἐν Ἰσπανίᾳ πρῶτος τοῦ Ἰησουϊτικῆς τάγματος ἰδρυτής, ἴσταται ὀρθὸς καὶ ἐν ἐκστάσει πρὸ τοῦ βωμοῦ μεγάλου τινος ναοῦ, τὰ ὄμματα ἀτενῆ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἔχων ὡς ἐν παρακλήσει. . . . Παντοειδεῖς ἀσθενεῖς ἐν οἷς γυνή τις ἐπιληπτικὴ, καὶ τις παράφρων ἐκτάδῃ ἐπικαλοῦνται τὴν ἀρρωγίην τοῦ ἁγίου, ὅστις καὶ ἐπικαλεῖται τὸν Θεόν. . . .

Τὰ ἐν ταῖς ἀσθενεῖσιν ἐκείνοις δαιμόνια αὐθωρεῖ τοῦ σώματος αὐτῶν ἀποσπώμενα διὰ τοῦ ἐξορκισμοῦ, φεύγουσιν ἀλλεπαλλήλως διὰ τῶν θυρίδων τοῦ ναοῦ, ἐμέσσοντα φλόγας, ἐνῶν ἔκθαμβοι ἕτεροι ὄρωντες τὸν ἅγιον, πληροῦνται σεβασμοῦ καὶ ρίγους. . . . Ὅντως φοβερόν τὸ θέαμα!

Ἡ Σαξωνία θεώρει τὴν εἰκόνα ἀσκαρδαμυκτεῖ, χωρὶς νὰ λαλῇ ἡμῖν, ἐκ τοῦ ἐταστικῆς ἀλλὰ ξηροῦ αὐτῆς βλέμματος καὶ τοῦ κατ' ἀντίθεσιν κα-

θύρου πρό τῆς Παρθένου ἐπὶ χλόης τοῦ Ραφαήλου ἡδύνατό τις ἐκ τοῦ προχείρου — οὕτως εἶπεῖν — σχηματίσαι ἀμυδρὰν ἰδέαν τῆς ζωγραφικῆς τῶν διαφόρων μὲν ἀλλήλαις, ἀλλὰ σπουδαίων ἀμφοτέρων σχολῶν ἐκείνων. Ἡ Ἰταλικὴ ζωγραφικὴ καὶ δὴ ἡ τοῦ Ραφαήλου ἐν ἀπάσῃ τῇ διαυγείᾳ αὐτῆς παρίστησιν ἀείποτε τὴν φύσιν γυμνὴν καὶ ὁμαλὴν, αὐτὰ τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα ἀφελῶς ἐπὶ τῆς ὀθόνης, ὥστε καὶ ὁ ἀπλούστατος θεατὴς νὰ κατανοῇ εὐχερῶς αὐτήν, θεωρῶν οὕτως αὐτὰ τὰ αἰσθήματα καὶ πάθη αὐτοῦ τελείως ἐξωγραφισμένα. . . . Ἡ τοῦ Ρούβενς τάνάπαλιν ὑπὸ τὴν ὀμιχλώδη ἐκείνην τῆς σκιᾶς ἀχλύα καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ ἀνώμαλον τῆς συνθέσεως κρύπτει φιλοσοφικώτερας ἐννοίας, ἅς μετὰ πόνου ὀφείλει ὁ θεατὴς κατανοῆσαι. Οὕτως ἡ ἀφελὴς Σαξωνίς διὰ τοῦ ἑταστικοῦ αὐτῆς βλέμματος προῦθιδεν καταφανῶς ἡμῖν καρδίαν πειρωμένην νὰ θραύσῃ εἰ δυνατόν τὰ τείχη ἐκεῖνα τῶν σκιῶν καὶ εἰσδύσῃ εἰς τὴν ὑψηλὴν τοῦ Ῥούβενς ἐννοίαν, ἐν ᾧ τούναντίον πρό τοῦ εὐλήπτου ἐκείνου τῆς μητρικῆς στοργῆς αἰσθήματος ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Γουίδου Ῥένι ἠσθάνθη τὴν καρδίαν αὐτῆς αὐθορμήτως ἀναλυομένην εἰς δάκρυα. Οὗ ἕνεκεν ὁ Ραφαῆλος ἐκλήθη ὁ ζωγράφος τῆς ἀρμονίας τῆς φύσεως, ὁ δὲ Ρούβενς τοῦ ἀνωμάλου αὐτῆς.

Ὁ κώδων κρούσας ἀνήγγελλεν ἡμῖν τὴν ἄν ὄραν καθ' ἣν τὸ ἀνάκτορον τοῦ Βελβεδέρε κλίει τοὺς πυλώνας αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν ἀπελθεῖν ἐκεῖθεν. Οὕτω δὲ συνοδὸν ἔχοντες τὴν Σαξωνίδα ἐξήλθομεν εἰς τὸν περικαλλῆ μὲν ἀλλὰ γυμνὸν ἕνεκα τοῦ χειμῶνος λειμῶνα τοῦ ἀνακτόρου. Ἡ τροχιοδρομικὴ ἐπάνοδος ἡμῶν διήλθεν ἐν φαιδρότητι ἡ Σαξωνίς λαθοῦσα τὴν προτέραν αὐτῆς γλυκυθυμίαν ἦν εἰς ἄκρον περιποιητικὴ καὶ λάλος. Οὔτε περὶ ζωγραφικῆς ἐλαλοῦμεν, πλέον οὔτε περὶ ποιήσεως, ἀλλ' οὔτε πολιτικὸν τὸ θέμα τῆς συνδιαλέξεως ἡμῶν ἦτο. Ὁ διάλογος ἡμῶν περιστρέφετο εἰς θέματα εἰς ἃ συνήθως ἐντρέβουσιν οἱ αυτοκλήτως ἐν ταῖς Εὐρωπαϊκαῖς ὁδοῖς πρὸς δεσποινίδας συστηνόμενοι· ἀλληγορίαι ἀστεῖαι, καλλονῶν πανηγυρικοί, μειδιάματα πολλάκις ἀντὶ ἀπαντήσεων, γέλωτες, κυκεῶν ἰδεῶν καὶ λέξεων, ἀπετέλουν τὸ θέμα ἡμῶν ἀχοῖ τῆς πλατείας Σφάρτζεμπεργ ὅπου καὶ ἐπεξέευσάμεν μετ' ὀλίγον.

Ἐπορεύθημεν εἰς τὸ ἐγγὺς παρὰ τὸ Αὐτοκρατορικὸν ξενοδοχεῖον καφενεῖον, ὅπου καὶ συνεπίομεν τὸν κλασσικὸν τῆς Βιέννης καφέν μετὰ γάλακτος, τὸ κοινῶς « melange » ἀλλ' ἡ συνδιάλεξις ἡμῶν τριαύτην ἔλαβε τροπὴν ὥστε ἐ-

δέησε νὰ μὴ ἀναφέρωμεν κἄν περὶ τῆς τοῦ Τανχάϋζερ νεάνιδος . . . διότι ἀδύνατον ἡ Σαξωνίς νὰ εἶχε μετ' αὐτῆς σχέσεις. . . .

Ἡ συνέντευξις ἦν ἔδωκεν ἡμῖν μετὰ χαριέσσης ἀπαιτητικότητος ἰδιαζούσης κυρίως ταῖς ἐρασιμαίαις ἐκείναις τοῦ Kärthner ἀμικτωλοῖς περὶ ὧν γενήσεται παρακατιὸν λόγος, καὶ δὴ ἐν τῷ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πράτερ μεγάλῳ τοῦ Γράφ καφενεῖῳ (7) παρέστησαν ἡμῖν ὡς σκελετῶδες καὶ ἀποτρόπαιον φάσμα πραγματικότητά τινα, ἣν ἀδυνατοῦμεν τόσον ταχέως νὰ περιγράψωμεν. . . . Καὶ ἐχωρίσθημεν αὐτῆς ἐν ψυχραιμίᾳ. . . .

Ὡνομάζετο Ζέννυ (Jenny). Περιττὸν δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι οὐδαμῶς εἰσηκούσαμεν τὴν μικρὰν αὐτῆς πρόσκλησιν. Ἡ δεσποινὴς τοῦ Τανχάϋζερ, καὶ αὐθις κατέκτησεν ἡμᾶς νοερώς, κί αὐτῆς καὶ μόνης ἠρξάμεθα αὐθαρῆ ἀναμνησκόμενοι καὶ ποθοῦντες. . . . Ἄλλὰ ποῦ νὰ εὐρωμεν αὐτήν; Τοῦτο τὸ ἄλυτον ἐτι ἡμῶν ζήτημα. (Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤ. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ. «ΑΛΗΘΕΙΑ.»

Κατανοοῦμεν πληρέστατα τὸ σπουδαῖον κενὸν ὅπερ προώρισται νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ ἀνωτέρω ἑβδομαδιαῖον ἐκκλησιαστικὸν περιοδικόν, εὐελπιστοῦμεν δὲ ὅτι διὰ τῆς συνεργασίας ἀπάντων τῶν ἐπὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἱστορίαν καταγινόμενων κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν λογίων ὁμογενῶν, ἡ « Ἀλήθεια » θέλει δυνηθῆ νὰ ἐκπληρώσῃ δεόντως τὸν προορισμὸν αὐτῆς καὶ διαφωτίσῃ πολλὰ μέρη λίαν μέχρι τοῦδε σκοτεινῆς τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας. Τῇ νέᾳ ἡμῶν συναδέλφῳ εὐχόμεθα ἐπὶ τέλος ἐκ καρδίας τὰ βέλτιστα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Α'. ΤΕΥΧΟΥΣ.

- Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος.
- Ἀγγελία. — Μνημείων Γραπτῶν Περιουναγωγῆ. (Δωρητήριον τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πα-

[7] Καὶ περὶ αὐτοῦ γενήσεται λόγος ὅταν δεήσῃ.

τριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Α'. 1539.) Μάρκου Εὐγενικοῦ ἀνέκδοτοι λόγοι. — Ἡ πατριαρχικὴ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή. — Περὶ τοῦ πρώτου ἐν Ἀνατολῇ Τυπογραφείου. — Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ψαλμοδίας. — Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον — Βιβλιογραφία. (Ἀριστείδου Φιλοσόφου τοῦ Ἀθηναίου, Λόγοι δύο ἀνέκδοτοι.) — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα (Ἐγκύκλιος περὶ Σχολίων.) — Εἰδήσεις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Β. ΤΕΥΧΟΥΣ.

Μνημείων Γραπτῶν Περιουναγωγῆ. (Μάρκου

Εὐγενικοῦ ἀνέκδοτοι λόγοι.) — Ἡ Πατριαρχικὴ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή. — Περὶ τοῦ πρώτου ἐν Ἀνατολῇ Τυπογραφείου. — Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ψαλμοδίας. — Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον — Βιβλιογραφία. (Ἀριστείδου Φιλοσόφου τοῦ Ἀθηναίου, Λόγοι δύο ἀνέκδοτοι.) — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα (Ἐγκύκλιος περὶ τοῦ χρέους τοῦ Κοινοῦ τῶν Πατριαρχείων.) — Εἰδήσεις.

ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΠΩΛΕΙΑ ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΩΝ

Κατὰ τὴν πλατεῖαν Καράκιοι ἐν Γαλατᾷ Ἀρ. 37, παραπλεύρως τοῦ Δεῖρμὲν χανίου. Ὑποκατάστημα καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἀγορᾷ ὁδὸς Ἀἰνατζιλὰρ ὁδὸς 11.

Ὑποκατάστημα, Πλατεῖα Καράκιοι Ἀρ. 8 παρὰ τὴν θύραν τοῦ χανίου τῆς Δημαρχίας.

Χωρὶς νὰ ἤμεθα συστηματικῶς ἀπαισιόδοξοι καὶ χωρὶς νὰ ἀνῆκωμεν εἰς τὴν τάξιν τῶν γνωστῶν ἐκείνων τῆς ἐποχῆς μας μεμφιμοίρων οἵτινες οὐδόλως ἐννοοῦντες νὰ σκεφθῶσι περὶ ἐξουρέσεως βιοποριστικοῦ τινος ἔργου ἢ ἀναπτύξεως τοῦ εἶδους εἰς ὃ καταγίνονται, περιορίζονται μέχρι ἐσπέρας νὰ σείωσι πενθήμως τὴν κεφαλὴν ἐπαναλαμβάνοντες εἰς πάντα καλῆμερίζοντα αὐτοὺς τὸ τετριμμένον ἐκεῖνο « τί θὰ γένωμεν μ' αὐτὴν τὴν στασιμότητα. » — χωρὶς νὰ ἐνωῶμεν νὰ ἐπιβαρύνωμεν τὸν νοῦν μας διὰ μεταλλογικῶν σκέψεων καὶ ἐξαγάγωμεν ἐκ τούτων συμπεράσματά τινα, οὐδόλως ἐν τούτοις διστάζομεν νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις διέρχεται ἐποχὴν ἐμπορικῆς στασιμότητος.

Χωρὶς νὰ ἤμεθα ἐντριβεῖς ἐπὶ τοῦ « Ἐμπορικοῦ δικαίου » κατανοοῦμεν ἐν τούτοις ὅτι ἡ πίστωση εἶναι διὰ τὸ ἐμπόριον ὅ,τι τὸ αἷμα διὰ τὸ σῶμα· ἅμα ἐκλείπει αὕτη βλέπει τις τὸ ἐμπορικὸν σῶμα φθίνον καὶ διαρκῶς μαραινόμενον·

κατὰ συνέπειαν ἡ ἐμπορικὴ τῆς ἡμετέρας πόλεως ζωὴ σπουδαίως ἐκ τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀπιστίας τῶν ἐμπόρων εὐρωπαϊῶν ἔπαθε· πλεῖστοι δὲ καταστηματαρχαὶ εὐρέθησαν εἰς τὴν δυσάρεστον ἀνάγκην τὸ νὰ ἀναστείλωσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐντίμως τὰς ἐργασίας αὐτῶν καὶ ἀναγράφωσιν ἐπὶ θύρας τῶν καταστημάτων τὴν ὀδύνην ἐκείνην διὰ τοῦς πιστωτὰς αὐτῶν λέξιν « Ἐκκαθάρισις ».

Ἐν τούτοις δεόν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εὐρέθησαν καὶ καταστηματαρχαὶ οἵτινες διὰ συνετῆς καὶ λελογισμένης ἐνεργείας κατόρθωσαν νὰ διατηρήσωσιν ἐν τῇ κρίσιμῳ πράγματι ταύτῃ ἐποχῇ ἀπρόσβλητον τὸ ἐμπορικὸν αὐτῶν γόητρον· διὰ δὲ τῆς εὐθείας καὶ ἀκριβοῦς αὐτῶν μετὰ τῶν εὐρωπαϊῶν ἐργοστασιαρχῶν συναλλαγῆς ἡδυνήθησαν νὰ κερδίσωσι τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀπεριόριστον τῶν τελευταίων τούτων ὑπόληψιν.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἐντίμων τούτων τῆς ἡμετέρας πόλεως ἐμπόρων τῶν ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν προϊόντων συναλλατομένων ὑπέροχον ἀναντιρρήτως κατέχουσι θέσιν οἱ ἀξιότιμοι ἐκεῖνοι

ἀδελφοί, οἵτινες δι' ἄκρας φιλοπονίας, παραδειγματικῆς εὐθύτητος καὶ αὐστηρᾶς τῶν ἐμπορικῶν ὑποχρεώσεων ἐκπληρώσεως κατώρθωσαν νὰ κερδίσωσιν τὴν ὑπόληψιν τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐργαστασιαρχῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τὰς συμπαθείας τοῦ ἡμετέρου δημοσίου ἀφ' ἑτέρου· οἱ ἀξιεπαινοὶ οὗτοι ἀδελφοὶ εἰσὶν οἱ κ. κ. ΧΡΗΣΤΟΣ καὶ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΙ, οἱ ἐγκριτώτεροι, ἐκ τῶν ὁμογενῶν τοῦλάχιστον τῶν τῆς Τουρκίας κοσμηματεμπόρων καὶ ὠρολογοπωλῶν.

Δέον νὰ ᾖ τις μόνον συνάδελφος καὶ συντεχνίτης τῶν ἀξιοτίμων τούτων καὶ συνάδελφος ἐκπληρῶν πιστῶς τὸ γνωστὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν ῥητὸν «Κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει» ὅπως μὴ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁπότε οἱ ἀξιοτίμοι οὗτοι Κοσμηματέμποροι κατώρθωσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς μαρματικῆς ταύτης κρίσεως νὰ διατηρήσωσι ἀπαρασάλευτον τὴν ἐμπορικὴν τῶν ἐνεργειᾶν, ὁπότε κατώρθωσαν νὰ διατηρήσωσι ἀπρόσβλητον τὸ παρά τοις ἐν Εὐρώπῃ ἀνταποκριταῖς τῶν γόητρῶν τῶν, ὁπότε κατόρθωσαν μάλιστα τι πλέον: νὰ αὐξήσωσι τὸν ἤδη εὐρὺν κύκλον τῶν καὶ ἐπὶ τῶν λειψάνων ἐν τῷ μὲν ὡς χρεωκοπήσαντος συναδέλφου τῶν συστήσωσι νέον κατάστημα καὶ διὰ νέων ἀγορῶν πλουτίσωσι τὰ καταστήματα αὐτῶν, ὅπως μὴ ὁμολογήσῃ, λέγομεν ὅτι οἱ ΑΔΕΛΦΟΙ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΙ κατωρθοῦντες πάντα ταῦτα ἐν τῇ κρίσιμῳ ταύτῃ περιόδῳ ἦν διέρχεται ἡ ἡμετέρα πρωτεύουσα εἰσὶ πράγματι ἄξιοι εὐλογοῦντων ἐπαίνων καὶ θερμῶν συγχαρητηρίων.

Δὲν ἐννοοῦμεν ἡμεῖς σήμερον νὰ ποιήσωμεν πομπώδεις ὑπὲρ τῶν Κοσμηματοπωλείων τῶν Ἀδελφῶν Τσιτσοπούλων συστάσεις· γνωρίζομεν ἄλλως ὅτι τὸ δημόσιον δὲν προσμένει ὅπως τοὺς μάθη παρ' ἡμῶν· δέκα καὶ πέντε ὀλόκληρα ἔτη καθ' ἃ οἱ φιλόπονοι οὗτοι ἀδελφοὶ ἐργάζονται ἐν τῇ ἡμετέρῳ μεγαλουπόλει νομίζομεν ὅτι ἤρκεσαν διὰ πάντας ὅπως τοὺς γνωρίσωσι καὶ κατ' ἀξίαν τοὺς ἐκτιμήσωσιν. Περιορίζομεθα ὁμῶς νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ κοσμήματα εἰσὶ τὰ λεπτότερα τῶν εὐρωπαϊκῶν προϊόντων· τὸ δὲ ὄμμα τοῦ ἀγοραστοῦ, ὅσονδήποτε γεγυμνασμένον καὶ ἂν ὑποθέσωμεν τοῦτο, εὐκόλως, λίαν εὐκόλως μάλιστα, ἀπατάται ἐπὶ τῆς ἀξίας αὐ-

τῶν διὸ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δέον νὰ ἀπευθύνεται τις πρὸς ἀνθρώπους ἐπὶ τοῦ χαρακτήρος καὶ τῆς εὐθύτητος τῶν ὁποίων νὰ δύναται νὰ βασισθῇ καὶ ᾖ βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ζητήσωσι νὰ ἐξαπατήσωσιν αὐτόν· τοιοῦτοι δὲ ἀκριβῶς—πιστεύομεν δὲ ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνταγωνισταὶ τῶν θὰ ὁμολογήσωσι τοῦτο — εἰσὶν οἱ ΑΔΕΛΦΟΙ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΙ, ἐπιδείξαντες πάντοτε ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀκρίβειαν καὶ εὐθύτητα ὄσῃν—τὸ λέγομεν μετὰ λύπης—πολλοὶ ὀλίγοι τῶν συναδέλφων τῶν.

Δὲν ἀναλαμβάνομεν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα κατάλογον τῶν πολυτίμων ἀντικειμένων ἄτινα εἰς τιμὰς λίαν συμφερούσας διαθέτουσι πρὸς πώλησιν τὰ τρία τῶν κυρίων Τσιτσοπούλων καταστήματα· λέγομεν μόνον ὅτι εἰς οὐδένα, τῶν ἐν Γαλατᾷ τοῦλάχιστον, κοσμηματοπωλείων δύναται νὰ ἀπαντήσῃ τις συλλογὴν οὕτωσιν πολυτίμων καὶ ποικίλην τοιούτων ἀντικειμένων καὶ τοῦτο λίαν εὐνόητον καθότι, τοῦ ἐνὸς τῶν ἀξιοτίμων τούτων Ἀδελφῶν ἐπισκεπτομένου κατ' ἔτος τὰ σπουδαιώτερα ἐργαστᾶσια τῆς Εὐρώπης καὶ ἐκλέγοντος τὰ κομψώτερα καὶ ἐκλεκτώτερα τῶν ἀντικειμένων, τὰ καταστήματα τῶν ἀξιοτίμων τούτων ἀδελφῶν ἐμπεριέχουσιν τὴν λαμπροτέραν κοσμημάτων συλλογὴν.

Δίδοντες πέρασ εἰς τὰ περὶ τῶν Ἀξιοτίμων τούτων κοσμηματεμπόρων γραφόμενά μας, νομίζομεν ὅτι οἱ λοιποὶ τῆς πόλεώς μας καὶ τῶν ἐπαρχιῶν κοσμηματοπωλῆαι, οἱ ἐπὶ στενοτέρου ἐργαζόμενοι κύκλου θὰ πράξωσι καλῶς νὰ ἀφίσσωσι κατὰ μέρος καταστρεπτικὰς δι' αὐτοὺς μικροφιλοτιμίας καὶ συνεννοηθῶσι μετὰ τῶν κυρίων ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΩΝ ὅπως προμηθεύονται μέσον αὐτῶν ἐξ Εὐρώπης ἀντικείμενα πολὺ ἐκλεκτωτέρων καὶ εἰς τιμὰς πολὺ μᾶλλον συμφερούσας ἐκείνων ἐν αἷς νῦν προμηθεύονται ταῦτα. Οὐδεὶς πιστεύομεν ἐννοεῖ νὰ ἀρνηθῇ ἐπὶ τέλους ὅτι οἱ Κύριοι ΑΔΕΛΦΟΙ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΙ εἰσὶ πράγματι ἄξιοι τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ ἡμετέρου δημοσίου πρῶτον διότι προσηνέχθησαν πάντοτε τιμῶς ἀπέναντι αὐτοῦ καὶ δεύτερον διότι εἰσὶ καὶ . . . ὁμογενεῖς.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η ΣΙΩΠΗ ΜΟΥ.

Χθὲς ἔμενα πλησίον τῆς τῆν ἔβλεπον ἀφώνως. . . . σιωπῶσι πάντες εἰς αὐτὴν ὁπότεν πλησιάζουν. Λαλοῦν ποτὲ εἰς τὸν Ναὸν ἐμπρὸς σεπτῆς εἰκόνης; δὲν ὁμιλοῦν προσεύχονται, δὲν ὁμιλοῦν, ρεμβάζουν.

Ἄλλ' αἰφνιδίως ἡ σιγὴ ἢ εὐγλωττος ἐλύθη. καὶ «λάλει, εἶπε, λάλει μου!», ἡ παιδική μου φίλη Ἔστεναξε καὶ ἔκλινεν εἰς τὰ πιστά μου στήθη, κ' ἐγὼ τὴν ἔβλεπον. κ' ἐγὼ δὲν ἤνοιγον τὰ χεῖλη.

Τί νὰ τὴν ἔλεγον; Ὡ! Τί; τί δύναται ἡ γλῶσσα, ὅταν μορφήν αἰθέριον φωτογραφῇ τὸ ὄμμα; Λοιπὸν, λοιπὸν δὲν ἤκουε. δὲν ἤκουεν ὅποσα τῆς εἶπεν ἡ καρδιά μου μὲ κεκλεισμένον στόμα; . . .

Λαλεῖ τὸ στόμα, ἡσυχος ὅτ' εἶνε ἡ καρδιά. . . . θέλω τὸν κάλυκα κλειστόν. τὰ χεῖλη κεκλεισμένα· ὅταν ὁ κάλυξ ἀνοιχθῇ, πετᾷ ἡ εὐωδία, σκορπίζεται τὸ αἶσθημα εἰς χεῖλη ἀνοιγμένα. . . .

«Ἄφες με! εἶπα, ἄφες με. ὦ κόρη τοῦ αἰθέρος, εἰς τὴν μορφήν σου σιωπῶν τὸ βλέμμα νὰ βυθίζω· δὲν ὁμιλεῖ ἢ ἔκστασις, εἶνε σιγὴ ὁ Ἔρωσ, καὶ τῶν ἀστέρων σιωπῶν τὴν λάμψιν ἀτενίζω. . . .

«Ναὶ! θέλω, θέλω εἰς σιγὴν ὁ βίος μου νὰ λήξῃ· ὅταν σιωπῶμεν εἴμεθα ἡμεῖς οἱ δύο, φίλη! . . . καὶ τρίτος, ξένος ἔρχεται τὸ στόμα ὅτ' ἀνοίξῃ, καὶ ἄρχεται ἡ σιωπὴ ὅταν λαλοῦν τὰ χεῖλη.»

Τὴν δεξιάν μου ἔλαβεν, ἠρέμα μ' ἐθεώρει, καὶ μὲ σιγὴν περιπαθῆ μ' ἀπήνητησεν ἡ κόρη.

ΑΧΙΛ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

—ο—ο—ο—

ΛΗΣΜΟΝΕΙ.

Δὲν θέλω εἰς ἀνθρώπινα νὰ ἐπιζήσω στήθη. ποθῶ νὰ ρέυσῃ ἐν σιγῇ τοῦ βίου μου ἡ μνήμη, καὶ τὸ πικρὸν μου παρελθὸν νὰ συγκαλύψῃ λήθη μὲ τὰς ὠχρὰς τῆς πτέρυγας, περίλυπος, πενθίμη. Καλλίτερον τὸ ἄγνωστον ἢ τὴν τύβη δὲν μ' εὐφραίνει κ' ἐπόθουν πάντοτ' ἐν σιγῇ ὁ βίος μου νὰ βαῖνῃ.

Ὡ ναί! ποθῶ εἰς σιωπὴν νὰ λήξω βαθυτάτην, ἔχνος οὐδὲν τὴν μνήμην μου ἐνταῦθα νὰ τηρήσῃ καὶ ν' ἀναπέμψῃ τὴν κραυγὴν τοῦ βίου τὴν ὑστάτην. Δίχως οὐδεὶς τὸ βλέμμα μου τὸ θεθνώδες νὰ κλείσῃ. Τότ' ἢ ἡχώ τῆς μνήμης μου ὡς λύρας μελωδία ἐν τῇ φρικώδῃ ἄς σβυσθῇ τοῦ βίου ἐρημίᾳ.

Τί σ' ὠφελεῖ τὸ λεύκωμα; . . . Ἐν ᾧ ρεμβῶς καὶ σύννοος θ' ἀναγινώσκῃς αὔριον τοῦ βίου ἀναμνήσεις θὰ ἐξαντλήσαι ἀελπίς εἰς στεναγμούς πυρίνους, Ὡ! Τότε εἰς τὰς θλιβερὰς τοῦ στήθους συγχινήσεις! Κλεῖσον τὸ λεύκωμα. πτωχέ! Λησμονεῖ, Τιμολέων. Εὐδαίμων ὅστις λησμονεῖ δὲν ἐνθυμεῖται πλέον! . . .

Λησμονεῖ! Τοῦτο σ' εὐχόμαι τὸ ρῆμα ἐκ καρδίας· εἶν' ἐπιλήσιμων, ἄφιλος ὁ ἄνθρωπος συνήθως. Λησμονεῖ θὰ λησμονηθῆς ἐντὸς τῆς τριχυμίας, τοῦ βίου καὶ τῶν φίλων σου τὸ παγετῶδες στήθος. . .

εἶν' ἡ καρδία ἄπειρος ὠκεανὸς καὶ λεῖτος καὶ νέοι πόθοι γράφονται καὶ σβύνοντ' αἰωνίως.

ΝΙΚΟΚΛΗΣ ΚΑΖΑΖΗΣ.

ΑΔΑΛΓΙΖΑ.

Ὡ! ναί, ναί, Ἀδαλγίζα μου, ὦ! λέγε μοι συχνάκις τὴν λέξιν τὴν ἐνέχουσαν τὸν ὄλθον τῶν ἀγγέλων! Ἄνευ ὀλίγου ἔρωτος θ' ἀπέθνησκον πολλακίς, ἄνευ ἀγάπης στεναγμῶν τί εἶναι μοι τὸ μέλλον; Ὁ βίος ἄνευ ἔρωτος ἢ Κόλασις τοῦ Δάντου, φρικτὸν βασανιστήριον ἀπλόνον τὴν πυρὰν του.

Ἀγάπα με τὴν σήμερον πολὺ καὶ παραφόρως, — δὲν βλέπεις ὅτι σ' ἀγαπῶ ὑπὲρ τὸν κόσμον πάντα; Ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς ζωῆς πλανήτης ὁδοιπόρος, ὃν εἶδον παρερχόμενον πλὴν οὐδαμῶθι στάντα, ἔστην, αἴφνης ἰδὼν τὸ φῶς τῶν μαύρων σου ὀμμάτων,

τὸ ὄνομά σου ἔσαι ἐντὸς μου ἐγχαράττον.

Δὲν θέλω πλέον σύννεφα, δὲν θέλω πλέον πλάνας!

Εἰς τέρψεις ἄς ἀναπαυθῇ ὁ ἄλλοτε ὀδίτης!

Ἐνθα ὁ Ἔρωσ ἐξαπλοῖ τὸ πῦρ καὶ τὰς πλεκτάνας,

ὁ ποιητὴς θὰ ἐραστῆ καὶ θ' ἀκουσθῇ ᾧδῆ τις, ᾧδῆ θερμῆ, μελίφθογος πρὸς νύμφην οὐρανίαν ἣτις κατῆλθεν ἄνωθεν νὰ δώσῃ εὐτυχίαν.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΗΣ.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Εἰς τὸ ἐν τῷ 15ῳ τεύχει δεκατετραστίχον τοῦ Κυρίου Κλ. Παππάζογλη.

(Ἐκ τοῦ προχείρου).

Τέκνον! ἂν ἤμην βασιλεὺς θὰ σ' ἔδιδον τὸ κράτος κτλ.

Βί κ τ ω ρ Ο ὕ γ ῶ.

Θεὸς ἂν ἦ σο . . . — ἔλεξας—ὦ ψάλτα τῆς Πρωσίδος.

Θὰ ἀπεκάλεις Ἡβὴν σου αὐτὴν ἐν οὐρανοῖς. . . . ἀντὶ γῆνης αἰοδοῦ, ὠραίας αὐλητρίδος δευτέραν ἤβην ἐπλαττες μὲ ὄνομα. . . . Φαννῆς.

*Ἄν ἦ σο ἄναξ . . . εἶδες αὐτῇ ἀνάσσης στέμμα. . . . καὶ τοὺς λαοὺς διάσασας νὰ πίπτουν προσηνεῖς. . . . Ἐν κράτος θὰ ἐφέρετο εἰς τῆς Φαννῆς τὸ βλέμμα, ὀλόκληρον βασιλεῖον εἰς χεῖρας τῆς Φαννῆς. . . .

Θεὸς δὲν εἶσαι . . . ὦ χαρὰ! ἡ βασιλεὺς ἰσχύων. . . . Ἐσώθησαν τὰ κράτη σου δεσπότητος σεβαστῆς,

δὲν βασιλεύει τῆς Φαννῆς τὸ γόητρον βρενθύν.
ἀφ' οὗ στερεῖται στέμματος ὁ στέφων θαυμαστής ..

Ἔ! μεῖνον, μεῖνον ΠΟΙΗΤΗΣ! τίς μείζων ὀλβιότης!
Ὁ ποιητὴς δὲν γίγνεται. . . ἄλλ' οὔτε τελευτᾷ!
τὰ σκῆπτρα καταστρέφονται. . . τὸ στέμμα ματαιότης,
τὸ ἔπος σκῆπτρον ἄφθιτον αἰῶνας χαιρετᾷ. . .

Ἔ! ψάλλε τὴν Πρωσιδα σου! Εἶν' ἀνασσα καὶ
ὀπότεν μέλπει ἄσματα, Θεότης ποθεινὴ. . .

Ὁ Αἴμος ἔστω Ὀλυμπος. . . Σὺ Ἡφαίστος ἢ Ἄρης.
καὶ Θεάϊνα πανέκλαμπρος ἢ Μοῦσα σου. . .

ΦΙΛΟΣ.

Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

κατὰ τὴν προσεχῆ χειμερινὴν ἢ μᾶλλον φθινο-
πωρινὴν περίοδον ἔσται λαμπρὰ, ἐξαιρετικὴ καὶ
οὐδένα αἰσθανόμεθα δισταγμὸν ὅπως εἴπωμεν
ὅτι θέλει ἱκανοποιήσει καὶ αὐτῶν τῶν ἐχόντων
τὰς δυσκολωτέρας ὁρέξεις καὶ κατὰ συνέπειαν
οὐδέποτε ἐκ τῆς ἡμετέρας θεατρικῆς σκηνῆς ἱκα-
νοποιουμένων. Νομίζομεν ὅτι ἀρκεῖ νὰ ρίψωμεν
εἰς τὸ μέσον τὰ ὀνόματα τῶν δημοτικῶν, τῶν
πρωτευόντων τῆς ἡμετέρας σκηνῆς θιασαρχῶν
κ. κ. ΑΛΕΞΙΑΔΗ καὶ ΑΡΝΙΩΤΑΚΗ καὶ προσθέ-
σωμεν ὅτι ἀμφοτέροι οὗτοι οἱ διαπρεπεῖς καὶ ἐ-
ξοχώτεροι τοῦ ἡμετέρου θεάτρου ἠθοποιοὶ ἔσχον
τὴν εὐγενῆ, τὴν ἀνδρικήν τὴν ἀξιεπαινον πράγ-
ματι ἀπόφασιν ὅπως θυσιάσωσιν ἐκάτεροι τὰς ἀ-
τομικὰς τῶν μικροφιλοτιμίας, τὰ ἰδιαίτερα τῶν
πάθη, τὰς προσωπικὰς τέλος ἰδιοτελείας τῶν
καὶ συναινοθῶσιν ἐν τῇ μελλούσῃ θεατρικῇ ἐ-
νεργείᾳ τῶν, ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν τοῦτο μόνον, λέ-
γομεν, ὅπως ἐνοήσωσιν οἱ ἀναγνώσταις μας ὅτι
τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον ἔσται πάντοτε ἀνελλει-
πὲς κατὰ τὴν προσεχῆ ταύτην περίοδόν του.

Καίτοι δὲν ἤμεθα ἐξ ἐκεῖνων οἵτινες ἔχουσι
τὴν σκληρότητα νὰ ἀναξέσωσι διὰ τοῦ ἄκρου τῶν
ὀνύχων τῶν τὰς προσφάτους πληγὰς, ἐν τρύτοις
δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ εἴπωμεν ἐνταῦθα ὅτι τὰ
σκάνδαλα ἐκεῖνα ἅτινα δὲν ἔπαυσαν ἀναγεννώ-
μενα κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς περυσινῆς περιόδου
τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς ἦσαν λίαν λυπηρὰ, ἦσαν
μάλιστα τὶ πλέον, ἦσαν ἄμεσος προσβολὴ κατὰ

τοῦ ἡμετέρου ἔθνους παρέχοντα λίαν πολύτιμον
λαβὴν εἰς τὰς χεῖρας φλυάρων τινῶν συστημα-
τικῶν τὴν ἑλληνικὴν διασύροντας φυλὴν ὅπως
ἐκ τούτων τῶν ἀσημάντων μὲν πλὴν λυπηρῶν
ἐπεισοδίων τῆς ἑλληνικῆς ἡμῶν σκηνῆς, ἐξαγά-
γῳσι σαρκαστικῶς κακόβουλα συμπεράσματα
περὶ τοῦ συνόλου τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ ἡ-
μετέρου Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Δὲν ἤμεθα βεβαίως ἡμεῖς ἐκεῖνοι οἵτινες θὰ
συστήσωμεν τὴν διαπρεπῆ ταύτην δυάδα τῶν
ἠθοποιῶν εἰς τὸ ὁμογενὲς τῆς ἡμετέρας πόλεως
δημόσιον πλὴν λέγομεν τοῦτο μόνον ὅτι οἱ κ. κ.
Ἄλεξιάδης καὶ Ἀρνιωτάκης διὰ τῆς ἐπιτε-
λέσεως τοῦ θεατρικοῦ τούτου συνασπισμοῦ ἀνα-
βιβάξωσι τὴν ἑλληνικὴν σκηνὴν ἐκ τῆς χαμηλῆς
σφαίρας τῶν μικροφιλοτιμιῶν καὶ λυπηρῶν ἀν-
τεγλήσεων εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῇ ὑψηλὴν
περιωπὴν· τὸ δὲ ἑλληνικὸν τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως δημόσιον ὀφείλει, ἀπαραίτητον μάλιστα
τῷ ἐπιβάλλεται καθῆκον ὅπως παράσχη πᾶσαν
τὴν δυνατὴν αὐτοῦ ὑποστήριξιν καὶ ἱκανοποίησιν
λίαν ἀφειδῶς τὰς θυσίας ἀμφοτέρων τῶν χάριν
τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ μόνης τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς
συνενωθέντων τούτων θυάσων.

Ὁ «Γραφικὸς Κόσμος» ἐν τῇ ἰδιότητι αὐτοῦ
ὡς ἐν τῶν περιοδικῶν τῆς πρωτεύουσῆς ταύτης
ὀργάνων θεωρεῖ καθῆκον αὐτοῦ ὅπως ἐν τῷ κύ-
κλῳ τῆς διαδόσεως αὐτοῦ καταβάλλῃ πᾶσαν δυ-
νατὴν προσπάθειαν πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἐκτάκτου
ταύτης πράγματι θεατρικῆς περιόδου. Ὑπὸ τὸν
τίτλον δὲ «Θεατρικὴ Ἐπιθεώρησις» θέλει φρον-
τίζει νὰ παράσχη τοῖς ἀναγνώστασις αὐτοῦ πι-
στὴν ἀνάλυσιν ἀπάντων τῶν δραμάτων ἅτινα
θέλουσιν ἀναβιβάξῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς οἱ δύο θια-
σάρχαι, κρίνει δὲ ὅσον οἷον τε ἀμερολήπτως καὶ
ἰδιαιτέρως ἕκαστον ἠθοποιὸν ἐν τῇ παραστάσει
τοῦ οἴκειου αὐτοῦ μέρους.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» ἀναγ-
γέλει τοῖς κ.κ. συνδρομηταῖς αὐτῆς ὅτι προσεχῶς
θέλει διανέμει δωρεὰν μονόφυλλον τοῦ τοίχου
Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1881 φέρον ἐν τῷ μέσῳ
τὴν εἰκόνα τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ ἐκτετυπω-
μένον μετὰ μεγίστης φιλοκαλίας.